

STORTINGET

Innst. 529 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Storingsvedtak 856 (2022–2023)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om godtgjøring og andre ytelser til stortingsrepresentanter (representantytelsesloven)

Til Stortinget

1. Bakgrunn

1.1 Innledning

Stortingets presidentskap legger med dette frem forslag til lov om godtgjøring og andre ytelser til stortingsrepresentanter (representantytelsesloven). Loven skal erstatte lov 20. desember 2016 nr. 106 om godtgjørelse for stortingsrepresentanter (stortingsgodtgjørelsesloven).

Lovforslaget er utformet i tråd med de føringer for ny lov som presidentskapet la frem for Stortinget i Innst. 499 S (2022–2023) fra Stortingets presidentskap om økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter og Innst. 522 L (2024–2025) fra finanskomiteen om Endringer i folkeregisterloven og skatteloven (særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv.).

Ved stortingsvedtak 856 fra 15. juni 2023 vedtok Stortinget:

«Stortinget ber presidentskapet følge opp Representantordningsutvalgets rapporter i tråd med merkningene i Innst. 499 S (2022–2023), herunder å legge et frem forslag til ny stortingsgodtgjørelseslov som kan tre i kraft etter stortingsvalget i 2025.»

Storingsrepresentanter har et verv, ikke et ansettelsesforhold. Storingsvervet har ikke grunnlag i arbeidsavtale, men er basert på valg og ombudsplikt etter Grunnloven. Rettigheter som følger av arbeidsmiljøloven, ferieloven, statsansatteloven og tariffavtaler gjelder ikke for representantene.

Storingsrepresentantene har ikke regulert arbeidstid. I tillegg til oppgavene knyttet til møtevirksomheten i Stortinget og komiteene, deltar representantene aktivt i partiet, i media og i andre fora i representantenes valgdistrikter. I periodene uten møter i plenum på Stortinget gjennomføres blant annet komité- og delegasjonsreiser, og representantene utfører arbeid i sine valgdistrikter.

Storingsrepresentantene er valgt inn fra hele landet, og trer inn i vervet med ulik bakgrunn. Ytelsene til stortingsrepresentantene skal sikre at alle som blir valgt inn på Stortinget får mulighet til å utøve vervet på like vilkår uavhengig av bosted, bakgrunn og livssituasjon. Stortinget må derfor ha ordninger som dekker reelle behov for representantene, slik som boliger som stilles til disposisjon for representanter som pendler fra andre deler av landet til Oslo, og ordninger som kompenserer for kostnader som følger av vervet, for eksempel dekning av reiseutgifter. Samtidig er det viktig for innbyggernes tillit til stortingsrepresentantene at ytelsene er rimelige sammenliknet med ytelser og velferdsordninger ellers i samfunnet. Ytelsene må ha en begrunnelse som er mulig for folk flest å forstå.

Forslaget viderefører dagens regler på de fleste punkter, men inneholder også noen nye bestemmelser og noen endringer sammenliknet med gjeldende rett. Presidentskapet foreslår at regler om pendlerbolig, som i dag kun reguleres i retningslinjer, tas inn i loven. Presidentskapet har også lagt vekt på å legge frem et forslag

til en mer moderne, brukervennlig og systematisk oppbygd lov.

1.2 Representantordningsutvalget

Høsten 2021 satte media søkelys på pendlerboligordningen, og uheldige enkeltsaker kom frem i offentligheten. På denne bakgrunn oppnevnte Stortingets presidentskap i november 2021 et utvalg til å gjennomgå reglene for Stortingets pendlerboliger («Pendlerboligutvalget»). I desember 2021 utvidet presidentskapet mandatet til å gjelde «alle økonomiske ordninger for stortingsrepresentantene». For å reflektere det utvidede mandatet ble navnet på utvalget endret til Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter («Representantordningsutvalget»). Utvalgets mandat og sammensetning er nærmere omtalt i Innst. 499 S (2022–2023) fra Stortingets presidentskap om økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter.

Utvalget leverte 2. mai 2022 «Delrapport til Stortingets presidentskap fra Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter», Dokument 18 (2021–2022). I delrapporten la utvalget frem forslag til seks overordnede og styrende hovedprinsipper utvalget mente burde gjelde for stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger. Utvalget presiserte at de seks prinsippene skulle ligge til grunn for gjennomgangen av ordningene i den endelige rapporten. I tillegg ble ordningen med pendlerdiett og ordningen med feriepenger for avtroppende representanter foreslått avvirket.

Utvalget leverte sin endelige rapport – Dokument 18 (2022–2023) – 31. januar 2023. Som et utgangspunkt var utvalget av den oppfatning at de økonomiske ordningene ikke er for omfattende eller sjenerøse. På en rekke områder foreslo derfor et enstemmig utvalg å videreføre gjeldende regelverk, for eksempel reglene om forsikringer ved yrkesskade og økonomiske ytelser ved dødsfall. Blant endringsforslagene utvalget fremmet, var strengere krav til tilknytning til boligen på hjemstedet for å få pendlerbolig og innstramminger i etterlønsordningen.

1.3 Høring av rapportene

Representantordningsutvalgets rapporter ble lagt ut på Stortingets nettsider 6. februar 2023 med frist for å innngi skriftlig høringsinnspill 20. mars 2023. Partigruppene på Stortinget, regjeringen, Riksrevisjonen og hovedorganisasjonene i arbeidslivet fikk i tillegg tilsendt høringsbrev direkte. Høringsinnspillene fulgte som vedlegg til Innst. 499 S (2022–2023) fra Stortingets presidentskap om økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter, se nærmere i punkt 1.4 under.

1.4 Stortingets tidligere behandling av rapportene fra Representantordningsutvalget

Presidentskapet la i juni 2023 frem Innst. 499 S (2022–2023) om økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter. Presidentskapet inviterte her Stortinget til å ta stilling til innretningen på de ulike representantordningene og hvilke prinsipper som bør være styrende for den rettslige reguleringen av ordningene. Stortinget vedtok i stortingsvedtak nr. 855 den 15. juni 2023:

«Stortinget ber presidentskapet legge frem forslag til endringer i gjeldende stortingsgodtgjørelseslov høsten 2023 som innebærer at ordningen med pendlerdiett og ordningen med feriepenger for stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget, avvikles i inneværende stortingsperiode.»

Stortinget vedtok i tillegg i stortingsvedtak 856 og 857:

«Stortinget ber presidentskapet følge opp Representantordningsutvalgets rapporter i tråd med merkningene i Innst. 499 S (2022–2023), herunder å legge et frem forslag til ny stortingsgodtgjørelseslov som kan tre i kraft etter stortingsvalget i 2025.

Stortinget ber regjeringen vurdere Representantordningsutvalgets forslag til endring av folkeregisterloven § 5-4 og skatteloven § 3-1, herunder klargjøre aktuelle tolkningsspørsmål samt utrede forslag til regler for grupper som har særlige behov for unntak eller overgangsordninger.»

Presidentskapet fremmet i november 2023 Innst. 39 L (2023–2024) om lov om endringer i stortingsgodtgjørelsesloven (avvikling av ordningen med pendlerdiett og ordningen med feriepenger for avtroppende representanter). Stortinget vedtok deretter 28. november 2023 å oppheve ordningen med pendlerdiett og ordningen med feriepenger for faste stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget etter valg og fast møtende vararepresentanter som trer ut mellom 1. juli og 31. desember. Endringene trådte i kraft 1. januar 2024.

1.5 Riksrevisjonens undersøkelse av Stortingets økonomiske ordninger

Presidentskapet vil i tillegg til rapportene fra Representantordningsutvalget vise til Dokument 3:10 (2022–2023) Riksrevisjonens undersøkelse av Stortingets økonomiske ordninger. Rapporten ble overlevert Stortinget 27. april 2023 og sendt til kontroll- og konstitusjonskomiteen for behandling, jf. Innst. 493 S (2022–2023). Komiteen uttalte i denne forbindelse:

«Komiteen slutter seg til Riksrevisjonens anbefalinger. Komiteen vil understreke viktigheten av at funnene

som er avdekket, følges opp på en tillitvekkende måte, og forutsetter at Stortingets presidentskap raskt følger opp dette. Komiteen viser videre til at oppfølging av rapporten bør ses i sammenheng med Dokument 18 (2022–2023) Rapport fra Utvalget for eksternt gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter (Representantordningsutvalget). Komiteen vil påpeke at det er avgjørende at Stortinget har klare regler for de ordninger som gjelder for stortingsrepresentantene, for at de skal kunne utføre det verv de er valgt til. Det er også avgjørende for tilliten til ordningene at det er gode rutiner rundt oppfølgingen av ordningene, og at det er etablert hensiktsmessige kontrollrutiner som kan fange opp eventuelle misforståelser eller feil.»

Riksrevisjonens funn og Stortingets etterfølgende behandling av rapporten har på denne bakgrunn vært et supplement til Representantordningsutvalgets rapporter i arbeidet med å belyse behovet for å klargjøre regelverket, forvaltningsrutiner og kontrollordninger for de økonomiske ordningene for representantene.

2. Lovens tittel. Innledende bestemmelser

2.1 Gjeldende rett

Dagens stortingsgodtgjørelseslov har ingen bestemmelse som gir uttrykk for lovens formål. Loven har bestemmelser om virkeområde, og den definerer hvem som regnes som fast møtende vararepresentanter og innkalte vararepresentanter.

Den nåværende loven har ingen felles hjemmel for presidentskapet til å gi retningslinjer, men den har spesifikke hjemler for retningslinjer i de ulike bestemmelsene. Den har heller ikke bestemmelser om at Stortingets presidentskap utøver den myndigheten som loven legger til Stortinget eller om delegasjon av myndighet fra presidentskapet til Stortingets direktør.

2.2 Utvalgets forslag

Representantordningsutvalget foreslår å sammenfatte hovedformålet med loven i en formålsbestemmelse. Utvalget viser til at en formålsbestemmelse vil ramme inn loven og være veiledende i tolkningen av de øvrige bestemmelsene. På den måten mener utvalget at bestemmelsen kan bidra til at begrunnelsen for ordningene blir tydeligere i regelverket, som føring for praktiseringen av det. Videre foreslår utvalget å videreføre dagens virkeområdebestemmelse (med noen justeringer) og dagens definisjoner av fast møtende vararepresentanter og innkalte vararepresentanter. I tillegg foreslår utvalget å definere begrepene «hjemsted» og «kjørelengde».

Utvalget foreslår å videreføre modellen i den nåværende loven med fortløpende hjemler for å gi retningslinjer til de enkelte ordningene, samt en generell hjem-

mel for presidentskapet til å gi retningslinjer om andre ytelser enn de som reguleres i loven. Utvalget kommer også med forslag til en bestemmelse som klargjør at Stortingets presidentskap utøver den myndigheten som loven legger til Stortinget og om at presidentskapet kan delegere sin myndighet etter loven til Stortingets direktør.

2.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapet foreslår at loven endrer tittel fra lov om godtgjørelse for stortingsrepresentanter (stortingsgodtgjørelsesloven) til lov om godtgjøring og andre ytelser til stortingsrepresentanter (representantytelsesloven). Den nye loven regulerer langt flere ytelser enn representantenes faste godtgjøringer, og lovens tittel bør reflektere dette. Ordet «ytelse» dekker, i tillegg til rene utbetalinger (for eksempel godtgjøring og fratredelsesytelse), også refusjoner (for eksempel for utgifter til reiser) og naturalytelser med økonomisk verdi (for eksempel pendlerbolig).

Presidentskapet er enig med utvalget i at loven bør ha en formålsbestemmelse, og foreslår å lovfeste utvalgets forslag med noen små språklige justeringer. I tillegg foreslås det presisert at det også er et formål med loven å bidra til at Stortingets administrasjon kan forvalte ytelsene på en god måte. Bestemmelsen vil være klargjørende for lovens brukere og et hjelpemiddel ved tolkingen av de øvrige reglene i loven.

Både den nåværende loven og utvalgets forslag har en bestemmelse som avgrenser lovens virkeområde til valgte stortingsrepresentanter og til fast møtende og innkalte vararepresentanter, med mindre det er fastsatt noe annet. Slik bestemmelsen er formulert, synes den likevel ikke å ha noen annen funksjon enn å opplyse om det som allerede følger av andre bestemmelser, nemlig at loven regulerer godtgjøring og andre ytelser til de som er valgt inn på Stortinget, med nærmere regler for valgte representanter, faste møtende vararepresentanter og innkalte vararepresentanter. Presidentskapet mener at bestemmelsen er overflødig, og den foreslås derfor ikke videreført.

Presidentskapet foreslår noen endringer i definisjonen av «fast møtende vararepresentanter» sammenlignet med den nåværende loven for å bringe lovteksten bedre i samsvar med Stortingets praksis. Presidentskapet mener at definisjonen bør synliggjøre at også vararepresentanter som møter fast for representanter som trer ut av Stortinget fordi de ikke lenger er valgbar etter Grunnloven § 62 første ledd, regnes som fast møtende vararepresentanter. På den annen side bør representanter som møter for representanter som «er avgått ved døden», tas ut av definisjonen. Når en representant avgår ved døden, tar vararepresentanten formelt sete som stortingsrepresentant. En slik definisjon

vil også harmonere med valglovens regler om kåring av representanter og fullmakter.

Presidentskapet foreslår videre en språklig justering i utvalgets forslag til definisjon av «innkalte vararepresentanter», for å få frem at innvilgelse av permisjon for en stortingsrepresentant er en forutsetning for å innkalle en vararepresentant.

Presidentskapet er enig med utvalget i at loven bør definere ordene «hjemsted» og «kjørelengde», men foreslår at definisjonene inntas i det kapitlet ordene brukes, det vil si i kapitlet om ytelser til representanter som pendler.

Presidentskapet mener det er bedre med én felles hjemmel for å gi retningslinjer i lovens innledende kapittel, enn fortløpende hjemler knyttet til de enkelte ytelsene. Sett i lys av at presidentskapet allerede har hjemmel i Stortingets forretningsorden § 9 a til å gi retningslinjer om *andre* ytelser enn de som reguleres i loven, mener presidentskapet det er unødvendig at loven får en bestemmelse om det. Presidentskapet går derfor ikke videre med utvalgets forslag på dette punktet.

Slik presidentskapet ser det, bør loven få en bestemmelse som klart slår fast at presidentskapet kan delegere sin myndighet etter loven til Stortingets direktør. Selv om det allerede går frem av Stortingets forretningsorden § 9 a tredje ledd at det generelt er adgang til delegasjon i administrative saker, er det av pedagogiske årsaker fordelaktig at det fremgår direkte av loven at myndighet etter loven kan delegeres. I motsetning til utvalget, som foreslo at bestemmelsen skulle plasseres i det avsluttende kapitlet om administrative bestemmelser og reaksjoner, foreslås bestemmelsen plassert i det innledende kapitlet.

Presidentskapet går ikke videre med utvalgets forslag om å lovfeste at Stortingets presidentskap utøver den myndigheten som er tillagt «Stortinget» i loven. Presidentskapet ser ikke behov for at det tas inn en generell bestemmelse i loven om at presidentskapet utøver denne myndigheten. Innenfor de rammene som er vedtatt av Stortinget, har presidentskapet et overordnet ansvar for administrative saker i samsvar med Stortingets forretningsorden § 9 a første ledd. I de tilfeller hvor det er særlig behov for å presisere hvor myndigheten ligger, foreslås dette presisert i tilknytning til de aktuelle bestemmelsene.

3. Representantenes godtgjøring

3.1 Gjeldende rett

Grunnloven § 65 andre ledd fastsetter at representantene skal ha godtgjørelse for «deltagelse i Stortinget», og at godtgjørelsen skal bestemmes «ved lov». Bestem-

melser om godtgjørelse er gitt i den nåværende loven kapittel II.

Det følger av § 2 at Stortingets presidentskap oppnevner en leder og to andre medlemmer til Stortingets godtgjøringsutvalg, og at disse fungerer i fire år. Stortinget fastsetter etter innstilling fra Stortingets presidentskap godtgjørelse for stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer. Presidentskapet skal innhente tilråding fra Stortingets godtgjøringsutvalg. Godtgjørelsen fastsettes som et årlig beløp.

Det følger av § 3 at Stortingets president tilkommer samme godtgjørelse som statsministeren. Alle øvrige stortingsrepresentanter har i utgangspunktet likt nivå på godtgjørelsen, men noen representanter har tilleggsserv som gir høyere godtgjørelse etter § 5. Innkalte vararepresentanters godtgjørelse reguleres i § 4. Disse tilkommer samme godtgjørelse som stortingsrepresentantene for de dagene eller den perioden de er innkalt til å møte. I tillegg til godtgjørelse for å møte i Stortinget, får de på visse vilkår godtgjørelse for nødvendige reisedager.

I særskilte tilfeller kan representantene få inntil to måneders godtgjørelse utbetalt på forskudd, jf. § 6.

Representantene har etter § 7 rett til å beholde godtgjørelsen i inntil 14 dager når de har permisjon fra sitt verv. Stortingets presidentskap kan etter søknad beslutte at en representant får beholde godtgjørelsen utover 14 dager.

3.2 Utvalgets forslag

Det lå utenfor Representantordningsutvalgets mandat å vurdere nivået på selve godtgjøringen til stortingsrepresentantene eller ordningen med Stortingets godtgjøringsutvalg. Utvalget har derfor ikke fremmet forslag til endringer i stortingsgodtgjørelsesloven kapittel II.

3.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapets flertall, alle unntatt femte visepresident Ingrid Fiskaa, foreslår at kapitlet om godtgjøring får en bestemmelse som fastslår at det er presidentskapet som har myndighet til å avgjøre søknader knyttet til godtgjøringen. Ut over dette kan ikke flertallet se at det er behov for å gjøre materielle endringer i kapitlet om godtgjøring. Flertallet foreslår likevel noen omstruktureringer og språklige justeringer.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa viser til egne merknader og mindretallsforslag i de årlige behandlingene av nivået på godtgjøringene, der Sosialistisk Venstreparti blant annet foreslår å avvikle Stortingets godtgjøringsutvalg og redusere godtgjøringene. Da disse spørsmålene ikke var en del av Representantordningsutvalgets mandat og rapport, tar dette medlem heller ikke opp forslagene i denne innstillingen.

gen, men vil komme tilbake til disse når Stortinget behandler godtgjøringene. Spørsmålet om godtgjøring for representanter som er langtidssykmeldte ut over ett år, behandles under punkt 7 i denne innstillingen.

4. Dekning av utgifter til reiser

4.1 Gjeldende rett

DEFINISJON AV REISETYPER

Å være stortingsrepresentant forutsetter omfattende reisevirksomhet, for eksempel komité- og delegasjonsreiser og reiser i egen valgkrets. I tillegg vil representantene kunne ha behov for reiser til hjemmet og at eventuell familie reiser til Oslo på besøk. De ulike type-reiser som kan dekkes etter stortingsgodtgjørelsesloven, er i dag ikke særskilt definert i loven.

GENERELT OM DEKNING AV REISER

Stortingsgodtgjørelsesloven § 8 bestemmer at alle reiser som skal dekkes av Stortinget skal gjennomføres på den mest kostnadseffektive måten, så langt det er forenelig med reisens formål. Videre er det regulert at reiser skal dokumenteres, også om de er helt eller delvis dekket av andre enn Stortinget. Dokumentasjon er nødvendig for å få utgifter dekket skattefritt og skal gjøre det mulig å etterprøve berettigelsen av kravet. Det følger av bestemmelsens tredje ledd at reiseregninger skal gjøres opp snarest. Med hjemmel i fjerde ledd har Stortingets presidentskap gitt retningslinjer om reisedekning for stortingsrepresentanter (heretter «retningslinjene»), vedtatt 1. juni 2017 og revidert 8. desember 2022. Av retningslinjene § 1 fremgår det at lov og retningslinjer utfylles av statens alminnelige reiseregulativer.

Når det gjelder kravet til kostnadseffektivitet, fremgår det av Innst. 51 L (2016–2017) fra Stortingets presidentskap om ny stortingsgodtgjørelseslov at det i vurderingen er avgjørende hva som er kostnadseffektivt for Stortinget, ikke for representanten selv. Det må tas hensyn til både pris og tidsbruk i vurderingen. Det følger av retningslinjene § 3 første ledd at det kan tas klima- og miljøhensyn ved bestilling og gjennomføring av reiser. Klima-/miljøgevinsten må stå i et rimelig forhold til merkostnaden ved å benytte miljøvennlige alternativer. Der vektlegging av miljøhensyn gir merkostnader, må det redegjøres for dette i reiseregningen.

Den alminnelige foreldelsesfristen på tre år i foreldelsesloven gjelder for representantenes reiseutlegg. Det følger av stortingsgodtgjørelsesloven § 20 fjerde ledd at det kan gjøres trekk i godtgjøring eller andre utgifter dersom utlegg betalt direkte av Stortinget ikke er

dokumentert innen tre måneder. Kravet frafalles eller tilbakebetales ved dokumentasjon av utlegget.

TJENESTEREISER

Stortingsgodtgjørelsesloven § 9 gir hjemmel for dekning av reiseutgifter på tjenestereise. Første ledd gir bestemmelser om at reiseutgifter i forbindelse med tjenestereiser innenlands og utenlands dekkes etter reglene i statens alminnelige reiseregulativer og Stortingets retningslinjer om reisedekning. Det slås i andre ledd fast at for tjenestereiser som skal dekkes av Stortinget, må reisens formål og innhold i hovedsak være relatert til vervet.

Stortingsgodtgjørelsesloven § 9 tredje og fjerde ledd har bestemmelser om utenlandsreiser. Delegasjonsleder må godkjenne reiser i forbindelse med de faste parlamentarikerdelegasjoners virksomhet, mens presidentskapet må godkjenne alle andre utenlandsreiser. På utenlandsreiser dekkes bare legitimerede utgifter til overnatting.

Det fremgår av § 9 femte ledd at det som hovedregel ikke dekkes reiseutgifter for ledsager. Presidentskapet kan unntaksvis beslutte at slike kostnader skal dekkes når det er nødvendig for å ivareta Stortingets representative funksjoner. I sjette ledd gis det bestemmelser om at presidentskapet kan beslutte dekning av nødvendige merutgifter til barnetilsyn på tjenestereise. I bestemmelsens sjuende ledd reguleres forskudd til utgifter til tjenestereise.

Det fremgår av retningslinjene om reisedekning § 7 at representantenes deltakelse ved begravelser eller bisettelser skal behandles som tjenestereiser. Det er representantene selv som må vurdere om deltakelse er knyttet til vervet som stortingsrepresentant. Ved innlevering av reiseregning bekrefter representanten at denne vurderingen er gjort.

ARBEIDSREISER

Stortingsgodtgjørelsesloven § 10 første ledd gir bestemmelser om at Stortinget anses som representantenes faste arbeidssted. Med mindre annet er særskilt bestemt, anses arbeidsreiser mellom Stortinget og privat bolig eller pendlerbolig som privatreiser, som dekkes av representantene selv. Loven og retningslinjene har imidlertid enkelte unntak fra hovedregelen:

I stortingsgodtgjørelsesloven § 10 første ledd fjerde punktum fremgår det at representantene kan få dekket særlige utgifter til transport til og fra Stortinget ved sykdom eller skade.

Representanter som bor mer enn 40 km fra Stortinget, kan få dekket reiser til og fra Stortinget ved tiltredelse og fratredelse, sesjonsåpning og avslutning, jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 10 andre ledd. Representanter kan også få dekket reiseutgifter for én reise tur/retur

Stortinget og hjemsted eller annet innenlands oppholdssted ved permisjon på grunn av sykdom, skade eller velferdsgrunner, jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 10 femte ledd.

Det er presisert i § 10 sjette ledd at ved bruk av egen bil til reiser dekkes kilometergodtgjøring etter satsene for tjenestereiser i staten.

I retningslinjene om reisedekning § 5 første ledd bokstav a er det åpnet for dekning av arbeidsreiser mellom hjem eller pendlerbolig og Stortinget der reisen skjer i sammenheng med en tjenestereise. Forutsetningen er at oppholdet på Stortinget er kort og at representanten ikke utfører alminnelig arbeid. Formålet med oppholdet må ha direkte tilknytning til den påfølgende tjenestereisen i form av for eksempel å hente materiell eller personer.

Et annet unntak fra hovedregelen om at arbeidsreiser dekkes av representantene selv, finnes i retningslinjene § 5 første ledd bokstav b. Her fremgår det at nødvendige taxiutgifter til hjemreise ved møter i Stortinget eller komiteene som varer lenger enn til kl. 22.00, også kan dekkes. Representanter som har pendlerbolig eller privat bolig i Oslo, får dekket reisen dit.

Det er også gitt unntak fra hovedregelen når reisen skyldes ekstraordinære forhold i arbeidet, jf. retningslinjene § 5 første ledd bokstav c. Nærmere regler om dette er gitt i Finansdepartementets forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 § 5-15-5 sjette ledd.

Til slutt følger det av retningslinjene § 5 andre ledd at representantene kan få dekket reisekostnader ved hasteinnkalling i plenumsfrie perioder hvis de befinner seg mer enn 40 km fra Stortinget.

BESØKSREISER FOR FAMILIE

Stortingsgodtgjørelsesloven § 12 gir regler om besøksreiser for representantens familie. Disse er utdypet i retningslinjene § 8. Representanter kan få dekket reiseutgifter mellom hjemsted og Oslo for medlemmer av representantens husstand samt egne barn under 18 år med annet bosted. Som medlemmer av husstanden menes ektefelle, samboer og barn under 18 år. Ordningen omfatter inntil to besøksreiser per berettiget person per år for representanter som bor mer enn 40 km fra Oslo. Representanter som har foreldreansvar for barn alene, kan i tillegg få dekket reiseutgifter til ledsager for barnet inntil det fylles tolv år. Innkalte vararepresentanter som har vært innkalt sammenhengende i seks måneder eller mer i løpet av et kalenderår, har også rett til dekning av besøksreiser.

4.2 Utvalgets forslag

DEFINISJON AV REISETYPER I LOVEN

Utvalget foreslår å definere ulike begreper i lovens innledende bestemmelser, men omtaler ikke hvorvidt

det er hensiktsmessig å innta en egen definisjonsbestemmelse for de ulike typene reiser som stortingsrepresentanter foretar.

GENERELT OM REISER

Utvalget foreslår noen mindre språklige endringer i forslag til ny bestemmelse «generelt om reiser». Utvalget mener det bør være mulig å velge et mer miljøvennlig alternativ selv om det ikke er billigst. Videre mener utvalget det er i samsvar med utviklingen i samfunnet ellers at miljøhensyn legges inn som et kriterium i loven ved vurderingen av valg av transportmiddel, sammen med vurderingen av kostnadseffektivitet.

TJENESTEREISER

Utvalget foreslår mindre justeringer i reglene for dekning av tjenestereiser.

Utvalget foreslår også å innføre en regel om at representanter må være minst 50 kilometer borte fra sitt hjemsted for å ha rett til hotellovernatting og diett, med unntak for komitéreiser og andre organiserte arrangement direkte forbundet med utøvelse av vervet. Unntak kan også gis der overnatting nærmere enn 50 km fra hjemstedet inngår i en lengre reise, slik at en retur til hjemstedet underveis vil gjøre reisen urimelig lang.

Videre foreslår utvalget at det innføres en regel i retningslinjene om at overnatting på Gardermoen dekkes ved tjenestereiser til og fra utlandet dersom det er mindre enn tolv timer mellom ankomst til Gardermoen og oppsatt avgangstid for flyet neste dag.

Utvalget foreslår å videreføre bestemmelsen om at Stortinget kan dekke reiseutgifter til ledsager der det er nødvendig for å ivareta Stortingets representative funksjoner. Utvalget foreslår å utvide bestemmelsen til også å gjelde der ledsager er nødvendig for representanter med funksjonsnedsettelse som har behov for assistanse for å kunne gjennomføre reisen.

Utvalget foreslår å videreføre bestemmelsen om at det kan dekkes nødvendige merutgifter til barnetilsyn eller reise- og oppholdsutgifter for én barnepasser.

Utvalget mener at regulering av dekning av reisekostnader for deltakelse ved begravelser eller bisettelser bør flyttes fra retningslinjene til lov, og foreslår at det presiseres at deltakelse må være knyttet til vervet som stortingsrepresentant.

ARBEIDSREISER

Utvalget foreslår å videreføre hovedregelen om at representanten selv dekker kostnader knyttet til arbeidsreiser mellom bosted (pendlerbolig eller privat bolig) og Stortinget.

Utvalget foreslår at ordningen med dekning av utgifter til reise tur/retur Stortinget ved tiltredelse og fra-

treddelse skal opprettholdes, men at avstandskravet endres fra mer enn 40 km til mer enn 50 km fra Stortinget.

Utvalget viser til at det kan være behov for fleksibilitet ved syke- eller velferdspermisjon, og mener ordningen med dekning av utgifter til én reise knyttet til permisjonen bør opprettholdes.

Slik utvalget ser det, bør ordningen med dekning av transport til og fra Stortinget ved sykdom eller skader bestå, men det bør være krav om at legeerklæring legges frem.

Utvalget foreslår at det synliggjøres i loven at presidentskapet kan gi retningslinjer om dekning av utgifter til arbeidsreiser i særlige tilfeller. Forslaget innebærer blant annet at stortingsgodtgjørelsesloven § 10 første ledd fjerde punktum, som hjemler at representanter kan få dekket særlige utgifter til transport til og fra Stortinget ved sykdom eller skade, flyttes fra lov til retningslinje.

Utvalget foreslår at bestemmelsen om arbeidsreiser og pendlerreiser fastslår at det ved bruk av egen bil til reiser, dekkes kilometergodtgjøring ved et påslag på fradragssatsen for reiser mellom hjem og arbeid med én krone per kilometer. Forslaget innebærer en reduksjon i satsen sammenliknet med stortingsgodtgjørelsesloven § 10 sjette ledd, hvor det fremgår at kilometergodtgjøringen dekkes etter satsene for tjenestereiser i staten.

BESØKSREISER FOR REPRESENTANTENES FAMILIE

Utvalget viser til at formålet med ordningen med besøksreiser for familien er at stortingsrepresentanter skal kunne ha samvær med familien når de er i Oslo for å utøve vervet. Samtidig viser utvalget til at det de senere årene har skjedd endringer i måten stortingsmøtene legges opp: I en normal uke starter møtene tirsdag kl. 10 og avsluttes torsdag ettermiddag. Dette gjør at representanter som pendler langveis fra, kun er i Oslo om lag halvparten av uken. De som bor nærmere kan også reise hjem de dagene det er møte i Stortinget. Slik utvalget ser det, er begrunnelsen for ordningen sterkt redusert, og utvalget foreslår derfor å avvikle ordningen.

ANDRE BESTEMMELSER

Utvalget mener den alminnelige foreldelsesfristen på tre år fortsatt skal gjelde for krav om dekning av reiseutgifter. Utvalget foreslår å opprettholde Stortingets mulighet til å trekke i fremtidige ytelser der utlegg betalt direkte av Stortinget ikke er dokumentert innen tre måneder.

4.3 Presidentskapets merknader

DEFINISJON AV REISETYPER I LOVEN

Presidentskapet mener pedagogiske hensyn tilsier at loven definerer de ulike reisetypene som stor-

tingsrepresentanter kan få dekket kostnader til. Presidentskapet foreslår derfor å ta inn en egen bestemmelse som definerer de ulike reisetypene; tjenestereiser, arbeidsreiser, pendlerreiser og familiereiser.

Tjenestereiser for stortingsrepresentanter skiller seg fra tjenestereiser for statlige ansatte. I statens reiseavtale innenlands er en tjenestereise enten en «pålagt eller godkjent reise av ikke fast karakter (tjenestereise)» eller «rutinemessig fast tjenesteoppdrag som inngår i arbeidstakerens ordinære arbeidsoppgaver». Stortingsvervet har ikke grunnlag i arbeidsavtale, men er basert på valg og ombudsplikt etter Grunnloven. Hva som er tjenestereiser for stortingsrepresentanter, må derfor defineres i lys av representantenes særlige uavhengige stilling. Presidentskapet foreslår på denne bakgrunn å definere tjenestereiser som reiser representantene gjennomfører som ledd i utøvelsen av vervet, og at det presiseres at arbeidsreiser og pendlerreiser ikke regnes som tjenestereiser. Presidentskapet foreslår å lovfeste at alle reiser som skal dekkes av Stortinget må ha sammenheng med utøvelsen av vervet som stortingsrepresentant.

Presidentskapet foreslår at arbeidsreiser defineres som representantenes reiser mellom hjemsted eller pendlerbolig og Stortinget.

Presidentskapet foreslår at pendlerreiser defineres som reiser mellom hjemsted og Stortinget eller pendlerbolig for representanter som pendler. Presidentskapet foreslår for øvrig å samle alle bestemmelsene som gjelder ytelser til pendlere i et eget kapittel i loven. For sammenhengens skyld, foreslås det likevel at definisjonen av pendlerreiser inntas i samme bestemmelse som definerer de andre typene reiser. Presidentskapet foreslår at bestemmelsen som definerer begrepet «pendlerreiser», henviser til lovens kapittel om ytelser til representanter som pendler.

Presidentskapet foreslår at besøksreiser for representantenes familie heretter heter «familiereiser». Bruken av ordet «besøksreiser» medfører etter presidentskapets oppfatning en risiko for at de forveksles med pendlerreiser, som i skattelovgivningen omtales som «besøksreiser til hjemmet for pendlere».

GENERELT OM REISER

Presidentskapet foreslår å endre bestemmelsens navn fra «generelt om reiseutgifter» til «generelt om reiser» for å bedre reflektere bestemmelsens innhold. Bestemmelsen er ment å tydeliggjøre krav som gjelder for alle reisetyper. Enkelte temaer som i dag er regulert i retningslinjene foreslås flyttet til lov.

Presidentskapet foreslår at bestemmelsen slår fast at alle reiser som skal dekkes av Stortinget, skal ha sammenheng med utøvelsen av vervet. Tidligere har kravet fremkommet i lovens bestemmelse om tjeneste-

reiser. Det er praktisert at også pendleropphold i Oslo må ha sammenheng med utøvelsen av vervet for at reiseutgifter mellom Oslo og hjemsted skal dekkes av Stortinget. Denne endringen er ment å tydeliggjøre at kravet om sammenheng med utøvelsen av vervet gjelder for alle reiser som Stortinget dekker.

Videre foreslår presidentskapet at dokumentasjonskravet, som i dag er regulert både i loven og i retningslinjene, samles i loven. Reiser dekket av Stortinget skal være etterprøvbare, slik at formålet med reisen er mulig å kontrollere. For enkelte reiser vil det ikke være mulig å dokumentere formålet, for eksempel der formålet er konfidensielt. I slike tilfeller skal det redegjøres for årsaken til at formålet med reisen ikke kan dokumenteres i reiseregningen.

Presidentskapet foreslår å videreføre dagens krav til levering av reiseregning snarest mulig. I tillegg foreslår presidentskapet at kravet flyttes fra retningslinjene til loven.

Presidentskapet foreslår en frist på tre måneder for å levere reiseregning der Stortinget har dekket kostnader direkte, for eksempel gjelder dette flyreiser. Dette representerer en innstramming sammenliknet med i dag, hvor det ikke er satt en siste frist for dette. Formålet med innstrammingen er å bidra til at det leveres reiseregning der Stortinget har hatt direkte utlegg. Forslaget kan ses i sammenheng med hjemmelen til å gjøre trekk i godtgjøringen eller andre ytelser dersom slike utlegg ikke er dokumentert innen tre måneder.

Presidentskapet foreslår å videreføre realiteten i kravet om at reiser skal foretas på den mest kostnadseffektive måten, men med en annen ordlyd. Presidentskapet foreslår at ordet «kostnadseffektivitet» tas ut og at bestemmelsen i stedet formuleres i tråd med tilsvarende bestemmelse i statens reiseavtaler, slik at det kommer tydelig frem at det i tillegg til pris også kan tas hensyn til en effektiv og forsvarlig gjennomføring av reisen for den som reiser. Forarbeidene til dagens bestemmelse (som fremhever at det er kostnadseffektiviteten for Stortinget som er gjenstand for vurdering, ikke for den som reiser) har ført til en nokså streng praksis, som i for liten grad tar hensyn til for eksempel reisetid og representantenes behov for hvile. Videre er presidentskapet enig med utvalget i at miljøhensyn skal inngå som et kriterium ved valg av transportmiddel og foreslår at kriteriet flyttes fra dagens retningslinje til loven.

TJENESTEREISER

Presidentskapet foreslår at loven slår fast at Stortinget dekker utgiftene til representantenes tjenestereiser innenlands eller utenlands etter bestemmelsene i eller i medhold av den nye representantytelsesloven.

Presidentskapet foreslår å videreføre at for tjenestereiser som dekkes av Stortinget, må reisens formål og innhold i hovedsak være tjenesterelatert. Hovedregelen er at alle reiser som har sammenheng med vervet som stortingsrepresentant og som ikke er arbeidsreiser eller pendlerreiser, er tjenestereiser. Reiser som ikke har sammenheng med vervet som stortingsrepresentant, dekkes ikke. Presidentskapet viser til at den enkelte representant ved innsending av reiseregningen selv bekrefter at reisen er av en slik art at den gir rett til utgiftsdekning. Det må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle om reisens formål og innhold i hovedsak er tjenesterelatert.

Presidentskapet foreslår at reiser utenlands i forbindelse med de faste parlamentarikerdelegasjoners virksomhet fortsatt skal godkjennes av delegasjonslederen. Videre foreslår presidentskapet å videreføre bestemmelsen om at Stortingets presidentskap skal godkjenne alle andre tjenestereiser utenlands. Godkjenning av komitéreiser er regulert i Stortingets forretningsorden § 28.

Presidentskapet foreslår å videreføre hovedregelen om at Stortinget ikke dekker reiseutgifter for ledsager. Slike utgifter kan likevel dekkes helt eller delvis når det er nødvendig å ha med ledsager. Det kan for eksempel være for å ivareta Stortingets representative funksjoner. Presidentskapet foreslår å endre ordlyden i bestemmelsen, slik at den åpner for at utgifter til ledsager kan dekkes også for representanter med funksjonsnedsettelse som har behov for assistanse for å kunne gjennomføre reisen.

Presidentskapet foreslår å videreføre bestemmelsen om at Stortingets presidentskap kan beslutte at representanter på tjenestereise får dekket nødvendige merutgifter til barnetilsyn eller reise- og oppholdsutgifter for én barnepasser. Det er en forutsetning at reisen er nødvendig for at representanten skal kunne utføre sine kjerneoppgaver som stortingsrepresentant.

I tråd med utvalgets forslag foreslår presidentskapet å flytte bestemmelsene om dekning av reiseutgifter ved deltakelse ved begravelser og bisettelser fra retningslinjene til loven, samtidig som begrepet gravferd brukes som en felles betegnelse for begravelser og bisettelser.

Presidentskapet foreslår at muligheten til å få forskudd på utgifter til tjenestereiser videreføres, og at dette følger tilsvarende regler som for ansatte i staten.

Presidentskapet viser til at utvalget foreslår å innføre en kilometersgrense for dekning av diett og overnatting på reiser med hjemstedet som utgangspunkt, med unntak for enkelte reiser og arrangementer. Med henvisning til ønsket om enkle og lett forståelige regler mener presidentskapet dette må følge statens regler for innenlandsreiser.

Presidentskapet er enig i utvalgets forslag om å utvide muligheten til å få dekket utgifter til overnatting på Gardermoen, og mener ordningen også bør gjelde ved innenlandsreiser og også omfatte overnatting ved flyplass generelt, ikke bare Gardermoen. Presidentskapet mener dette best reguleres i retningslinjer.

ARBEIDSREISER

Presidentskapet foreslår å tydeliggjøre bestemmelsene som gjelder reiser til og fra Stortinget gjennom å samle disse i en egen bestemmelse.

Presidentskapet er enig med utvalget i at hovedregelen om at representanten selv dekker kostnader knyttet til arbeidsreiser mellom bosted og Stortinget, bør videreføres.

Presidentskapet viser til at det i dag er ulike unntak fra hovedregelen, som fremgår av både loven og retningslinjene. Dagens skille mellom hva som er regulert i loven og i retningslinjene er etter presidentskapets syn hensiktsmessig.

Presidentskapet er enig med utvalget i at bestemmelsen om å dekke utgifter til reise tur/retur Stortinget ved tiltredelse og fratredelse, sesjonsåpning og avslutning, bør videreføres.

Presidentskapet er enig med utvalget i at bestemmelsen som innebærer at representanter ved sykdom eller skade kan få dekket særlige utgifter til transport til og fra Stortinget, videreføres, men foreslår i motsetning til utvalget at denne bestemmelsen fortsatt skal fremgå av loven. Presidentskapet slutter seg til utvalgets syn om at det bør kreves legeerklæring i slike saker, og foreslår å presisere i lovbestemmelsen at sykdom eller skade skal dokumenteres.

Presidentskapet foreslår også å videreføre lovbestemmelsen om dekning av utgifter til én reise tur/retur Stortinget og hjemsted eller annet oppholdssted innenlands knyttet til syke- eller velferdspolisjon.

Videre foreslår presidentskapet at loven presiserer at det kan dekkes utgifter til andre typer arbeidsreiser, nærmere fastsatt av presidentskapet i retningslinjer. Dette kan for eksempel gjelde sene møter, hasteinnkalling til møter som ledd i den parlamentariske virksomheten eller når reisen skyldes ekstraordinære forhold i arbeidet.

Når det gjelder godtgjøring for bruk av egen bil, foreslo presidentskapet i Innst. 499 S (2022–2023) å videreføre eksisterende ordning, som innebærer at det gis kilometergodtgjøring etter satsene for tjenestereiser i staten. Presidentskapet viste til at stortingsrepresentanter i realiteten har to arbeidssteder, Stortinget og valgdistriktet. Presidentskapet mente også at hensynet til et regelverk som er enkelt å forvalte og kontrollere tilsier at statens satser innenlands fortsatt bør gjelde.

FAMILIEREISER (TIDLIGERE BESØKSREISER FOR REPRESENTANTENES FAMILIE)

På bakgrunn av Innst. 499 S (2022–2023) vedtok Stortinget 15. juni 2023 å videreføre gjeldende ordning med besøksreiser for familien. Som det fremgår av presidentskapets merknader i innstillingen, er dette særlig begrunnet i likebehandlingshensyn, jf. utvalgets prinsipp 1 om at alle som har blitt valgt inn på Stortinget, skal gis mulighet til å utøve stortingsvervet på like vilkår uavhengig av geografisk tilhørighet. Presidentskapet viste også til at representanter ikke har samme rett til velferdspolisjon knyttet til fravær og permisjon ved barns og barnepassers sykdom som arbeidstakere etter arbeidsmiljøloven.

Som det fremgår av avsnittet over om definisjon av reiser, foreslår presidentskapet at besøksreiser for representantenes familie heretter skal betegnes som familiereiser. Dette for å tydeliggjøre at disse reisene er noe annet enn pendlerreiser, som i skattelovgivningen omtales som «besøksreiser til hjemmet for pendlere».

Presidentskapet viser til at det for pendlerreiser er foreslått å endre aldersgrensen fra «under 18 år» til «kalenderåret barnet fyller 18 år» og «under 12 år» til «kalenderåret barnet fyller 12 år», jf. nærmere omtale under kapittel 5 «Ytelser til representanter som pendler». Presidentskapet foreslår at samme aldersgrense anvendes i bestemmelsen om familiereiser, slik at «under 18 år» endres til «kalenderåret barnet fyller 18 år» og «inntil det fyller 12 år» endres til «kalenderåret barnet fyller 12 år».

Presidentskapet foreslår å videreføre bestemmelsen om at innkalte vararepresentanter som har gjort tjeneste i til sammen seks måneder eller mer i løpet av et kalenderår, har rett til dekning av familiereiser etter bestemmelsen. Presidentskapet foreslår imidlertid å endre «et kalenderår» til «tolv måneder». Begrunnelsen for forslaget er å bedre ivareta formålet med bestemmelsen, da et vilkår knyttet til kalenderår kan få uheldige utslag.

5. Ytelser til representanter som pendler

5.1 Gjeldende rett

PENDLERBOLIGER

Gjeldende pendlerboligordning er ikke regulert i stortingsgodtgjørelsesloven, men i Retningslinjer for tildeling av Stortingets pendlerboliger, vedtatt av Stortingets presidentskap 14. desember 2017, og sist endret 11. desember 2021.

Retningslinjene fastslår at stortingsrepresentanter som under sin funksjonstid har behov for bolig i Oslo

for å kunne ivareta vervet som representant, kan søke om pendlerbolig stilt til rådighet av Stortinget. Slikt behov for pendlerbolig skal begrunnes og dokumenteres.

De nærmere vilkårene for tildeling av pendlerbolig er i retningslinjene avgrenset negativt. Representanter som er folkeregistrert, faktisk bosatt eller selv disponerer bolig innenfor 40 km i kjørelengde fra Stortinget, har ikke rett til pendlerbolig.

Representantenes folkeregistrerte bosted følger av reglene i folkeregisterloven kapittel 5. Folkeregisterloven har i § 5-4 en særregel om stortingsrepresentanter som gjør det lettere for representanter å opprettholde folkeregistrert bosted på hjemstedet enn det som følger av de alminnelige reglene. Bestemmelsen åpner for at representantene kan forbli registrert på det stedet de bodde før de tiltrådte vervet som representant, så lenge representanten kan disponere en bolig til privat bruk når han eller hun oppholder seg i hjemkommunen.

Begrepet «faktisk bosatt» er ikke nærmere definert i retningslinjene. «Disponere bolig» er definert som at representanten gjennom et eie- eller leieforhold står fritt til å bruke hele eller deler av en bolig på daglig basis. Retningslinjene oppstiller et unntak for en enhet som vedkommende eier innenfor 40 km kjørelengde fra Stortinget dersom denne i sin helhet er leid ut. Retningslinjene presiserer at leieforholdet må være etablert på det tidspunktet det søkes om pendlerbolig.

Avstandskravet på 40 kilometers kjørelengde omfatter reise på vei. Strekning over vann med rutebåt eller ferje anses ikke som kjørelengde, selv om slik reisemåte kan gi kortere reisevei.

PENDLERREISER

Stortingsgodtgjørelsesloven § 10 tredje ledd bestemmer at representanter som er pendlere kan få dekket reiseutgifter mellom hjemstedet og Oslo. Dette innebærer at representanter som bor mer enn 40 km fra Stortinget kan få dekket reiseutgifter mellom Stortinget eller pendlerboligen og representantens hjemsted inntil én gang tur/retur per uke. Representanter med barn under 20 år som bor på hjemstedet, kan få dekket utgifter til inntil én ekstra hjemreise per uke. Stortingets presidentskap kan i særlige tilfeller utvide antall pendlerreiser per uke. Retten til å få dekket utgifter til pendlerreiser gjelder ikke innkalte vararepresentanter som er innkalt for en kortere periode enn én hel uke.

Dekning av pendlerreiser mellom hjemstedet og Oslo er unntatt fra beskatning. Dette følger av en særregel etter skattelovforskriften § 6-44-13 om at pendlerreiser skal anses som yrkesreiser.

Det kan søkes presidentskapet om fast endring av pendlerreise til og fra annet sted enn hjemsted. Dette kan for eksempel være aktuelt hvis familien flytter til et annet sted, men representanten fortsatt disponerer bo-

lig til privat bruk på hjemstedet. Dekning av slike reiseutgifter er ikke skattefrie.

I uker med helligdag tirsdag, onsdag eller torsdag dekkes ytterligere én pendlerreise tur/retur Stortinget eller pendlerboligen og representantens hjemsted. I slike uker dekkes inntil to pendlerreiser tur/retur, også for representanter med barn under 20 år.

Retningslinjer om reisedekning for stortingsrepresentanter § 6 fastslår at dersom antallet pendlerreiser per uke overstiger det representanten har krav på etter loven, er reisen å anse som en privat reise, med mindre reisen er gjennomført i tjenestesammenheng og dekkes som tjenestereise.

Representanter kan få dekket reiseutgifter mellom hjemsted og Stortinget eller pendlerbolig ut over det antall pendlerreiser representanten har krav på etter loven, i de tilfeller representanten blir innkalt til møte som ledd i den parlamentariske virksomheten på så kort varsel at deltakelse utløser en ekstra pendlerreise.

Det følger av lovens § 10 sjette ledd at ved bruk av egen bil på reiser etter bestemmelsen, inkludert pendlerreiser, dekkes kilometergodtgjøring etter satsene for tjenestereiser i staten. Det følger av retningslinjer om reisedekning for stortingsrepresentanter § 6 tredje ledd at det kun er reelle reiseutgifter som dekkes ved pendlerreise, ikke kosttillegg.

DEKNING AV UTGIFTER TIL FLYTTING

Stortingsgodtgjørelsesloven § 11 fastsetter at representantene kan få dekket nødvendige utgifter til én flytting fra hjemstedet til Oslo og én flytting fra Oslo til hjemstedet. Bestemmelsen gjelder ikke for innkalte vararepresentanter. Representantene må selv bekoste flytting mellom pendlerboliger. Retningslinjer om reisedekning for stortingsrepresentanter fastsetter nærmere vilkår for dekning av flytteutgifter, herunder at man som hovedregel skal bruke det flyttebyrået Stortinget har avtale med og at egen bil kan benyttes i stedet for flyttebyrå.

5.2 Utvalgets forslag

PENDLERBOLIGER

Utvalget foreslår at vilkårene for tildeling av pendlerbolig lovfestes, og at vilkårene skal bygge på særregelen om bosted for representanter i folkeregisterloven. Utvalget foreslår som hovedvilkår at stortingsrepresentanter med folkeregistrert og faktisk bosted mer enn 50 km fra Stortinget skal ha rett til pendlerbolig. Utvalget foreslår samtidig å endre særregelen i folkeregisterloven § 5-4 ved å knytte registreringen til faktisk bosted og kreve at representanten gjennom et eie- eller leieforhold disponerer hele eller deler av en privat bolig på daglig basis. Representanter som bor gratis i foreldrehjem eller kårbolig omfattes dermed ikke av utvalgets forslag. Leie

av et rom i foreldres eller bekjentes bolig vil heller ikke omfattes, da det kreves at leieforholdet er reelt og gjelder en fullverdig bolig. Siden skatteloven § 3-1 sjette ledd om skattemessig bosted har en lignende særregel som den i folkeregisterloven, foreslår utvalget en tilsvarende endring i skatteloven.

I forbindelse med at utvalget foreslår at avstandskravet økes fra dagens 40 til 50 kilometer kjørelengde fra Stortinget, foreslås det også at kjørelengde skal omfatte strekning over vann hvor rutebåt eller ferje kan benyttes på regelmessig basis.

Utvalget mener at både representanter som flytter mellom kommuner utenfor avstandskravet, og representanter som flytter ut av Oslo-området etter tiltredelse, bør omfattes av særreglene i folkeregisterloven og skatteloven. Utvalget viser til at representanter kan være i ulike livsfaser og økonomiske situasjoner, og at reglene ikke bør motvirke innflytting til eget valgdistrikt eller annet sted i landet i løpet av stortingsperioden. Utvalget foreslår å presisere reglene slik at representanter som flytter ut av en kommune (utenfor avstandskravet) til nytt bosted utenfor avstandskravet, har rett til bostedsregistrering etter særreglene. Utvalget foreslår også å utvide de samme bestemmelsene, slik at også representanter som ved tiltredelse i vervet er bostatt innenfor avstandskravet, men som i løpet av funksjonstiden etablerer seg i en bolig på et sted utenfor avstandskravet, vil omfattes.

Når det gjelder øvrig regulering av pendlerboliger, foreslår utvalget å videreføre regelen om at representanter som disponerer bolig innenfor avstandskravet ikke kan tildeles pendlerbolig. At utleie som er etablert før det søkes om pendlerbolig ikke er til hinder for tildeling av pendlerbolig, foreslås også videreført. Det foreslås også en særregel om at pendlerboliger kan tildeles representanter som har særlige behov på grunn av funksjonsnedsettelse eller andre tungtveiende grunner. Utvalget foreslår at nærmeste families adgang til å bo i pendlerboligen videreføres, og åpner også opp for at andre kan bo sammen med representanten over en periode. Andres opphold skal etter forslaget rapporteres til Stortingets administrasjon, som skal kreve et vederlag basert på antall overnatningsdøgn.

PENDLERREISER

Utvalget foreslår at ordningen med dekning av pendlerreiser videreføres, men at avstandskravet økes fra 40 til 50 km. Utvalget foreslår at Stortingets dekning av utgifter til pendlerreiser fortsatt skal gjelde til og fra bostedsregistrert adresse, og at dette må gå frem av loven.

Utvalget mener det er naturlig at aldersgrensen som grunnlag for en ekstra pendlerreise i uken er myndighetsalder, og foreslår å senke aldersgrensen fra 20 år til

«til og med det kalenderåret barnet fyller 18 år». Utvalget understreker samtidig at det i særlige tilfeller kan gjøres unntak fra aldersgrensen.

Stortingets presidentskap kan gi retningslinjer om dekning av utgifter til pendlerreiser, herunder dekning av utgifter til ekstra pendlerreise ved innkalling på kort varsel. Utvalget mener at representanter ved ekstraordinære innkallinger og møter knyttet til den parlamentariske virksomheten fortsatt bør få dekket reiseutgifter, forutsatt at innkallingen kommer etter at pendlerreisen(e) den aktuelle uken er benyttet eller bestilt.

Utvalget mener at det spesielt for bilgodtgjøring er uheldig at kjøregodtgjøring etter statens sats for tjenestereiser stimulerer til bruk av egen bil fremfor offentlige transportmidler. I tillegg finner utvalget det urimelig at representanter får dekket bruk av egen bil fullt ut etter statens satser, ettersom reisene både har et privat og tjenstlig formål. I stedet for å benytte satsene i statens reiseavtale innenlands foreslår utvalget at Stortinget bruker en sats som ligger mellom kjøregodtgjøringen for statens tjenestereiser og fradragssatsen mellom hjem og arbeid. En mulighet er at Stortinget dekker utgifter til bruk av egen bil ved et påslag på fradragssatsen for reiser mellom hjem og arbeid med én krone per kilometer, det vil si for tiden totalt kr 2,76 per kilometer.

DEKNING AV UTGIFTER TIL FLYTTING

Utvalget mener at dekning av flyttekostnader følger av vervet og bidrar til like vilkår mellom representantene. Utvalget foreslår å utvide bestemmelsen geografisk, slik at den åpner for at dekning av nødvendige utgifter til flytting ikke begrenses til pendlerbolig i Oslo kommune, men pendlerbolig som er innenfor 50 kilometer fra Stortinget.

5.3 Regjeringens forslag i Prop. 62 L (2024–2025) og finanskomiteens behandling av denne

Som en oppfølging av Innst. 499 S (2022–2023) og stortingsvedtak 857 foreslo regjeringen i Prop. 62 L (2024–2025) endringer i folkeregisterloven og skatteloven (særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv.) nye bostedsregler og pendlerregler for medlemmer av Stortinget og regjeringen, statssekretærer og politiske rådgivere i departementene og ved Statsministerens kontor. Lovforslaget stiller strengere vilkår for å anses bosatt på hjemstedet sammenliknet med dagens regler. Regjeringen foreslo å endre reglene om skattemessig bosted i ny § 3-5 i skatteloven og tilsvarende endring av reglene om bostedsregistrering i folkeregisterloven § 5-4.

Regjeringen foreslo å lovfeste et krav om at det skal være minst 50 kilometer mellom boligen på hjemstedet og arbeidsstedet, uten noen adgang til å gjøre unntak fra

avstandskravet. Flertallet i finanskomiteen mener imidlertid i Innst. 522 L (2024–2025) at «hensynet til at personer med ulik livssituasjon, helse og bosted kan utøve verv på Stortinget og i regjeringsapparatet på en god måte, tilsier at dagens avstandskrav på 40 kilometer bør beholdes når adgangen til å søke unntak tas bort». Flertallet viser til at det fortsatt er «betydelige variasjoner i reisetid og kollektivdekning i det aktuelle området» og at representanter må regne med «uforutsigbart arbeid kvelder og helger, hvor transportmulighetene kan være begrenset». Finanskomiteens mindretall fremmet forslag om å øke avstandskravet til 50 kilometer, med mulighet til å søke presidentskapet om unntak i særskilte tilfeller.

Ut over dette, slutter finanskomiteens flertall seg i Innst. 522 L (2024–2025) i hovedsak til regjeringens forslag i Prop. 62 L (2024–2025):

- bostedskravet ved tildeling av pendlerbolig knyttes til skattemessig bosted
- strengere krav til å disponere egen privat bolig på hjemstedet enn det som følger av gjeldende særregler. Representanten med husstand må disponere en «fullverdig bolig» på hjemstedet gjennom et reelt eie- eller leieforhold på «alminnelige vilkår»
 - kravet om «alminnelige vilkår» innebærer at representanter som bor vederlagsfritt eller leier til åpenbart gunstige betingelser, ikke vil ha rett til bosted etter særregelen. Ektefelles tjenestebolig og bolig med grunnlag i kårkontrakt likestilles med eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår, som vil gi rett til bosted etter særregelen
 - kravet om «fullverdig bolig» innebærer at boligen må oppfylle visse objektive vilkår, blant annet må boenheten være på minst 35 kvadratmeter, være låsbar og ha innlagt vann og avløp. Som hovedregel må representanten disponere boenheten eksklusivt alle ukens dager
- etablering av to særordninger for representanter som på tiltredelsestidspunktet har bodd en bestemt tid i en mindre bolig eller i et rom i et bokollektiv
- videreføring av muligheten for familiemedlemmer til å bo sammen med representanten i pendlerboligen uten at det har betydning for pendlerstatusen
- lovfesting av gjeldende adgang til å flytte fra opprinnelig til ny bolig utenfor avstandskravet og fortsatt være omfattet av særregelen. Representanter som er bosatt innenfor avstandskravet, kan på nærmere vilkår etablere seg i en annen bolig mer enn 50 kilometer fra arbeidsstedet og bli omfattet av særreglene om bosted
- krav om besøkshyppighet gjennom minst tre hjemreiser i året
- lovregulering og klargjøring av vilkårene for skattefritak for fri bruk av pendlerbolig til representanter i ny § 5-16 i skatteloven. Skattefritak forutsetter at

representanten har en annen bolig som utgjør bosted etter særregelen i § 3-5. Etter forslaget vil det være adgang til å leie ut inntil halvparten av boligen på hjemstedet etter reglene i skatteloven § 7-2 bokstav a, uten at tildelt pendlerbolig regnes som skattepliktig.

5.4 Presidentskapets merknader

PENDLERBOLIGER

Innledning

Presidentskapet foreslår – i tråd med utvalgets forslag – at ordningen med pendlerboliger flyttes fra dagens retningslinjer og i stedet reguleres i et eget kapittel i representantytelsesloven om ytelser til representanter som pendler. Presidentskapet viser til hovedgrepet i utvalgets forslag og Stortingets tilslutning til dette gjennom behandlingen av Innst. 499 S (2022–2023), som går ut på å stille strengere krav til tilknytning til hjemstedet for tildeling av pendlerbolig.

Presidentskapet viser til at regjeringens forslag til særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv. i folkeregisterloven og skatteloven er lagt frem i Prop. 62 L (2024–2025) Endringer i folkeregisterloven og skatteloven (særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv.). Stortingets behandling av dette lovforslaget er et viktig premiss for reguleringen av pendlerboligtildeling til stortingsrepresentanter i representantytelsesloven.

I Innst. 499 S (2022–2023) om de to rapportene fra Representantordningsutvalget ga presidentskapet uttrykk for at det var enig i Representantordningsutvalgets forslag om å heve avstandskravet fra 40 til 50 km. Stortinget sluttet seg enstemmig til presidentskapets merknader på dette punktet og vedtok å be presidentskapet følge opp i tråd med det i arbeidet med ny representantytelseslov:

«Presidentskapet viser videre til at utvalget har foreslått å øke avstandskravet fra 40 km til 50 km. Presidentskapet slutter seg til utvalgets forslag og viser til at dagens grense på 40 km har eksistert i ulike varianter siden 1950-tallet. Siden den gang har det skjedd store endringer i både veinettet og kollektivtilbudet. En ordning med mulighet for å søke presidentskapet om unntak fra avstandskravet vil bli vurdert.»

Presidentskapets flertall, president Masud Gharahkhani, første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke og fjerde visepresident Kari Henriksen, tar til etterretning at flertallet i finanskomiteen i innstillingen mener at en rekke hensyn taler for å videreføre dagens krav til avstand på 40 kilometer mellom hjemsted og Stortinget for at en stortingsrepresentant kan ha skattemessig bosted som pendler. Ettersom det bør være parallellitet mellom Stortingets regler for til-

deling av pendlerboliger og reglene om skattemessig bosted, vil flertallet som følge av finanskomiteens behandling foreslå at avstandskravet i representantytelsesloven settes til 40 km.

Presidentskapets mindretall, tredje visepresident Morten Wold og femte visepresident Ingrid Fiskaa, står fast ved Stortingets vedtak ved behandlingen av Innst. 499 S (2022–2023) om at avstandskravet økes til 50 kilometer, både i bostedsreglene i skatteloven og folkeregisterloven og i den nye representantytelsesloven. Et avstandskrav på 50 kilometer vil bringe kravet nærmere det som normalt gjelder for andre pendlere.

For at ordningen med pendlerbolig skal være i tråd med formålet, mener presidentskapet at representantytelsesloven dessuten bør videreføre kravet om ikke å disponere en annen bolig innenfor avstandskravet.

Grunnvilkår om skattemessig bosted

Presidentskapet viser til at Representantordningsutvalget foreslo at stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som har «bostedsadresse i Folkeregisteret og faktisk bosted mer enn 50 kilometer kjørelengde fra Stortinget», kan tildeles pendlerbolig. Presidentskapet har imidlertid merket seg at Finansdepartementet i Prop. 62 L (2024–2025) s. 18 viser til at den skattemessige vurderingen av pendlerbolig og pendlerstatus bygger på det skattemessige bostedet, ikke på bostedsadresse i Folkeregisteret, og at dette ikke alltid er sammenfallende i praksis. I høringsnotatet til endringer i skatteloven s. 44 uttaler departementet videre: «Stortingets kriterier for tildeling av pendlerbolig bør derfor, etter departementets syn, ikke baseres automatisk på bostedsadressen i Folkeregisteret, men knyttes til vilkårene i den særlige bostedsregelen i skatteloven (og folkeregisterloven).»

Presidentskapet slutter seg til denne vurderingen, og mener det bør være full parallellitet mellom vilkårene for å få pendlerbolig og vilkårene for å få den skattefritt. Skattebyrden ved å måtte skatte av pendlerboligen er såpass stor at det for alle praktiske formål neppe vil være aktuelt for noen å ta imot pendlerbolig med mindre det kan gjøres skattefritt.

Presidentskapet foreslår på denne bakgrunn at grunnvilkåret for tildeling i representantytelsesloven knyttes til at representanten har sitt skattemessige bosted utenfor avstandskravet.

Presidentskapet merker seg at tilleggskravet om «faktisk bosted» utenfor avstandskravet ikke er nødvendig når grunnvilkåret knyttes til skattemessig bosted i stedet for bostedsadresse i Folkeregisteret. Det skyldes

at faktisk bosted alltid vil inngå i vurderingen av skattemessig bosted.

Når det gjelder grunnvilkåret om skattemessig bosted utenfor avstandskravet, bemerker presidentskapet at det i praksis vil bli opp til representantene selv å dokumentere at de oppfyller vilkårene for skattemessig bosted utenfor avstandskravet, både når de søker om å få tildelt pendlerbolig, og under den perioden representanten mottar en pendlerbolig fra Stortinget. Ved tvil om hvorvidt skattelovgivningens kriterier er oppfylt, må dette avklares med skattemyndighetene.

Tilleggsvilkår om å ikke disponere annen bolig innenfor avstandskravet

Presidentskapet er enig med utvalget i at en representant som – i tillegg til boligen på det skattemessige bostedet – disponerer en bolig innenfor avstandskravet, som hovedregel ikke skal kunne tildeles pendlerbolig. Dette er i tråd med gjeldende regler. Slik presidentskapet ser det, faller det utenfor formålet med pendlerboligordningen å gi en representant en bolig nummer to i Oslo-området.

Presidentskapet foreslår derfor at vilkåret om at representanten ikke disponerer en annen bolig innenfor avstandskravet videreføres.

Presidentskapet er enig med utvalget i utgangspunktet om at representanter som leier ut eller ønsker å leie ut en bolig de eier innenfor avstandskravet, ikke bør komme dårligere ut enn representanter som eier sekundærbolig i andre deler av landet. Presidentskapet foreslår derfor å videreføre dagens ordning, der utleie av en bolig som en representant eier innenfor avstandskravet i utgangspunktet ikke er til hinder for å få tildelt pendlerbolig, forutsatt at leieforholdet er etablert før det søkes om pendlerbolig. I tillegg foreslår presidentskapet en ny regel om at presidentskapet i særlige tilfeller kan gjøre unntak fra kravet om at leieforholdet må være etablert på søknadstidspunktet. Eksempel på et slikt særlig tilfelle kan være der en representant som er tildelt pendlerbolig, arver en bolig innenfor avstandskravet.

Flytting til ny bolig utenfor avstandskravet

Presidentskapet viser til at gjeldende adgang i praksis etter skatteregelverket, til å flytte fra opprinnelig til en ny bolig utenfor avstandskravet og fortsatt være omfattet av særregelen, nå foreslås lovfestet både i skatteloven og folkeregisterloven. Dette er en nyttig klargjøring. Presidentskapet merker seg at representanten i slike tilfeller må sende inn særskilt flyttemeldingsskjema.

Presidentskapet har også merket seg at de nye reglene som er foreslått åpner for at representanter som er bosatt innenfor avstandskravet, på nærmere vilkår kan etablere seg i en annen bolig utenfor avstandskravet

og bli omfattet av de skattemessige særreglene om bosted. Denne regelen, som bygger på forslag fra Representantordningsutvalget, er blant annet begrunnet med usikkerheten som ligger i det å stille til stortingsvalg. Denne usikkerheten gjør det rimelig at noen representanter velger å flytte først etter valget. **P r e s i d e n t s k a p e t** viser også til at det kan skje endringer i familiesituasjonen. **P r e s i d e n t s k a p e t** har særlig merket seg at departementet i omtalen av den nye regelen i Prop. 62 L (2024–2025) viser til presidentskapets merknad i Innst. 499 S (2022–2023) om at det bør legges en begrensning i regelen for å unngå at den kan utnyttes til kommersielle formål eller til å omgå formålet med pendlerboligordningen.

P r e s i d e n t s k a p e t viser til at departementet, for å sikre at slik utflytting er basert på en reell endring av bosituasjon, vil forskriftsfeste en ordning med særskilt flyttemelding, der representanten må oppfylle minst ett av fire objektive vilkår for skattemessig utflytting fra Oslo-området. Etter forslaget kan utflytting begrunnes i etablering av bosted i tidligere hjemdistrikt eller valgdistrikt, etablering av bosted i forbindelse med barnehage, skole eller utdanning for hjemmeboende barn, etablering av bosted med ektefelle som har eller har hatt bosted i distriktet, eller etablering av bosted mot slutten av funksjonsperioden med sikte på fremtidig arbeid.

P r e s i d e n t s k a p e t mener, i likhet med departementet, at denne reguleringen vil ivareta at ordningen med pendlerbolig ikke kan benyttes i strid med formålet og at etableringen i distriktet er reell, jf. presidentskapets merknader i Innst. S. 499 (2022–2023). **P r e s i d e n t s k a p e t** viser i tillegg til at det ligger en sikkerhetsventil i at pendlerboligordningen er søknadsbasert, og at søknader i særlige tilfeller kan avslås selv om vilkårene formelt er oppfylt, jf. nærmere omtale under punkter om «Kan-regel» nedenfor.

Andres opphold i pendlerboligen

P r e s i d e n t s k a p e t er enig i utvalgets forslag om at nærmeste familie kan bo i pendlerboligen sammen med representanten, og mener dette skal omfatte ektefelle/samboer og barn. **P r e s i d e n t s k a p e t** er også enig med utvalget i at barn omfatter voksne barn. **P r e s i d e n t s k a p e t** er imidlertid ikke enig med utvalget i at andre enn representantens nærmeste familie skal kunne bo i pendlerboligen sammen med representanten i en periode, heller ikke mot å betale vederlag.

«Kan-regel»

P r e s i d e n t s k a p e t støtter utvalgets forslag om å videreføre en søknadsbasert ordning, der representanter «kan» tildeles pendlerbolig. Når vilkårene for tildeling er oppfylt, vil pendlerbolig som klar hovedregel bli tildelt. Videreføring av adgangen til å avslå en søknad er ment som en sikkerhetsventil, som vil kunne benyttes i

særlige tilfeller der ordningens formål, omgåelsesbeaktninger eller omdømmehensyn kan tilsa at det ikke er grunn til å innvilge en søknad selv om vilkårene for tildeling formelt sett er oppfylt.

Adgang til å stille vilkår for tildeling av pendlerbolig

P r e s i d e n t s k a p e t mener det fortsatt vil være behov for å regulere enkelte mer detaljerte spørsmål mellom representanten og Stortinget ved tildeling av pendlerbolig. Utvalget foreslår uttrykkelig å lovfeste at representanten må inngå en avtale med Stortinget. **P r e s i d e n t s k a p e t** foreslår i stedet at loven fastsetter at presidentskapet kan fastsette vilkår for disponering av pendlerbolig. I tillegg til et vilkår om inngåelse av avtale om bruk av pendlerboligen, vil det for eksempel være aktuelt å stille krav om årlig utfylling av rapporteringsskjema, der den enkelte bekrefter at vedkommende selv bor i pendlerboligen, hvem som ellers bor der, samt andre opplysninger som tidligere er gitt. Eksempler på forhold som kan reguleres i avtale, er forbud mot å låne ut eller leie ut pendlerboligen, regler om utflytting for avtroppende representanter etter et valg mv., utrustning, vedlikehold og tilgang til boligen. En nærmere regulering av hvilke typer vilkår som kan stilles, vil kunne tas inn i retningslinjer for pendlerbolig.

PENDLERREISER

P r e s i d e n t s k a p e t foreslår at ordningen med pendlerreiser videreføres og reguleres i en egen bestemmelse i nytt kapittel om ytelser til representanter som pendler. Det foreslås at vilkåret om at representanten skal ha pendlerbolig, fra Stortinget eller privat, for å få dekket pendlerreiser, fremgår uttrykkelig av loven.

P r e s i d e n t s k a p e t støtter utvalgets forslag om å senke aldersgrensen for den ekstra pendlerreisen for representanter med barn, som i dag er under 20 år, til det kalenderåret barnet fyller 18 år. Det foreslås at presidentskapet etter søknad kan fravike aldersgrensen i særlige tilfeller. Det vises til Innst. 499 S (2022–2023), der presidentskapet anbefaler at det i særlige tilfeller åpnes for å kunne fravike aldersgrensen inntil kalenderåret barnet fyller 20 år, for eksempel ved særlige omsorgsoppgaver eller alvorlig sykdom i hjemmet. **P r e s i d e n t s k a p e t** mener dette legger til rette for at representanter med særlige behov kan være til stede i hjemmet. I tillegg kan dette bidra til at permisjon fra vervet på grunn av velferdsgrunner unngås.

P r e s i d e n t s k a p e t foreslår at det presiseres at lovens bestemmelser om reisedekning også gjelder for pendlerreiser så langt de passer. **P r e s i d e n t s k a p e t** viser også til at det i § 3 er foreslått en generell bestemmelse om at presidentskapet kan gi utfyllende retningslinjer om ytelsene som reguleres i loven. **P r e s i d e n t s k a p e t** foreslår at reguleringen av dekning av ekstra

pendlerreise ved innkalling til møter (i den parlamentariske virksomheten) på kort varsel fortsatt gjøres i retningslinjer.

Når det gjelder godtgjøring for bruk av egen bil, viser presidentskapet til Innst. 499 S (2022–2023), der det kommer frem at eksisterende ordning videreføres. Dette innebærer at det gis kilometergodtgjørelse etter satsene for tjenestereiser i staten. Presidentskapet viser til at stortingsrepresentanter i realiteten har to arbeidsteder, Stortinget og valgdistriktet. Reiser til hjemstedet har et delt formål, både å besøke familien og å delta i møtevirksomhet og arrangementer i hjemfylket som følge av stortingsvervet. Regelverket må ivareta disse hensynene. Presidentskapet mener dessuten at hensynet til et regelverk som er enkelt å forvalte og kontrollere, tilsier at statens satser innenlands fortsatt bør gjelde.

DEKNING AV UTGIFTER TIL FLYTTING

Presidentskapet er enig med utvalget i at dekning av flyttekostnader følger av vervet og bidrar til like vilkår mellom representantene. I dag dekkes én flytting fra hjemsted til Oslo og én flytting fra Oslo til hjemsted. Presidentskapet er enig i at det bør være mulig å få dekket utgifter til flytting til en pendlerbolig også utenfor Oslo kommune. Presidentskapet foreslår derfor at bestemmelsen utvides geografisk, slik at flytteutgifter kan dekkes mellom hjemsted og pendlerbolig innenfor avstandsgrensen fra Stortinget. Det skal fortsatt kun dekkes én flytting til og én flytting fra pendlerboligen.

6. Fratredelsesytelse og omstillingsytelse

6.1 Gjeldende rett

Etter dagens regler kan stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som etter valg ikke fortsetter på Stortinget, etter søknad få innvilget fratredelsesytelse tilsvarende full godtgjøring, i inntil tre måneder, jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 15. Fast møtende vararepresentanter og innkalte vararepresentanter som fratrer i valgperioden, kan søke om inntil tre måneder fratredelsesytelse. For innkalte vararepresentanter er det et vilkår om tolv måneders møtetid i én valgperiode. I særlige tilfeller kan Stortingets presidentskap etter søknad beslutte at en innkalt vararepresentant skal innvilges fratredelsesytelse i inntil én måned også ved kortere møtetid. Fratredelsesytelse kan ikke innvilges for mer enn tre måneder i løpet av én og samme valgperiode.

Etterlønn kan etter søknad gis i inntil tolv måneder etter opphør av fratredelsesytelse til stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som etter

valg ikke fortsetter på Stortinget, jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 16. Etterlønn utgjør 66 pst. av den til enhver tid gjeldende godtgjøring. Etterlønn kan bare gis til mottakere som «kan dokumentere at de er aktivt arbeidssøkende eller gjennomfører relevant kompetanseheving. Det gis ikke etterlønn ved etablering eller ny oppstart av egen virksomhet».

Både fratredelsesytelse og etterlønn bortfaller ved bruttoinntekt fra hel stilling eller full pensjon, jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 18. Ytelsene avkortes mot inntekter over 5 000 kroner i hele perioden (fratredelsesytelse- og etterlønnperiode vurdert samlet). Det avkortes ikke mot feriepenger.

I dagens retningslinjer om praktisering av etterlønn er det bestemt at ytelsen bortfaller dersom mottaker etablerer eller på ny starter egen virksomhet.

6.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår å videreføre dagens rett til fratredelsesytelse, det vil si en ytelse av tre måneders varighet der nivået på ytelsen tilsvarende den til enhver tid gjeldende godtgjøring for stortingsrepresentanter. Utvalgets flertall foreslår at dagens fratredelsesytelse og etterlønn slås sammen til én ordning som gis navnet «omstillingsytelse».

Utvalget er delt i sitt syn på hva slags ytelser representantene bør ha krav på etter utløpet av de tre første månedene. Utvalgets flertall foreslår å lovfeste et krav om å ha vært innvalgt på Stortinget i minst to perioder for å ha krav på ytelse ut over de tre første månedene. Flertallet går inn for at representanter som oppfyller ansiennitetskravet, skal ha rett til inntil seks måneders ytterligere ytelse tilsvarende 66 prosent av den til enhver tid gjeldende faste godtgjøringen. Dette innebærer en reduksjon av den maksimale perioden fra tolv til seks måneder. Flertallet foreslår at det skal være et vilkår for å motta ytelsen at representanten er aktivt arbeidssøkende, gjennomfører kompetanseheving eller starter egen virksomhet. Flertallet foreslår at det skal være mulig å bruke perioden til å starte eller gjenopptar egen virksomhet, noe som innebærer en utvidelse sammenliknet med dagens etterlønnssordning. Flertallet foreslår også at ytelsen skal opphøre på det tidspunktet representanten fyller 67 år. Utvalgets mindretall mener at det er naturlig at Nav overtar oppfølgingen av fratrådte stortingsrepresentanter.

Utvalget foreslår at omstillingsytelsen avkortes mot inntekter over 0,1 G. Utvalget mener at reglene om hvilke typer inntekter som skal føre til bortfall og avkorting som utgangspunkt fungerer bra, men at det kan være behov for en gjennomgang av hvilke kapitalinntekter som bør og ikke bør føre til avkorting. Utvalget mener at kapitalinntekter i form av gevinst ved salg av bolig, selskap eller verdipapirer mv. ikke bør komme til avkor-

ting. Utvalget fremmer ikke selv konkrete forslag til endringer på dette punktet, men foreslår at Stortingets presidentskap gjennom retningslinjer vurderer nærmere hvilke kapitalinntekter som bør medføre avkorting. Imidlertid foreslår utvalget noen nye regler om tidfesting av inntekt. Utvalget mener at all inntekt – også kapitalinntekt – bør tidfestes etter samme prinsipp, og foreslår at tidspunktet for opptjening skal være avgjørende for bortfall og avkorting.

6.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til Innst. 499 S (2022–2023), der presidentskapet inviterte Stortinget til å ta stilling til hovedinnretningen på ny fratredeles- og omstillingsytelse og til å gi føringer for presidentskapets videre arbeid. I innstillingen fremkommer det at presidentskapets flertall er enig med utvalgets flertall i at dagens rett til tre måneders fratredelesytelse bør videreføres, at det bør innføres et krav om minst to valgperioders ansiennitet for å kunne motta ytelser ut over tre måneder ved uttreden fra Stortinget, at den maksimale perioden for ytelser bør reduseres fra dagens 15 måneder (tre måneder med fratredelesytelse og inntil tolv måneder med etterlønn) til ni måneder og at omstillingsytelse kan innvilges for representanter som starter egen virksomhet.

I innstillingen støttet presidentskapets flertall ikke utvalgets forslag om at ytelse ut over de tre første månedene skal opphøre på det tidspunktet representanten fyller 67 år, blant annet fordi det innebærer at tidligere representanter kan bli tvunget til å ta ut pensjon og/eller avslutte yrkeslivet. Et flertall i Stortinget sluttet seg til dette ved behandlingen av innstillingen 15. juni 2023.

Presidentskapet går ikke videre med utvalgets forslag om å regulere begge former for «omstillingsytelse» i én og samme paragraf. Siden forslaget innebærer en «todelt» omstillingsytelse, med både vesentlig strengere vilkår for å kunne motta ytelsen og lavere kompensasjonsnivå etter tre måneder, vil en regulering i to ulike paragrafer etter presidentskapets syn være pedagogisk klargjørende, og tydeliggjøre at det er ulike vilkår og ulikt kompensasjonsnivå for de ulike periodene.

Presidentskapet foreslår videre at ytelsen som kan gis de første tre månedene benevnes som «fratredelesytelse». Dette innebærer videreføring av dagens begrepsbruk, og reflekterer også at det ikke er et krav om at representantene dokumenterer at de er aktivt arbeidsøkende eller gjennomfører kompetanseheving de første tre månedene. Benevnelsen «omstillingsytelse» kan da reserveres for den ytelsen representanten kan søke om å motta etter utløpet av de første tre månedene, der det uttrykkelig er krav til aktivitet for å gjennomføre omstilling. Omstillingsytelse er kun aktuelt for stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentan-

ter som etter valg ikke fortsetter på Stortinget, og etter opphør av fratredelesytelse.

Presidentskapet foreslår at loven får en bestemmelse som synliggjør at fratredelesytelse og omstillingsytelse skal være subsidiær til annen arbeidsinntekt, eller ytelser som skal kompensere for bortfall av denne (for eksempel inntekt under foreldrepermisjon). Slik presidentskapet ser det, vil det være pedagogisk klargjørende at det følger av loven at en tidligere representant normalt ikke frivillig kan avstå fra annen inntekt for i stedet å få fratredelesytelse eller omstillingsytelse. Dette vil klargjøre at en tidligere representant som hovedregel ikke frivillig skal kunne utsette oppstartsdato i ny jobb eller utsette gjeninntreden i en stilling vedkommende har permisjon fra. Samtidig skal det selvsagt ikke være slik at en tidligere representant må takke ja til ethvert jobbtillbud eller til å sitte i lønne- de styrer/utvalg eller oppdrag hvor det ville blitt betalt honorar. Etter en konkret rimelighetsvurdering bør det unntaksvis fortsatt være mulig å få fratredelesytelse mens man «områr seg», selv om man har et jobbtillbud eller en stilling å gå tilbake til. Selv om en presisering i lovteksten om at ytelsen normalt skal være subsidiær til annen inntekt vil være pedagogisk klargjørende, kan det skape noen vanskelige avgrensninger, blant annet mot anvendelsesområdet til bestemmelsen om avkorting. Man kommer heller ikke utenom at det fortsatt vil måtte utvises skjønn i enkeltsaker.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa viser til sin merknad i Innst. 499 S (2022–2023), hvor det framgår at dette medlem støtter utvalgets mindretallsforslag om at ordningen som tilstås avtroppende representanter, skal begrenses til dagens fratredelesytelse på tre måneder. Dette medlem mener det er urimelig at stortingsrepresentanter skal ha et eget system for oppfølging etter endt stortingsperiode og peker på at det er naturlig at Nav overtar oppfølgingen, på like vilkår som befolkningen for øvrig. Dette medlem viser også til at etterlønn hører til unntaket i for eksempel statlige åremålsstillinger der det bare bør «avtales dersom det er nødvendig for å få rekruttert spesielt kvalifiserte arbeidstakere».

Presidentskapet foreslår at en fratrådt representant, som tidligere har mottatt sykepenger i henhold til forslaget beskrevet i punkt 8.3, kan søke Stortingets presidentskap om fratredeles- og omstillingsytelse. Perioden med fratredelesytelse og/eller omstillingsytelse forkortes med det antallet dager representanten har mottatt sykepenger. Presidentskapet foreslår å presisere at ytelsen ikke kan forskyves i tid som følge av at vedkommende mottar sykepenger.

BORTFALL OG AVKORTING

Når det gjelder bortfall og avkorting av ytelsen, er presidentskapet enig med utvalget i at prinsippene for bortfall og avkorting av lønnsinntekter i hovedsak bør videreføres. Fratredelsesyttelse og omstillingsytelse skal bare utbetales til representanter som har et reelt behov for økonomisk støtte.

Presidentskapet er også enig med utvalget i at all inntekt – også kapitalinntekt – bør tidfestes etter samme prinsipp, og mener at tidspunktet for opptjening skal være avgjørende for bortfall og avkorting. Dette gjelder likevel ikke for pensjonsinntekt, hvor avkorting foreslås mot brutto inntekt utbetalt for ytelsesperioden.

Presidentskapet foreslår å videreføre at fratredelsesyttelse og omstillingsytelse bortfaller dersom mottakeren har arbeidsinntekt fra full stilling på minst 30 timer per uke for hele perioden inntekten gjelder. Presidentskapet foreslår derimot at ytelsene ikke skal bortfalle dersom mottakeren tar ut full pensjon (80 prosent eller mer). Bakgrunnen for dette er at pensjon ofte tas ut i tillegg til at vedkommende fortsatt er i jobb. I tillegg er det utfordrende å kontrollere pensjonsgrad. Presidentskapet mener formålet med bestemmelsen oppnås ved at pensjonsinntekter avkortes krone for krone.

Presidentskapets flertall, stortingspresident Masud Gharahkhani, første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke, tredje visepresident Morten Wold, og fjerde visepresident Kari Henriksen, foreslår at den nedre grensen for avkorting av ytelsene økes til 0,1 ganger grunnbeløpet i folketrygden (kr 13 016 per 1. mai 2025). Flertallet foreslår også at inntekter først skal avkortes mot andre skattepliktige inntekter dersom inntekter i ytelsesperiodene samlet overstiger denne grensen. Dersom samlede inntekter i ytelsesperiodene er mer enn 0,1 ganger grunnbeløpet, foreslås det avkorting krone for krone mot nærmere spesifiserte inntekter dersom disse er opptjent i ytelsesperioden.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa foreslår at den nedre grensen for avkorting av ytelsene settes til 0,05 ganger grunnbeløpet i folketrygden (kr 6 508 per 1. mai 2025). Denne grensen sees i sammenheng med forslaget om at avtroppende representanter maksimalt kan tilstå tre måneders fratredelsesyttelse og ingen omstillingsytelse. Dette medlem foreslår også at inntekter først skal avkortes mot andre skattepliktige inntekter dersom inntekter i ytelsesperioden samlet overstiger denne grensen. Dersom samlede inntekter i ytelsesperiodene er mer enn 0,05 ganger grunnbeløpet, foreslås det avkorting krone for krone mot nærmere

spesifiserte inntekter dersom disse er opptjent i ytelsesperioden.

Presidentskapet foreslår å videreføre avkorting mot brutto arbeids- og pensjonsinntekt og netto virksomhetsinntekt. I tråd med utvalgets forslag, foreslår presidentskapet å konkretisere hvilke kapitalinntekter som skal komme til avkorting. Det vises til neste avsnitt, der presidentskapet vurderer hvilke kapitalinntekter som bør og ikke bør komme til avkorting.

NÆRMERE OM AVKORTING VED KAPITALINNTEKTER

Presidentskapet viser til at alle skattepliktige kapitalinntekter, med unntak av renteinntekter, kommer til avkorting etter dagens regler. Presidentskapet har merket seg at Representantordningsutvalget ga uttrykk for at kapitalinntekter i form av gevinst ved salg av bolig, selskap eller verdipapirer mv. ikke bør komme til avkorting, og nevnte dette som eksempler på kapitalinntekter som det kan være vanskelig å beregne og som kan gi utilsiktede utslag å la komme til avkorting. Utvalget mente derimot at løpende kapitalinntekter i form av for eksempel utbytte i eget selskap eller skattepliktige leieinntekter fortsatt bør medføre avkorting.

Presidentskapet har vurdert nærmere hvilke typer kapitalinntekter som egner seg for avkorting, og har for det første lagt vekt på at det bør være velbegrunnet hvilke typer kapitalinntekter som skal komme til avkorting. For det andre bør reglene være tydelige og forutsigbare for representantene, og enkle å administrere og kontrollere for Stortingets administrasjon.

Presidentskapets forslag er at leieinntekter fra fast eiendom og utbytte fra aksjer og andre selskapsandeler skal komme til avkorting. Dette er de vanligste kapitalinntektene blant stortingsrepresentanter, og det fremstår etter presidentskapets syn som rimelig at de kommer til avkorting. Videre mener presidentskapet det er mulig å utforme regler for avkorting av disse typene kapitalinntekter som er relativt enkle å forholde seg til for både representantene og administrasjonen.

Presidentskapet mener øvrige typer kapitalinntekter ikke bør komme til avkorting. Overordnet, og i tråd med Representantordningsutvalgets vurderinger, mener presidentskapet at det bør sondres mellom løpende inntekter (leieinntekter og utbytte) og realisasjon av kapitalobjekter (gevinst ved salg). Løpende kapitalinntekter er mer å sammenlikne med øvrige typer inntekt som skal komme til avkorting (arbeidsinntekt, pensjon og virksomhetsinntekt). Inntekter som følge av realisasjon er imidlertid vanligvis enkelthendelser, som det derfor er gode argumenter for at ikke skal komme til avkorting.

Presidentskapet viser også til at behovet for klare regler som er enkle å forstå, etterleve og kontrollere

re taler for å avgrense mot typer kapitalinntekter som er vanskelige å håndtere i praksis ved avkorting. Presidentskapet viser i den sammenheng til anbefalingen om klare regler fra Riksrevisjonens gjennomgang av Stortingets økonomiske ordninger til representanter.

ANDRE FORHOLD VED AVKORTING

Presidentskapet foreslår å videreføre dagens regel om at inntekt opptjent i utlandet eller i Norge fra arbeid for en internasjonal organisasjon skal regnes som inntekt selv om denne er skattefri i Norge. Presidentskapet mener det ville være urimelig om slik inntekt skulle komme i tillegg til fratredelsesyttelse og omstillingsyttelse fra Stortinget.

Videre foreslår presidentskapet at fratredelsesyttelse og omstillingsyttelse ikke skal avkortes mot feriepengar – verken etter forslaget § 19 eller eventuelle feriepengar fra andre arbeidsgivere. Presidentskapet bemerker i den forbindelse at stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget etter valg, ikke lenger mottar feriepengar fra Stortinget, jf. lovendring vedtatt høsten 2023. Problemstillingen kan likevel være aktuell for varerepresentanter som trer ut av Stortinget.

Presidentskapet foreslår til slutt å lovfeste en plikt for mottakere av fratredelsesyttelse og omstillingsyttelse, som blir kjent med at det er lagt til grunn for lav inntekt, om umiddelbart å informere Stortinget og dokumentere den faktiske inntekten.

7. Sykepengar ved permisjon ut over ett år

7.1 Gjeldende rett

Reglene om rett til å beholde godtgjøring ved permisjon står i den nåværende loven § 7. Etter dagens praksis kan representantene etter søknad beholde den faste godtgjøringen under sykmeldingar, også når sykmeldingen varer ut over ett år.

7.2 Utvalgets forslag

Utvalgets flertall mener at ordningen med sykepengar ved permisjon kan begrunnes i forhold knyttet til vervet, men at den «kan oppfattes som for sjenerøs sammenliknet med folketrygdens yttelser ved arbeidsuførhet». Flertallet foreslår at nivået på godtgjøringen etter tolv månader reduseres til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp (780 000 kroner per 1. mai 2025), noe som tilsvarer maksimalt sykepengegrunnlag i folketrygden. Mindretallet tar til orde for at den årlige faste godtgjøringen under langtidssykefravær ut over ett år beholdes som i dag.

Utvalgets flertall mener ellers at stortingsrepresentantenes sykefraværsordning i større grad bør tilsvare den som gjelder for andre grupper etter folketrygdloven. Etter en sykmeldingsperiode på ett år eller mer, mener flertallet at også stortingsrepresentanter bør ha en opptjeningsstid på 26 uker for å kunne motta full godtgjøring ved ny sykepermisjon. Utvalgets mindretall mener at Stortingets permisjonssystem og særegenheter ved vervet tilsier at stortingsrepresentanter ikke må ha ny opptjeningsstid etter langtidssykefravær.

7.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapets flertall, stortingspresident Masud Gharahkhani, første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke, tredje visepresident Morten Wold, og fjerde visepresident Kari Henriksen, viser til merknader i Innst. 499 S (2022–2023). Flertallet støtter forslaget fra utvalgets mindretall som innebærer at den årlige faste godtgjøringen under langtidssykefravær ut over ett år beholdes som i dag. Flertallet viser til at representantene ikke har mulighet til aktiv eller gradert sykmelding, omskolering til annet arbeid i egen bedrift eller liknende. Flertallet støtter videre utvalgets mindretall, som mener at stortingsrepresentanter ikke skal underlegges krav om ny opptjeningsstid etter langtidssykefravær på ett år. Flertallet tiltrer den begrunnelsen som er gitt fra utvalgets mindretall om at redusert godtgjøring ikke vil være i samsvar med permisjonssystemet for Stortinget og derfor kan komme i strid med representantenes formelle posisjon, og at Stortingets permisjonssystem gjør det vanskelig å kombinere de alminnelige reglene om sykmelding med permisjonsordningen i Stortinget.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa viser til sin merknad i Innst. 499 S (2022–2023). Dette medlem er enig i utvalgets flertall, som mener at godtgjøringen for representanter som er langtidssykmeldte ut over ett år, er for sjenerøs sammenliknet med andre grupper. Det er ingen selvstendig grunn til at stortingsrepresentanter skal ha svært mye bedre sykelønnsordninger enn befolkningen generelt. Dette medlem foreslår derfor i likhet med utvalgets flertall at nivået på godtgjøringen etter tolv månader reduseres til 6 G (780 960 kroner per 1. mai 2025), noe som tilsvarer maksimalt sykepengegrunnlag i folketrygden. Dette medlem er videre enig med utvalgets flertall i at representanter etter en sykmeldingsperiode på ett år eller mer bør ha en opptjeningsstid på 26 uker for å kunne motta full godtgjøring ved ny sykepermisjon.

8. Sykepenger for fratrådte stortingsrepresentanter

8.1 Gjeldende rett

Stortingsrepresentanter som er sykmeldt ved fratreddelse fra vervet vil normalt ikke ha rett til sykepenger etter folketrygdloven. Så lenge en tidligere representant har mottatt godtgjøring fra Stortinget under sykepermisjon, vil ikke vilkåret om tapt inntekt være oppfylt på sykmeldingstidspunktet, jf. folketrygdloven § 8-3. Deresom en representant som har vært sykmeldt i mer enn fire uker på tidspunktet for fratreddelse, søker om sykepenger fra folketrygden, vil vilkåret om opptjeningstid ikke være oppfylt siden vedkommende da har hatt sykepermisjon med godtgjøring fra Stortinget og ikke vært i jobb de siste fire ukene. Ved sykepermisjon med godtgjøring fra Stortinget anses vedkommende ikke å ha vært «i arbeid», slik folketrygden krever, jf. folketrygdloven § 8-2. For langtidssykmeldte vil dette kunne ha store økonomiske konsekvenser.

8.2 Utvalgets forslag

Representantordningsutvalget mener det er usikkerhet knyttet til fratrådte stortingsrepresentanters rett til sykepenger. Uklarheten dreier seg blant annet om hvilket tidspunkt som skal legges til grunn for vurderingen av når arbeidsuførhet oppsto for en sykmeldt stortingsrepresentant. Utvalget viser til at det «kan se ut som at vilkårene for rett til sykepenger for stortingsrepresentanter først vurderes på tidspunktet for overgang til folketrygdloven, ikke på tidspunktet for sykmeldingen som for andre» og at det «særlig [er] vilkårene om opptjeningstid og tap av pensjonsgivende inntekt som skaper utfordringer».

Utvalget påpeker at klarheten knyttet til videre rett til sykepenger for representanter i sykepermisjon innebærer at det har stor økonomisk betydning for en sykmeldt representant å gjeninntre i vervet ved avslutning av vårsesjonen tredje fredag i juni siste år av valgperioden. Hvorvidt en representant trer inn i vervet, det vil si ved å la være å søke om sykepermisjon i den møtefrie perioden etter at Stortinget avbryter forhandlingene, vil kunne avhenge av alvorlighetsgraden ved sykdom og hvor store de økonomiske insentivene vil være. Utvalget fremhever at det er uheldig med et regelverk som gir store muligheter for individuelle tilpasninger.

Utvalget viser til at det finnes særregler i dagens regelverk for å sikre retten til sykepenger for noen grupper. Vernepliktige har etter en særregel i folketrygdloven rett til sykepenger uten hensyn til både opptjeningstiden og tap av pensjonsgivende inntekt, dersom arbeidsuførheten oppstår under tjenesten. Folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner, som har vervet som

hovedbeskjeftigelse, har samme rett til sykepenger som ansatte i kommunen eller fylkeskommunen.

Utvalget mener at stortingsrepresentanter bør ha rett til sykepenger i ett år, medregnet eventuell sykepermisjon fra Stortinget før fratreddelsen og eventuell periode med omstillingsytelse. For representanter som fratrer vervet mens de er i sykepermisjon, bør perioden beregnes fra sykmeldingstidspunktet i stortingsperioden. Utvalget mener at stortingsrepresentanters rett til sykepenger etter fratreddelse bør tilsvare statsansattes rett til sykepenger, og at det bør tas inn en særregel i folketrygdloven for å sikre dette. Utvalget tar ikke stilling til hvordan en slik særregel kan lyde.

8.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapet deler utvalgets syn på at fratrådte stortingsrepresentanter bør ha rett til sykepenger i ett år, medregnet eventuell sykepermisjon fra Stortinget før fratreddelsen og eventuell periode med omstillingsytelse, jf. Innst. 499 S (2022–2023). Presidentskapet mener i likhet med utvalget at for representanter som fratrer vervet mens de er i sykepermisjon, bør perioden beregnes fra sykmeldingstidspunktet i stortingsperioden. Stortingsrepresentanters rett til sykepenger etter fratreddelse bør tilsvare statsansattes rett til sykepenger. Bakgrunnen er at disse normalt ikke vil ha rett til sykepenger etter folketrygdloven, og for langtidssykmeldte vil det kunne ha store økonomiske konsekvenser. Erfaringsvis er det svært få personer som er langtidssykmeldt ved fratreddelse fra vervet, og formålet med den nye bestemmelsen er å være en sikkerhetsventil i slike tilfeller.

Presidentskapet viser til at utvalget mener det bør tas inn en særregel i folketrygdloven, men at utvalget ikke tok stilling til hvordan en slik regel skal lyde.

Presidentskapet har merket seg Arbeids- og inkluderingsdepartementets høringsuttalelse, hvor det fremgår at det må vurderes hvordan regler om rett til sykepenger etter avgang fra Stortinget eventuelt bør utformes, og i hvilken lov dette skal hjemles. Som det påpekes i høringsuttalelsen, er det flere argumenter mot å lovfeste retten til sykepenger for fratrådte stortingsrepresentanter i folketrygdloven. Siden folketrygdloven er universell, er det generelt lite ønskelig å gi særlige rettigheter for små enkeltgrupper der. Videre fører en eventuell regulering i folketrygdloven til en rekke tekniske utfordringer når det kommer til å tilpasse reglene til de faktiske forholdene knyttet til sykepermisjoner i den parlamentariske virksomheten. Presidentskapet finner det derfor ikke hensiktsmessig å regulere retten til sykepenger for fratrådte stortingsrepresentanter i folketrygdloven. Presidentskapet foreslår i stedet at retten til sykepenger reguleres i ny representantytelseslov.

Konkret foreslår presidentskapet en ny bestemmelse som gir Stortingets presidentskap hjemmel til å innvilge sykepenger til fratrådte stortingsrepresentanter som er sykmeldt ved fratreddelse fra vervet.

Presidentskapet viser til at sykepengeregelverket i folketrygdloven er svært finmasket. Dette er nødvendig for å kunne sikre ulike grupper rett til sykepenger dersom nærmere fastsatte vilkår er oppfylt. Fratrådte stortingsrepresentanters og vararepresentanters eventuelle rett til sykepenger vil avhenge av sykdomshistorikk og tidligere ansettelsesforhold. Det vil være utfordrende å utforme en bestemmelse som dekker alle tenkte tilfeller. Presidentskapet vurderer derfor at det er mest hensiktsmessig at bestemmelsen utformes som en «kan-bestemmelse», som lar det være opp til presidentskapet konkret å vurdere hvorvidt sykepenger bør innvilges i det enkelte tilfellet. Til sammenligning er bestemmelsen om søknader om å beholde godtgjøring under permisjon også utformet som en «kan-bestemmelse». En «kan-bestemmelse» innebærer også at presidentskapet kan avslå å innvilge sykepenger for fratrådte stortingsrepresentanter, for eksempel dersom det foreligger særskilte omstendigheter som gjør det urimelig å innvilge en slik ytelse.

Presidentskapet foreslår at sykepenger som innvilges, skal gis etter tilsvarende regler som for ansatte i staten. Det innebærer at det tas utgangspunkt i folketrygdloven og hovedtariffavtalene i staten når det vurderes hvorvidt sykepenger bør innvilges, hvor lenge ytelsen kan gis samt nivået på ytelsen.

Presidentskapet foreslår at bestemmelsen skal gjelde både stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som fratrer etter stortingsvalg. I tillegg foreslås det at bestemmelsen skal gjelde for fast møtende vararepresentanter som fratrer i løpet av en valgperiode.

Presidentskapet foreslår at eventuelle sykepenger fra folketrygden og arbeidsgiver skal gå til fradrag i sykepengene fra Stortinget. Dette kan være aktuelt dersom representanten har hatt annen inntekt parallelt med vervet som stortingsrepresentant. Der vedkommende fratrådte stortingsrepresentant er gradert sykmeldt og for eksempel arbeider 50 prosent, skal Stortinget bare dekke sykepenger tilsvarende sykemeldingsgraden.

Presidentskapet viser til at sykepengeregelverket, både i folketrygdloven og hovedtariffavtalene i staten, har regler om et maksimalt antall dager sykepenger som kan innvilges før vedkommende eventuelt må søke om andre ytelser, som for eksempel arbeidsavklaringspenger. Det oppstår særskilte problemstillinger når det gjelder beregning av antall sykedager for stortingsrepresentanter, siden permisjoner, også sykepermisjoner, knyttes til plenumssesjonene i Stortinget. I tidsrommet mellom den tredje fredagen i juni og den siste hverdagen i september er det i utgangspunktet ingen stortings-

møter, og representantene søker normalt ikke om sykepermisjon i denne perioden. Representantene kan søke om og innvilges permisjon gjennom sommeren, men dette skjer svært sjelden. En representant som har hatt permisjon grunnet sykdom i vårsesjonen, anses normalt som representant med alle fullmakter når forhandlingene avbrytes eller avsluttes i juni.

I perioden fra 2001 frem til i dag er det svært få representanter som har vært sykmeldt over sommeren. Disse hadde vært sykmeldt i flere år, og spørsmålet om å beholde sykepengerrettigheter opp til ett år ville derfor uansett ikke vært aktuelt for disse.

Presidentskapet viser til at det ikke nødvendigvis er kjent for Stortinget om en representant er sykmeldt i perioden fra den tredje fredagen i juni og frem til den siste hverdagen i september, som er siste møtedag i plenum for representantene etter et valg. Presidentskapet har etter en helhetsvurdering kommet frem til at det er mest hensiktsmessig ikke å telle med dagene i den plenumsfrie perioden om sommeren. Presidentskapet viser til at det er krevende å få den parlamentariske virksomheten til å passe inn i et ordinært sykepengeregelverk og at det derfor må gjøres noen tilpasninger. Det vises videre til at den nye bestemmelsen erfaringsvis vil gjelde svært få tilfeller.

Presidentskapet mener sykepenger til fratrådte stortingsrepresentanter skal gis i stedet for eventuell fratreddesytelse eller omstillingsytelse. Forholdet mellom disse ytelsene er nærmere vurdert i punkt 6.3.

Presidentskapet foreslår at representanten må dokumentere arbeidsuførheten med legeerklæring på søknadstidspunktet og underveis i sykmeldingsperioden. Videre er presidentskapet av den oppfatning at retten til sykepenger kan bortfalle dersom arbeidsuførheten ikke blir tilfredsstillende dokumentert.

Presidentskapet viser til at bestemmelsen ikke regulerer spørsmålet om sykepenger til representanter som blir sykmeldt etter at de har fratrådt vervet som stortingsrepresentant. Presidentskapet viser til at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i høringsnotat 30. mai 2025 foreslår endringer i folketrygdloven § 8-47 som innebærer at personer definert som frilansere som mottar etterlønn, kan få rett til sykepenger etter samme regler som inaktive arbeidstakere opp til seks måneder etter siste oppdrag. Dersom slike endringer blir vedtatt, vil de også omfatte fratrådte stortingsrepresentanter som mottar fratreddesytelse eller omstillingsytelse og blir sykmeldt etter fratreddelse. Presidentskapet foreslår derfor ikke å regulere disse tilfellene i representantytelsesloven. Dersom slike situasjoner skulle oppstå før eventuelle endringer i folketrygdloven er vedtatt, vil presidentskapet se nærmere på håndteringen av disse, for å sikre at fratrådte representanter som blir syke mens de mottar fratreddes- eller omstillingsytelse ikke blir stående uten et sikkerhetsnett.

9. Yrkesskedeforsikring. Ytelser til etterlatte ved dødsfall

9.1 Gjeldende rett

Stortingsvervet gir ikke dekning i folketrygden for yrkesskade, og representantene omfattes ikke av yrkesskedeforsikringsloven. Derfor er det gitt særlige regler om ytelser ved dødsfall og yrkesskade for representantene i den nåværende lovens § 19 tredje og fjerde ledd. Etter bestemmelsen skal stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter ha gruppelevsfor- sikring og yrkesskadeytelser tilsvarende det statsansatte har. Innkalte vararepresentanter har tilsvarende rettigheter i perioden han eller hun er innkalt for. I tillegg er det regler i stortings- og regjeringspensjonsloven som gir rett til etterlattepensjon.

Dersom en stortingsrepresentant eller en fast møtende vararepresentant dør i løpet av valgperioden, har de etterlatte krav på å få utbetalt representantens godtgjørelse for døds måneden og de tre påfølgende månedene, jf. den nåværende lovens § 19 første ledd. Også nødvendige utgifter i forbindelse med representantens begravelse dekkes etter bestemmelsen. Dersom en innkalt vararepresentant skulle dø på reise til eller fra Stortinget, eller i perioden vedkommende er innkalt for, følger det av den samme bestemmelsens andre ledd at nødvendige utgifter til begravelse dekkes.

9.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår å videreføre den nåværende lovens § 19 om forsikringer og ytelser til etterlatte ved dødsfall. I tillegg foreslår utvalget en ny bestemmelse som synliggjør at Stortinget *kan* tegne andre forsikringer. Utvalget mener en slik bestemmelse er nødvendig for å sikre at representantene har en helhetlig forsikringspakke som er tilpasset særegenhetene ved vervet.

9.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapet er enig med utvalget i at dagens regler om forsikringer og ytelser til etterlatte ved dødsfall bør videreføres. Presidentskapet foreslår i tillegg å presisere hvem de etterlatte er når det gjelder enkelte rettigheter i etterkant av et dødsfall. Presidentskapet mener det er naturlig å begrense utbetaling av godtgjøring til ektefelle eller samboer, eventuelt barn under 18 år dersom representanten ikke hadde ektefelle eller samboer.

Når det gjelder dekning av kostnader til representantens gravferd, foreslår presidentskapet at loven, i stedet for å gi «etterlate» generelt rett til utgiftsdekning, regulerer at det er den som faktisk betaler for representantens gravferd og minnesamvær som kan få dekket

kostnadene. En slik regulering tar høyde for at også voksne barn og fjernere slektninger som foreldre, søsken eller lignende (eller andre som står som formelt ansvarlige for gravferden) kan få dekket sine utlegg til representantens gravferd og minnesamvær.

Etter den nåværende loven dekkes «nødvendige» utgifter i forbindelse med representantens begravelse. Presidentskapet foreslår å erstatte dagens skjønnsmessige vurderingstema med et maksimumsbeløp. En fast øvre beløpsgrense skaper bedre forutsigbarhet for den som søker og sikrer dessuten at søkerne behandles likt. En fast øvre beløpsgrense forenkler også arbeid med søknadene, siden behovet for individuelle og skjønnsmessige vurderinger av hva som er «nødvendig» bortfaller. Presidentskapet foreslår å knytte beløpet opp mot folketrygdens grunnbeløp og mener at dekning av faktiske kostnader inntil 1 G (130 160 kroner per 1. mai 2025) i de fleste tilfeller vil være tilstrekkelig til å dekke kostnader til en tradisjonell gravferd med minnesamvær.

Slik presidentskapet ser det, er det også hensiktsmessig med en ny bestemmelse som synliggjør at Stortinget kan tegne andre forsikringer. Som utvalget påpeker, er det viktig å sikre at representantene har en helhetlig forsikringspakke som er tilpasset særegenhetene ved vervet.

10. Andre ytelser

10.1 Feriepenger for innkalte og fast møtende vararepresentanter som fratrer før 30. juni

GJELDENE RETT

Presidentskapet fremmet i november 2023 Innst. 39 L (2023–2024) om lov om endringer i stortingsgodtgjørelsesloven (avvikling av ordningen med pendlerdiett og ordningen med feriepenger for avtroppende representanter). Stortinget vedtok deretter 28. november 2023 å oppheve ordningen med pendlerdiett og ordningen med feriepenger for faste stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget etter valg og fast møtende vararepresentanter som trer ut mellom 1. juli og 31. desember. Endringene trådte i kraft 1. januar 2024.

Innkalte vararepresentanter får ifølge stortingsgodtgjørelsesloven § 14 første ledd feriepenger på siste ordinære utbetalingsdag før Stortingets forhandlinger avbrytes i juni. Feriepengegrunnlaget beregnes på grunnlag av den mottatte godtgjøringen i det foregående kalenderåret. Dette gjelder tilsvarende for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget mellom 1. januar og 30. juni.

Ordningen ble innført i 1970, jf. Innst. S. nr. 69 (1970–1971). Ved innføringen ble det gitt følgende begrunnelse:

«Storingsrepresentantene kommer ikke inn under bestemmelsene i lov om ferie av 14. november 1947. For de faste representanter som oppebærer sin faste godtgjørelse i tiden mellom sesjonene, byr dette ikke på noen problemer. Overfor vararepresentantene gir ordningen imidlertid noen urimelige utslag fordi en vararepresentant som ikke fungerer mellom sesjonene, og som derfor ikke får utbetalt noen godtgjørelse i ferietiden, ikke får noen form for 'ferielønn' på grunnlag av de perioder han har fungert på Stortinget. Dette vil således ofte medføre at vararepresentanten i den tid han under funksjonstiden på Stortinget ikke oppebærer lønn hos sin arbeidsgiver, vil tape den feriegodtgjøring han ellers hadde fått.»

UTVALGETS FORSLAG

Utvalget foreslår å videreføre ordningen. Utvalget viser til at innkalte vararepresentanter normalt ikke fungerer i vervet, eller mottar godtgjøring, i perioden fra Stortingets forhandlinger avbrytes i juni til forhandlingene avsluttes siste hverdag i september. I disse plenumsfrie periodene antas vararepresentanten å gå tilbake til sitt ordinære arbeid og motta ordinær lønn. Utvalget presiserer at dette er på tidspunktet arbeidstakere i Norge normalt avvikler sommerferie. Dersom vararepresentanter ikke opparbeider feriepengene av godtgjøringen under funksjonstiden på Stortinget, legger utvalget til grunn at vedkommende vil få «reduerte feriepengene sammenliknet med om de hadde vært i sitt ordinære arbeid og møtte på Stortinget». Videre viser utvalget til at innkalte vararepresentanter ikke kan planlegge eller forutse varigheten av fungering i vervet og kan bli innkalt på meget kort varsel. Det samme gjelder for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget før 30. juni.

PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Presidentskapet foreslår at ordningen med feriepengene for innkalte vararepresentanter og fast møtende vararepresentanter som fratrer før 30. juni videreføres i den nye loven. Presidentskapet viser til begrunnelsen som ble gitt ved innføringen i 1970, jf. Innst. S. nr. 69 (1970–1971), gjengitt i punkt 10.1.

Det fremstår etter presidentskapets syn som lite rimelig at vararepresentanter, som i ferien (mellom sesjonene) ikke får noen ordinær godtgjøring, heller ikke skal få feriepengene på grunnlag av de periodene han eller hun har fungert som vararepresentant på Stortinget. Forslaget er i samsvar med anbefalingen fra Representantordningsutvalget, se punkt 10.2.

Presidentskapet viser for øvrig til at Arbeids- og inkluderingsdepartementet for tiden utreder den norske feriepengeordningen på bakgrunn av at ESA mener at

den er i strid med EUs arbeidsmarkedsdirektiv og at ferieloven må endres slik at alle får minst fire ukers betalt ferie fra arbeidsgiver. Departementet sendte 20. juni 2024 rapport fra cand.oecon. Knut Moum, «Utredning av ferielovens system for opptjening av feriepengene», på alminnelig høring. I rapporten skisseres ulike modeller for mer samtidig opptjening av feriepengene og avvikling av ferie. Presidentskapet legger til grunn at eventuelle endringer i opptjeningsmodellen krever en ny høring med forslag til endringer i ferieloven, noe presidentskapet vil følge med på i et mer langsiktig perspektiv.

10.2 Dekning av reise- og overnattingsutgifter for innkalte vararepresentanter

Innkalte vararepresentanter som bor mer enn 40 kilometer fra Stortinget får i dag dekket kostnader for reise til og fra Stortinget når de innkalles til å møte samt overnatting i innkallingsperioden. Dette følger av den nåværende loven § 10 første ledd tredje punktum og andre ledd.

Utvalget har ikke foreslått å regulere dekning av utgifter til reise og overnatting for innkalte vararepresentanter som er kalt inn til Stortinget for en kortere periode.

Presidentskapet foreslår en egen bestemmelse om dekning av reiseutgifter, overnatting og merutgifter til mat for innkalte vararepresentanter som bor mer enn 40 km i kjørelengde fra Stortinget.

10.3 Dekning av utgifter til barnepass for innkalte vararepresentanter

Innkalte vararepresentanter kan etter den nåværende loven i særlige tilfeller få dekket nødvendige og dokumenterte utgifter til barnepass. Det er reelle utgifter til barnepass, eksempelvis mindre reisekostnader og betaling til barnepasser, som kan dekkes. Hva og hvor mye som skal dekkes, må avgjøres ut fra en rimelighetsvurdering i det enkelte tilfellet. Regelen er ikke begrenset til tjenestereiser, eller inntil barnet er ett år, slik tilfellet er for fast møtende representanter. Tapt arbeidsinntekt for barnepasser dekkes ikke.

Utvalget foreslår å videreføre bestemmelsen uendret.

Presidentskapet er enig med utvalget i at bestemmelsen bør videreføres.

11. Representantens opplysningsplikt

11.1 Gjeldende rett

Den nåværende loven har ingen generell regel om at representantene har plikt til å legge frem de opplysnin-

gene som er nødvendige for at Stortingets administrasjon kan vurdere om vilkårene for en ytelse er eller har vært oppfylt, men det følger en opplysningsplikt av retningslinjene for fratreddesytelse og etterlønn som er fastsatt av Stortingets presidentskap med hjemmel i loven.

11.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår at reglene om fratreddesytelse og etterlønn («omstillingsytelse») flyttes fra retningslinjer til lov, og mener at bestemmelsen om opplysningsplikt bør følge med. Forslaget regulerer en generell opplysningsplikt for representantene når de søker om, mens de mottar og tidligere har mottatt ytelser fra Stortinget. Utvalgets forslag til bestemmelse har derfor et videre virkeområde enn opplysningsplikten i dagens retningslinjer for fratreddesytelse og etterlønn.

11.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til Innst. 499 S (2022–2023), der presidentskapet legger til grunn at representantene selv må sette seg inn i sine rettigheter og plikter og har ansvar for at informasjon som ligger til grunn for tildeling av en ytelse, både er korrekt og tilstrekkelig dokumentert. Presidentskapet er enig med utvalget i at loven bør ha en generell bestemmelse som pålegger den som søker og den som mottar ytelser etter loven å legge frem de opplysningene som er nødvendige for at Stortingets administrasjon skal kunne vurdere om vilkårene for ytelsen er oppfylt. Opplysningsplikten innebærer også at den som mottar ytelser må underrette Stortingets administrasjon hvis det oppstår forhold som medfører at en innvilget ytelse kan måtte endres eller bortfalle. Presidentskapet presiserer at opplysningsplikten også gjelder for den som tidligere har mottatt ytelser.

12. Behandling av personopplysninger

12.1 Gjeldende rett

Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) fastsetter at EUs personvernforordning (forordning (EU) 2016/679 – heretter personvernforordningen eller GDPR) gjelder som norsk lov. Loven og forordningen oppstiller nærmere vilkår for å behandle personopplysninger samt plikter for den som behandler personopplysninger og rettigheter for de registrerte.

Personvernforordningen artikkel 6 fastsetter krav om behandlingsgrunnlag for å kunne behandle personopplysninger. Personopplysninger kan behandles blant

annet dersom behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige (artikkel 6 nr. 1 bokstav c) eller dersom behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt (artikkel 6 nr. 1 bokstav e). For behandling etter bokstav c og e kreves i tillegg et supplerende rettsgrunnlag.

Personvernforordningen artikkel 9 og 10 oppstiller ytterligere vilkår for henholdsvis behandling av særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser. Blant annet kan særlige kategorier av personopplysninger behandles dersom behandlingen er nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser, jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav g, som også oppstiller nærmere vilkår til rettsgrunnlaget.

Stortingsgodtgjørelsesloven ble vedtatt før GDPR ble innlemmet i norsk rett og har derfor ingen generell bestemmelse om behandling av personopplysninger. Flere av lovbestemmelsene forutsetter imidlertid at administrasjonen behandler personopplysninger, for eksempel krav til dokumentasjon av utgifter som skal betales av Stortinget eller krav til innsending av søknad som grunnlag for å få tildelt en ytelse. Lovens § 17 fastslår videre at «Stortinget kan innhente de opplysninger som er nødvendige for å kontrollere om vilkårene for fratreddesytelse og etterlønn er eller har vært oppfylt i tilbakelagte perioder. Opplysninger kan blant annet innhentes fra nåværende og tidligere arbeidsgivere, pensjonsordninger, folketrygdens organer og skattemyndighetene.»

Det følger dermed forutsetningsvis av loven at Stortinget kan behandle personopplysninger.

12.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår en egen bestemmelse om behandling av personopplysninger. Utvalgets forslag er ment å gi et supplerende rettsgrunnlag for behandling i medhold av personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav c og e. Den foreslåtte bestemmelsen vil også hjemle behandling av særlige kategorier av personopplysninger, blant annet opplysninger om politisk oppfatning og helseopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 9 og 10.

12.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapet deler utvalgets syn på at det er formålstjenlig med en egen bestemmelse som eksplisitt fastslår at Stortinget kan behandle personopplysninger i forbindelse med saksbehandling og kontroll knyttet til ytelsene representantene mottar etter loven. Dette selv om behandlingen av disse opplysningene først blir aktuell etter søknad eller krav om refusjon av utgifter fra representantene, og det i mange tilfeller også vil kunne

foreligge et alternativt behandlingsgrunnlag i form av samtykke fra representanten selv. For å hindre eventuelle uklarheter, mener imidlertid presidentskapet at det bør fastsettes en eksplisitt bestemmelse om lovligheten av behandlingen. Dette gjelder også særlig i de tilfellene opplysninger innhentes fra andre enn representantene selv, og behandlingen vil innebære en viderebehandling av opplysninger. Presidentskapet mener en bestemmelse i tråd med utvalgets forslag vil dekke behovet på en god måte, og har inntatt en slik bestemmelse i lovforslaget.

Det vil være behov for å behandle personopplysninger ved søknader om alle typer ytelser etter loven, men hvilke typer opplysninger som anses «nødvendige» å behandle vil variere ut fra hvilken ytelse det gjelder. I tillegg vil det være aktuelt å behandle personopplysninger i forbindelse med kontroll av utbetaling knyttet til de ulike ytelsene – og bestemmelsen hjemler også dette.

Videre legger presidentskapet til grunn at det blant annet i forbindelse med behandling og kontroll av reiseregninger, saker om utbetaling av godtgjøring ved permisjon, tildeling eller bytte av pendlerbolig, fratredelesytelse, omstillingsytelse og sykepenger, vil kunne være aktuelt å behandle særskilte kategorier av personopplysninger. Dette vil innebære behandling av særlig sensitive opplysninger etter personvernforordningen artikkel 9, eventuelt også artikkel 10.

Det følger av personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b at personopplysninger kun skal «samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenlig med disse formålene». Personvernforordningen artikkel 6 nr. 4 inneholder nærmere bestemmelser om behandling av personopplysninger for andre formål enn det de var innhentet for. Ofte vil behandling til et annet formål kunne være et forenlig formål. Viderebehandling for nye, uforenlige formål er imidlertid ikke tillatt uten et særskilt grunnlag for viderebehandlingen. Artikkel 6 nr. 4 gir anvisning på en ikke-uttømmende liste av momenter som den behandlingsansvarlige skal ta i betraktning i vurderingen av forenlighet.

Etter personvernforordningen må et rettsgrunnlag som skal åpne for viderebehandling for uforenlige formål, etter artikkel 6 nr. 4 utgjøre «et nødvendig og forholdsmessig tiltak i et demokratisk samfunn for å sikre oppnåelse av målene nevnt i artikkel 23 nr. 1». Dette omfatter blant annet «andre viktige mål av generell allmenn interesse», jf. artikkel 23 nr. 1 bokstav e.

Innhentingsbehovet omfatter i utgangspunktet både taushetsbelagte og ikke-taushetsbelagte opplysninger. Skranker for adgangen til å overføre taushetsbelagte opplysninger kan følge blant annet av Grunnloven § 102, EMK artikkel 8 og personvernforordningen. Etter Grunnloven § 102 og EMK art. 8 er det krav om at utle-

vering av personopplysninger har tilstrekkelig hjemmel, forfølger et legitimt formål og er forholdsmessig.

13. Hjemmel for innhenting av opplysninger

13.1 Gjeldende rett

Den nåværende loven har ingen generell hjemmel for innhenting av opplysninger fra andre enn representanten selv.

Ved søknad om fratredelesytelse og etterlønn, har den tidligere representanten plikt til å gi opplysninger om annen inntekt og levere de dokumenter som er nødvendige for at Stortingets administrasjon skal kunne vurdere om han eller hun har rett til ytelsen. Videre er det den som mottar fratredelesytelse og etterlønn som selv plikter å underrette Stortingets administrasjon om forhold som kan føre til at ytelsen skal endres eller falle bort. I tillegg har stortingsgodtgjørelsesloven § 17 en bestemmelse som gir Stortingets administrasjon rett til å innhente opplysninger for å kunne kontrollere at utbetaling av ytelsen skjer i henhold til reglene i loven. Stortingets administrasjon kan innhente opplysninger fra nåværende og tidligere arbeidsgivere, pensjonsordninger, folketrygdens organer og skattemyndighetene. Den som blir pålagt å gi opplysninger, plikter å gjøre dette uten godtgjøring og uten hinder av eventuell taushetsplikt.

13.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår å utvide hjemmelen for innhenting av opplysninger, dels for å sikre at hjemmelen er dekkende for alle organene det kan være nødvendig å innhente opplysninger fra, og dels for å åpne for at den kan brukes i kontrollen av andre ytelser enn omstillingsytelsen (fratredelesytelse og etterlønn). Utvalget foreslår konkret å legge til utdanningsinstitusjoner, finansinstitusjoner, regnskapsførere og Folkeregisteret i oppstillingen av hvem det kan innhentes opplysninger fra.

Utvalget foreslår å videreføre regelen om at den som blir pålagt å utlevere opplysninger, skal utlevere opplysningene uten godtgjøring og uten hinder av eventuell taushetsplikt.

13.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til merknader i Innst. 499 S (2022–2023). Presidentskapet deler utvalgets syn på behovet for en videre hjemmel for å kunne innhente opplysninger fra andre enn representanten selv. En utvidet hjemmel må være dekkende for alle de organene det kan være nødvendig å innhente opplysninger

fra, og må også kunne brukes i kontrollen av andre ytelser enn fratreddesytelse og omstillingsytelse.

Det å innhente opplysninger fra offentlige organer og private aktører kan både være nødvendig for å kontrollere i forkant av en tildeling (på søknadstidspunktet) og i etterkant av en tildeling (på kontrollstadiet). Innhenting av informasjon kan bidra til økt effektivitet i saksbehandlingen og være et viktig grunnlag for sakens opplysning. Etter presidentskapets syn har Stortingets administrasjon derfor et berettiget behov for at offentlige organer og private aktører deler informasjon.

Presidentskapet viser til at Stortingets ordninger for ytelser til representantene har likhetstrekk med ordninger etter folketrygdloven, og skal til dels kompensere for at representantene ikke har samme rettigheter som andre etter folketrygdloven. Forslag til lov hjemmel for innhenting av opplysninger er likevel mer begrenset enn gjeldende regler for innhenting av opplysninger etter folketrygdloven ved at det er lagt inn et kriterium om at innhenting av opplysninger må være «nødvendig».

Etter forslaget vil opplysninger kunne innhentes fra nåværende og tidligere arbeidsgivere, pensjonsordninger, utdanningsinstitusjoner, finansinstitusjoner, regnskapsførere, folketrygdens organer, Folkeregisteret og skattemyndighetene. Presidentskapet bemerker at innhenting av opplysninger fra disse for eksempel kan være aktuelt for å verifisere opplysninger om kompetanseheving eller om arbeid med oppstart av virksomhet. Innhenting av opplysninger som er registrert av andre enn Stortinget, vil kunne innebære bruk av personopplysninger til annet formål enn det de er samlet inn for (viderebehandling).

Slik presidentskapet ser det, er det ikke et uforholdsmessig inngrep overfor den registrerte at andre organer pålegges å dele opplysninger undergitt taushetsplikt. Presidentskapet presiserer i den forbindelse at Stortingets administrasjon skal legge prinsippet om brukermedvirkning til grunn når det innhentes opplysninger. Prinsippet om brukermedvirkning skal sikre at representantene har kontroll med egne personopplysninger. Konkret innebærer dette at representanten skal spørres om han eller hun selv vil innhente eller legge frem de nødvendige opplysningene. Opplysningene skal med andre ord innhentes i samråd med den enkelte, eller i det minste slik at han eller hun har kjennskap til innhenting. Stortingets administrasjon vil også ha taushetsplikt etter forslaget § 31, noe som sikrer at sensitive opplysninger ikke spres videre og underbygger at utleveringen er forholdsmessig. Presidentskapet viser til nærmere omtale av taushetsplikten for ansatte i Stortingets administrasjon i punkt 15.

14. Hjemmel for å kreve tilbakebetaling

14.1 Gjeldende rett

Gjeldende tilbakebetalingsbestemmelse er begrenset til «ytelser etter denne loven», noe som medfører at det ikke er mulig å bruke bestemmelsen på for eksempel urettmessig tildeling av pendlerbolig. Etter bestemmelsens ordlyd er det «beløpet» som kan kreves tilbakebetalt. Den økonomiske verdien av feilaktig tildelt naturallytelse må eventuelt kreves tilbake med hjemmel i alternative rettsgrunnlag. Det kan gjøres trekk i godtgjøring, fratreddesytelse, etterlønn og feriepenger dersom utlegg betalt direkte av Stortinget ikke er dokumentert innen tre måneder.

14.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår å utvide virkeområdet for tilbakebetalingsbestemmelsen, slik at den gjelder generelt for ytelser mottatt fra Stortinget. Videre foreslår utvalget å utvide hjemmelen til ikke bare å omfatte tilbakebetaling av «beløp», men også «den økonomiske verdien av en naturallytelse». Utvalget foreslår også at muligheten til å gjøre trekk (blant annet i godtgjøringen) dersom utlegg betalt direkte av Stortinget ikke er dokumentert innen tre måneder, utvides til å gjelde trekk i alle fremtidige ytelser, ikke bare de som er nevnt i dag.

14.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapet sluttet seg i Innst. 499 S (2022–2023) til utvalgets forslag om å utvide virkeområdet for tilbakebetalingsbestemmelsen, slik at den gjelder generelt for ytelser mottatt fra Stortinget og at også den økonomiske verdien av en naturallytelse kan kreves tilbake. Stortinget sluttet seg til presidentskapets merknader i vedtaket 15. juni 2023.

Presidentskapet har merket seg at andre hjemler for å kreve tilbakebetaling i lovverket pålegger tilbakekreving når noen urettmessig har mottatt en yttelse. Presidentskapet mener at gode grunner tilsier at det ikke bør være opp til administrasjonens og presidentskapets skjønn om det skal kreves tilbake eller ikke. En regel som pålegger tilbakekreving vil sikre likebehandling av representantene og imøtekomme publikums forventning om at stortingsrepresentanter må følge de samme reglene som er vanlige ellers i samfunnet. Folketrygdloven har til sammenlikning i § 22-15 en streng regel om at krav om tilbakebetaling skal fremsettes «med mindre særlige grunner taler mot det». Presidentskapet foreslår tilsvarende formulering som i folketrygdloven. Relevante momenter i en vurdering av om særlige grunner taler mot å kreve tilbake, er blant annet graden av uaktsomhet, størrelsen på feilutbeta-

lingen, hvor lang tid det har gått og om feilen også skyldes Stortingets administrasjon. Også deler av et feilutbetalt beløp kan kreves tilbake.

Presidentskapet foreslår at loven får en nedre grense for hvilke beløp som skal kreves inn. Til sammenlikning trenger ikke Nav å kreve inn beløp mindre enn fire ganger rettsgebyret etter den ovenfor nevnte bestemmelsen i folketrygdloven. Rettsgebyret er per i dag 1 314 kroner. Presidentskapet finner det naturlig at den nedre grensen er den samme som etter folketrygdloven. Presidentskapet foreslår videre at bestemmelsen, i likhet med folketrygdloven § 22-15, fastsetter at tilbakekreving av beløp under den nedre grensen likevel ikke kan unnlates dersom den som har fått utbetalingen eller noen som opptådte på vegne av mottakeren, har opptådt forsettlig eller grovt uaktsomt.

Presidentskapet foreslår avslutningsvis noen justeringer i bestemmelsene om hvordan et tilbakebetalingskrav kan dekkes eller inndrives. Bakgrunnen for dette er Stortingets vedtakelse av ny innkretingslov, jf. lov 25. april 2025 nr. 12 om innkreting av statlige krav mv. Loven etablerer en mer helhetlig prosess for utleggstrekk på tvers av ulike namsmyndigheter, der det bare skal løpe ett, samordnet trekk mot en skyldner, som kan dekke flere krav. Utleggstrekket skal bli enklere for arbeidsgiverne, skyldnerne, kreditorene og etatene. Endringene medfører at dagens bestemmelse om tilbakebetaling, som sier at Stortinget enten kan kreve beløpet tilbake ved å avregne i fremtidige ytelser eller ved å inndrive det etter skattebetalingsloven, bør endres. Presidentskapet foreslår at alternativet med inndrivelse etter skattebetalingsloven ikke videreføres. Der det skyldige beløpet ikke kan dekkes gjennom avregning mot fremtidige ytelser fra Stortinget, må Stortinget eventuelt begjære utlegg hos den alminnelige namsmannen. I den forbindelse foreslår presidentskapet å presisere at kravet er tvangsgrunnlag for utlegg.

15. Taushetsplikt for ansatte i Stortingets administrasjon

15.1 Gjeldende rett

Den nåværende loven har ikke bestemmelser om taushetsplikt for ansatte i Stortingets administrasjon. De ansatte har imidlertid etter etablert praksis taushetsplikt etter instruks fastsatt av direktøren, senest revidert 19. oktober 2022. Instruksen fastsetter taushetsplikt blant annet om det de i forbindelse med tjenesten får kjennskap til om forhold som er omhandlet i forvaltningsloven § 13, blant annet personlige forhold.

Den nåværende loven hjemler i § 17 at Stortingets administrasjon innhenter opplysninger fra andre enn

representanten selv, men hjemmelen er begrenset til opplysninger som er nødvendige for å kontrollere om vilkårene for fratreddesytelse og etterlønn er eller har vært oppfylt i tilbakelagte perioder. Det følger av bestemmelsens andre ledd at de som blir pålagt å utlevere opplysninger til Stortingets administrasjon plikter å gjøre dette uten hinder av taushetsplikt, men bestemmelsen fastsetter ikke taushetsplikt for de ansatte som mottar opplysningene.

15.2 Utvalgets forslag

Utvalget fremmer ikke forslag til noen bestemmelse om taushetsplikt for ansatte i Stortingets administrasjon. Utvalget foreslår å videreføre (og utvide) hjemmelen for innhenting av opplysninger, herunder regelen om at den som blir pålagt å utlevere opplysninger skal utlevere opplysningene uten hinder av eventuell taushetsplikt. Utvalgets forslag er nærmere omtalt i punkt 13.2.

15.3 Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til merknader i punkt 13.3 om behovet for å utvide hjemmelen for innhenting av opplysninger fra andre enn representanten selv, slik at den blir dekkende for alle de organene det kan være nødvendig å innhente opplysninger fra. Dette slik at den kan brukes i kontrollen av andre ytelser enn fratreddesytelsen og omstillingsytelsen. Når hjemmelen utvides, og regelen om at den som blir bedt om å gi fra seg opplysninger må gjøre dette uten hinder av vedkommendes taushetsplikt videreføres, er det etter presidentskapets syn naturlig at loven også fastsetter at den som mottar opplysningene i eller på vegne av Stortingets administrasjon har taushetsplikt om forhold som omtalt i forvaltningsloven § 13. I praksis vil det ofte dreie seg om opplysninger om noens «personlige forhold».

Presidentskapet mener videre at loven bør fastsette strengere taushetsplikt enn den som følger av forvaltningsloven dersom opplysningene er underlagt strengere regler hos den som utleverer opplysningene. Opplysningene vil i slike tilfeller være underlagt reglene for taushetsplikt som følger av den aktuelle særloven.

16. Ikrafttredelsestidspunkt og overgangsregler

Det falt utenfor utvalgets mandat å foreslå bestemmelser om ikrafttredelse og overgangsregler. Presidentskapet viser til Innst. 499 S (2022–2023), der det ble lagt til grunn at ny lov skal tre i kraft etter stortingsvalget i 2025.

Stortingsvalget skal gjennomføres 8. september 2025. Presidentskapet foreslår at loven trer i kraft 1. oktober 2025 og at den nåværende loven oppheves fra samme tidspunkt.

Når det gjelder bestemmelsene i lovens kapittel 6 (som regulerer fratredelesytelse og omstillingsytelse), er det behov for en særskilt regulering av hva som skal gjelde for de representantene som trer ut av Stortinget etter valget. Innføring av krav om minst to valgperioders ansiennitet for å kunne søke om omstillingsytelse (dagens etterlønn) og reduksjon i lengden på omstillingsytelsen fra tolv til seks måneder representerer innstramminger sammenliknet med den nåværende loven. Hensynet til forutberegnelighet for de representantene som ble valgt inn i 2021 tilsier at strengere regler ikke kan vedtas med virkning for disse. Det samme gjør tilbakevirkningsforbudet i Grunnloven § 97. Presidentskapet foreslår etter dette en overgangsbestemmelse som regulerer problemstillingen.

Bestemmelsen om sykepenger for representanter som er sykmeldt på tidspunktet de trer ut av Stortinget (§ 20), skal også gjelde for representanter som eventuelt er sykmeldte når de fratrer vervet etter valget i 2025.

17. Økonomiske og administrative konsekvenser av lovforslaget

Innledning

Ordningen med pendlerdiett ble avvirket på bakgrunn av Innst. 39 L (2023–2024) fra Stortingets presidentkap om lov om endringer i stortingsgodtgjørelsesloven. Det samme ble ordningen med feriepenger for avtroppende representanter. Endringene trådte i kraft 1. januar 2024 og har allerede gitt noen økonomiske og administrative besparelser for Stortinget. Det er beregnet at avviklingen av pendlerdiett gir en årlig besparelse på omtrent 1,1 mill. kroner, mens avviklingen av feriepenger gir en besparelse på omtrent 2,7 mill. kroner årlig.

I denne innstillingen foreslår presidentskapet stort sett å videreføre dagens ytelser, med noen mindre endringer. De økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene forventes derfor å bli beskjedne.

Omstillingsytelsen

Innstramningene i omstillingsytelsen (dagens «etterlønn») vil føre til besparelser for Stortinget. Ved å innføre et krav om minst to valgperioders ansiennitet for å kunne få omstillingsytelse (ytelsen som kan gis etter tre måneder med fratredelesytelse) vil færre tidligere representanter kvalifisere for å få ytelsen. Det er imidler-

tid vanskelig å anslå hvor stor reduksjonen vil bli, og den vil dessuten variere fra valg til valg. Etter valget i 2021 fikk ti tidligere stortingsrepresentanter innvilget etterlønn. Dette var representanter som enten ikke ble innvalgt eller ikke tok gjenvalg. Flere av disse hadde mindre enn to valgperioders ansiennitet. Gitt at det er fem tidligere stortingsrepresentanter som ikke har tilstrekkelig ansiennitet, men ellers ville ha benyttet ordningen, vil antallet tidligere representanter som faller inn under ordningen i dette eksempelet halveres. I tillegg reduseres perioden hvor de som faller inn under ordningen kan få etterlønn fra tolv til seks måneder. Kostnaden for Stortinget ved hvert valg vil etter dette bli redusert med omtrent 6,6 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift. Ettersom kostnaden bare inntreffer hvert fjerde år, vil Stortinget i gjennomsnitt spare om lag 1,6 mill. kroner årlig.

Dekning av reiseutgifter

Reglene om rett til å kreve dekning av utgifter til reise videreføres uten større materielle endringer.

Forslaget om å senke aldersgrensen for den ekstra pendlerreisen for representanter med barn, som i dag er under 20 år, til det kalenderåret barnet fyller 18 år vil ha små eller ingen økonomiske konsekvenser, avhengig av hvor mange representanter endringen berører.

Bestemmelsen om dekning av reiseutgifter for ledsager utvides til å gjelde når representanter med funksjonsnedsettelse har behov for assistanse for å gjennomføre reisen. Utvidelsen forventes å få små budsjettmessige konsekvenser.

Sykepenger til fratrådte stortingsrepresentanter

Det foreslås å innføre en ny bestemmelse om sykepenger til fratrådte stortingsrepresentanter. Siden erfaringen viser at svært få personer er langtidssykmeldt ved fratrede fra vervet, vil det over tid ikke være tale om store kostnader for Stortinget. Dersom en representant får fulle sykepenger i maksimal stønadperiode, vil dette med dagens godtgjøringsnivå utgjøre 1 171 000 kroner. I tillegg til dette kommer arbeidsgiveravgift. Den nye regelen vil imidlertid bety mye for fratrådte stortingsrepresentanter som blir langtidssykmeldte, siden disse normalt ikke har rett til sykepenger fra folketrygden.

Forsikringer

Det foreslås at loven får en hjemmel for Stortinget til å tegne andre forsikringer enn yrkesskadeforsikring for representantene. Dersom Stortinget velger å benytte seg av denne hjemmelen, vil det føre til noen kostnader.

Forvaltning og administrasjon

Ett av formålene med å lage en ny representantytelseslov er å få tydeligere regler med klare vilkår for tildeling og for kontroll i etterkant. Klare og forståelige regler er viktig for å styrke demokratiet og rettssikkerheten, og for å oppnå formålet med loven. Loven skal leses og anvendes av mange som ikke har juridisk bakgrunn. Det er derfor lagt mye arbeid i å gjøre loven bedre, både språklig og strukturelt.

En klarere lov vil gi flere positive administrative konsekvenser. For det første bidrar klare vilkår til økt forutsigbarhet og rettferdighet for representantene. Når vilkårene for tildeling er tydelige – og i tillegg godt kommunisert – reduseres også risikoen for misforståelser og feilvurderinger både blant representantene og i Stortingets administrasjon, og det blir enklere å gjennomføre en god forvaltning av ordningene.

Innføring av ny lov vil kunne skje innenfor eksisterende rammer og med lignende ressursbruk som i dag i Stortingets administrasjon.

18. Merknader til lovbestemmelsene

Som det er redegjort for i punkt 1.1, foreslår presidentskapet en ny lov til erstatning for den nåværende loven. Dette til tross for at det materielle innholdet i nåværende lov i stor grad videreføres. Loven har fått en ny systematikk og oppbygning, og språket er modernisert. Loven har også fått enkelte nye bestemmelser, herunder en formålsbestemmelse og en uttrykkelig hjemmel for behandling av personopplysninger.

Til Lovens tittel

Loven endrer tittel fra «Lov om godtgjørelse for stortingsrepresentanter» (stortingsgodtgjørelsesloven) til «Lov om godtgjøring og andre ytelser til stortingsrepresentanter» (representantytelsesloven). Den nye loven regulerer langt flere ytelser enn representantenes faste godtgjøring, og lovens tittel reflekterer dette. Ordet «ytelse» dekker, i tillegg til rene utbetalinger (for eksempel godtgjøring og fratredelsesytelse), også refusjoner (for eksempel for utgifter til reiser) og naturalytelser med økonomisk verdi (for eksempel pendlerbolig).

Til kapittel 1 Innledende bestemmelser

Til § 1 Lovens formål

Bestemmelsen er ny, og gir uttrykk for lovens målsettinger. Den vil være klargjørende for lovens brukere og et hjelpemiddel ved tolkingen av de øvrige reglene i loven. Bestemmelsen kan bidra til at begrunnelsen for ytelsene blir tydeligere i regelverket og i praktiseringen av det.

Gjennom å beskrive lovens formål synliggjøres det at ytelsene til stortingsrepresentantene skal sikre at alle som blir valgt inn får mulighet til å utøve vervet på like vilkår uavhengig av bosted og livssituasjon. I mange situasjoner innebærer det at like tilfeller behandles likt, mens likhet i andre situasjoner oppnås ved å utjevne forskjeller i forutsetningene for å kunne utøve vervet, for eksempel geografisk avstand mellom hjemsted og Stortinget. Ytelsene skal kompensere for kostnader representantene har ved å utføre vervet, men ytelsene skal ikke dekke kostnader representantene også ville hatt uten vervet som folkevalgt. Eksempler på ytelser som dekker særskilte behov hos representantene, er pendlerboliger for representanter som er pendlere og flytter fra andre deler av landet til Oslo. Et eksempel på ytelser som kompenserer for kostnader som følger av vervet, er dekning av reiseutgifter.

Det er også et formål med loven å bidra til at Stortingets administrasjon kan forvalte ytelsene på en god måte. En god forvaltning av ytelsene hviler i stor grad på at representantene gir korrekte opplysninger, jf. forslaget § 28, men det er også viktig at administrasjon har hjemler til å foreta kontroll i forkant av en tildeling (på søknadstidspunktet) og at den kan gjennomføre systematiske kontroller i etterkant av en tildeling. Et annet eksempel er hjemmelen for å kreve tilbakebetaling dersom representanten har fått en ytelse uten å ha krav på den, jf. forslaget § 32.

Til § 2 Definisjoner

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 1 tredje og fjerde ledd med noen endringer og tilføyelser.

Første ledd definerer hva en fast møtende vararepresentant er. *Bokstav a* bygger på definisjonen i nåværende lov § 1 tredje ledd og omfatter vararepresentanter som møter for en stortingsrepresentant som trer ut av Stortinget fordi vedkommende er utnevnt til statsråd, statssekretær eller politisk rådgiver, jf. Grunnloven § 62 andre ledd. Sammenliknet med den nåværende loven er representanter som møter for representanter som «er avgått ved døden» tatt ut av definisjonen. Hvis en representant avgår ved døden, tar vararepresentanten formelt sete som stortingsrepresentant.

Selv om det er sjelden, hender det at representanter «trer ut» av Stortinget for å gjøre tjeneste i departementene, i utenriktjenesten eller bli medlem av Høyesterett. *Bokstav b* slår fast at representanter som møter fast for representanter som trer ut av Stortinget fordi de ikke lenger er i kategorien som kan «stille til valg» etter Grunnloven § 62 første ledd, regnes som fast møtende vararepresentanter.

Andre ledd definerer innkalte vararepresentanter til å være vararepresentanter som møter for representanter som er innvilget permisjon. På den måten får defini-

sjonen frem at innvilgelse av permisjon er en forutsetning for å innkalle vararepresentant.

Tredje ledd er nytt sammenliknet med den nåværende loven og definerer begrepet «ytelser». Ytelser kan være rene utbetalinger (for eksempel fast godtgjøring og fratrekkesytelse), men også refusjoner (for eksempel av utgifter til reiser) og naturalytelser med økonomisk verdi (for eksempel pendlerbolig).

Til § 3 Utfyllende retningslinjer

Bestemmelsen gir én felles hjemmel for Stortingets presidentskap til å gi utfyllende retningslinjer om ytelser som reguleres i loven. Den nåværende loven har ingen slik felles hjemmel for retningslinjer, men spesifikke hjemler i de ulike bestemmelsene. Bestemmelsen kan ikke brukes som hjemmel for å gi retningslinjer om ytelser som ikke reguleres i loven, for eksempel naturalytelser som bedriftshelsetjeneste, prioritert barnehageplass, tilgang til digitale nyhetskilder mv. Bestemmelser om slike ytelser kan imidlertid fastsettes i medhold av andre hjemmelsgrunnlag, herunder Stortingets bevilgningsvedtak og Stortingets forretningsorden § 9 a, om at presidentskapet innenfor de rammer som er fastsatt av Stortinget har et overordnet ansvar for administrative saker.

Til § 4 Delegering av beslutningsmyndighet

Presidentskapets generelle hjemmel til å delegere beslutningsmyndighet til direktøren i administrative saker står i Stortingets forretningsorden § 9 a. Samtidig er det fordelaktig at det fremgår direkte av loven at myndighet etter loven kan delegeres. Bestemmelsen er følgende tatt inn av pedagogiske hensyn. I tråd med Stortingets forretningsorden § 9 b forutsettes det at viktige saker forelegges presidentskapet selv om myndighet er delegert.

Til kapittel 2 Godtgjøring

Til § 5 Stortingets godtgjøringsutvalg

Første ledd viderefører den nåværende lovens § 2 andre ledd.

Lønnskommisjonen ble første gang oppnevnt av Stortinget 21. juni 1996, jf. Innst. S. nr. 282 (1995–1996). I Innst. 524 L (2020–2021) ble det fremmet forslag om å endre lønnskommisjonens navn til «Stortingets godtgjøringsutvalg» i gjeldende stortingsgodtgjørelseslov § 2, i tråd med forslag fra et utvalg som var nedsatt for å utrede felles prinsipper for godtgjøring til politikere på alle forvaltningsnivåer.

Etter *første ledd første og andre punktum* oppnevner Stortingets presidentskap godtgjøringsutvalgets leder og to andre medlemmer for fire år av gangen. Det fremgår av *tredje punktum* at utvalget er beslutningsdyktig når alle medlemmer er til stede. Presidentskapet kan med hjemmel i *fjerde punktum* fastsette nærmere retningslinjer om utvalgets virksomhet.

Andre ledd forplikter utvalget til å vurdere nivået på godtgjøringen årlig, for deretter å legge sin tilråding (forslag) frem for Stortingets presidentskap. Dette fremgår i dag av retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg, vedtatt av Stortingets presidentskap 3. juni 2021. Det fremgår av retningslinjene at utvalget skal «begrunne sine beslutninger og herunder rapportere om den relative utviklingen i godtgjørelsene i forhold til det generelle lønnsnivået i Norge». Videre står det at den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjøringen, men at utvalget bør ta hensyn til særlige samfunnsmessige utfordringer når det er nødvendig. Utvalget skal i løpet av sin valgperiode rapportere om ordninger og nivå for godtgjøringer i de nordiske landene.

Til § 6 Stortingsrepresentanters godtgjøring

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 2 første ledd og § 3.

Grunnloven § 65 andre ledd fastsetter at representantene skal ha godtgjørelse for «deltakelse i Stortinget» og at godtgjørelsen skal bestemmes «ved lov».

Det følger av *første ledd første punktum* at Stortinget i plenum fastsetter godtgjøringen til stortingsrepresentantene, statsministeren og regjeringens medlemmer. Fastsettelsen skjer etter innstilling fra Stortingets presidentskap på bakgrunn av en årlig innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg, jf. merknader til forslaget § 5. Godtgjøringen fastsettes etter *andre punktum* som et årlig beløp.

Etter *andre ledd* har Stortingets president samme godtgjøring som statsministeren. Det følger av *tredje ledd* at øvrige representanter i utgangspunktet har lik godtgjøring, men noen representanter har tilleggsserv som gir høyere godtgjøring, jf. forslaget § 8.

Etter *fjerde ledd* utbetales godtgjøringen med en tolvtedel hver måned. Siden representantene ikke har ferie, får de utbetalt godtgjøring i alle årets tolv måneder. Det samme gjør fast møtende vararepresentanter, jf. *andre punktum*.

Til § 7 Innkalte vararepresentanters godtgjøring

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 4.

Bestemmelsen regulerer de innkalte vararepresentantenes godtgjøring. Med innkalte vararepresentanter menes personer som møter for representanter som er innvilget permisjon, jf. definisjonen i forslaget § 2 andre ledd. *Første ledd første punktum* slår fast at innkalte vararepresentanter har krav på samme godtgjøring som stortingsrepresentantene for de dagene eller periodene de er innkalt til å møte i Stortinget. I tillegg til godtgjøring for å møte, får de etter *andre punktum* godtgjøring for nødvendige reisedager som faller utenom de dagene vararepresentanten møter i Stortinget. Vilkåret er at rei-

sen til Stortinget varer mer enn seks timer og at det er nødvendig å reise utenom de dagene vararepresentanten møter i Stortinget. Det er praksis for at det gis godtgjøring for reisedagen når stortingsmøtet varer så lenge at innkalt vararepresentant ikke kan reise hjem, også der reisen ikke varer i seks timer.

Siden vararepresentanter noen ganger forventes å være tilgjengelige for stortingsgruppen også utenom perioder det er møter i plenum, er det hjemmel i *andre ledd* for at Stortingets presidentskap etter søknad kan bestemme at vedkommende beholder godtgjøringen også i perioder de ikke er innkalt til å møte. Dette kan for eksempel være aktuelt i helger og andre fridager mellom to innkallingsperioder av en viss varighet. Der en vararepresentant har møtt i lengre tid, kan rimelighetsgrunner tale for at han eller hun beholder godtgjøringen i en ferieperiode frem til oppstart i ordinært arbeid. For vararepresentanter som møter for en representant som er innvilget permisjon «inntil videre», vil godtgjøringen som hovedregel løpe til siste møtedag før representanten tar sete igjen. Ved plenumsfrie dager, helg eller ferie rett forut for representantens tilbakekomst, vil vararepresentantens godtgjøring normalt stanses siste møtedag før representanten tar sete.

Etter *bokstav a* kan en vararepresentant beholde godtgjøringen selv om det ikke er møte i plenum, når han eller hun møter for en representant som må antas å fortsette sitt fravær også etter den aktuelle perioden. Eksempler på situasjoner der det kan være aktuelt å beholde godtgjøringen er under foreldrepermisjoner eller langvarige sykmeldinger. Dette er mindre aktuelt i valgår ettersom Stortinget normalt ikke trer sammen i september.

Etter *bokstav b* kan en vararepresentant søke om å beholde godtgjøringen ut kalenderåret selv om han eller hun bare er innkalt til og med siste møtedag før jul. For å få innvilget søknaden, må vararepresentanten ha møtt i minst to måneder i sesjonen og ikke hatt annen inntekt i den perioden søknaden gjelder for.

Etter *bokstav c* kan en vararepresentant søke om å beholde godtgjøringen «i andre særlige tilfeller». Dette alternativet er ment å dekke situasjoner hvor det ellers ville være urimelig å nekte vararepresentanten å beholde godtgjøringen. I rimelighetsvurderingen skal det ikke legges vekt på at vararepresentanten ikke har betalt arbeid å gå tilbake til. Fortsatt godtgjøring skal ikke fungere som en generell kompensasjon for manglende arbeidsinntekt, men kan innvilges hvis det er rimelig at vararepresentanten får godtgjøring utenom den formelle innkallingstiden. Innkalte vararepresentanters adgang til å søke fratredelsesyttelse er regulert i forslagsets § 25 andre ledd.

Etter *tredje ledd* blir innkalte vararepresentanters godtgjøring utbetalt minst én gang per måned.

Til § 8 Tilleggsgodtgjøring

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 5.

Første ledd gir regler om tilleggsgodtgjøring for første visepresident og for de øvrige visepresidentene.

Andre ledd gir regler om tilleggsgodtgjøring for lederne av Stortingets faste fagkomiteer. Regelen om fungeringstillegg i *andre ledd andre punktum* er for eksempel aktuell når en komitéleder har permisjon fra Stortinget.

Til § 9 Forskudd på godtgjøring

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 6.

Bestemmelsen kommer til anvendelse i «særskilte tilfeller», noe som betyr at representanten må begrunne sin søknad om forskudd på godtgjøring. Vilårene for innvilgelse og reglene for tilbakebetaling er de samme som for ansatte i staten, det vil si at man skal se hen til de til enhver tid gjeldende reglene i hovedtariffavtalene i staten. Forskuddet skal som hovedregel tilbakebetales med et likt beløp per måned. Tilbakebetalingstiden kan høyst være ett år for forskudd på en måneds godtgjøring, og høyst to år for forskudd på to måneders godtgjøring.

Presidentskapet kan gi Stortingets administrasjon myndighet til å avgjøre saker etter denne bestemmelsen, jf. § 4.

Til § 10 Godtgjøring ved permisjoner

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 7, med noen språklige endringer.

Hovedregelen i *første ledd* innebærer at representanten har rett til å beholde godtgjøringen i 14 dager, uavhengig av permisjonens årsak. Bestemmelsen må ses i sammenheng med permisjonsreglene i Stortingets forretningsorden § 5.

De alternative grunnlagene for å søke om å beholde godtgjøringen ved permisjon ut over 14 dager er listet opp i *andre ledd*. Oppstillingen i bokstav a til d er uttømmende.

Bokstav a gjelder permisjon på grunn av sykdom eller skade, og må ses i sammenheng med bestemmelsen i Stortingets forretningsorden § 5 om at permisjon normalt innvilges ved sykmelding. Kravet til sykmelding gjelder både ved sykdom og ved skade. *Bokstav b* gjelder permisjon innvilget på bakgrunn av at representanten skal delta på reise som medlem av en delegasjon oppnevnt av Stortinget eller Stortingets presidentskap. Eksempler her er den faste delegasjonen for arktisk parlamentarisk samarbeid og Europarådets parlamentarikerforsamling (PACE). Et eksempel på oppdrag etter *bokstav c* er til FNs generalforsamling. Det er fast praksis at delegasjonen til FNs generalforsamling oppnevnes av Kongen i statsråd. Et annet eksempel er der en stortings-

representant får permisjon for å delta på kurs i regi av Forsvarets høyskole. Etter *bokstav d* kan Stortingets presidentskap etter søknad fra representanten bestemme at representanten får beholde godtgjøringen under permisjon innvilget av velferdsgrunner, men det må foreligge et «særlig tilfelle» og godtgjøringen kan kun beholdes i en «tidsavgrenset periode». Dette innebærer at adgangen til å beholde godtgjøringen under velferdspermisjon er snevrere enn ved andre permisjoner. Stortingets forretningsorden § 5 regulerer ikke hva som kan være grunnlag for en velferdspermisjon, men det er over tid etablert en omfattende og fast praksis som tar utgangspunkt i det som gjelder for statsansatte. Det er lang praksis for at representanter beholder godtgjøring helt eller delvis ved velferdspermisjon. Presidentskapet kan likevel avslå slik søknad, noe som for eksempel kan være aktuelt dersom representanten er innvilget permisjon av velferdsgrunner for å sone fengselsstraff på grunn av straffbare forhold mot Stortinget.

Tredje ledd klargjør at reglene i staten gjelder «så langt [de] passer» når representantene beholder godtgjøringen i forbindelse med innvilget foreldre-, svangerskaps-, omsorgs-, adopsjons- og fødselspermisjon, samt permisjon ved barns og barnepassers sykdom. Bestemmelsen er noe endret sammenliknet med den nåværende lovens § 7 fjerde ledd. For det første er foreldrepermisjon tatt med i oppstillingen av hvilke permisjoner som gir rett til å beholde godtgjøringen. For det andre er de direkte henvisningene til folketrygdloven kapittel 14, arbeidsmiljøloven kapittel 12 og reglene i Hovedtariffavtalen erstattet med en generell henvisning til at representantene har rett til å beholde godtgjøringen etter tilsvarende regler som for ansatte i staten, så langt de passer. Begrunnelsen for dette er at de tre regelsettene ikke er likelydende og at de regulerer ordninger som ikke fullt ut er forenlige med vervet som stortingsrepresentant, for eksempel ammepermisjon og gradert uttak av foreldrepenger med delvis permisjon og delvis arbeid. At reglene gjelder så langt de passer, innebærer at det må vurderes konkret hvilke deler av regelverket for ansatte i staten som er anvendelige, og hvilke som ikke er forenlige med vervet. Dette gjelder også for innkalte varerepresentanter i den perioden de er innkalt for.

Til kapittel 3 Dekning av utgifter til reiser

Til § 11 *Definisjon av reisetyper*

Bestemmelsen er ny. Formålet med bestemmelsen er å definere de ulike reisetyperne som stortingsrepresentanter kan få dekket utgifter til. I bestemmelsen defineres reisetyperne «tjenestereiser», «arbeidsreiser», «pendlerreiser» og «familiereiser». Terminologien for besøksreiser for representantenes familie er endret til «familiereiser». Bakgrunnen er at begrepet «besøksreiser» kan forveksles med pendlerreiser, som i skattelov-

givningen omtales som «besøksreiser til hjemmet for pendlere».

Det kan ikke utledes rettigheter til utgiftsdekning direkte av definisjonene, da rettighetene knyttet til reisene fremgår av egne bestemmelser.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i innstillingens punkt 4.3 under «Definisjon av reisetyper i loven».

Til § 12 *Generelt om reiser*

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 8, med noen endringer. Bestemmelsen oppstiller krav som gjelder for alle reisetyper.

Se nærmere omtale i innstillingens punkt 4.3 under «Generelt om reiser».

Overskriften endres fra «generelt om reiseutgifter» til «generelt om reiser», for å synliggjøre at bestemmelsen gjelder mer enn utgifter.

I *første ledd første punktum* er det presisert at alle reiser som skal dekkes av Stortinget, må ha sammenheng med utøvelsen av vervet som representant. Dette er en lovfesting av praksis som i dag følges for alle typer reiser, men som bare er direkte lovregulert i bestemmelsen om tjenestereiser.

I *første ledd andre punktum* fremgår det at representantene skal dokumentere at reisen har sammenheng med vervet. Bestemmelsen erstatter dagens retningslinje for reisedekning § 2 andre ledd, vedtatt av Stortingets presidentskap 15. november 2018. Det fremgår der at «Reiser skal dokumenteres så langt det lar seg gjøre. Der dokumentasjon ikke kan fremskaffes redegjøres det for årsak til dette i reiseregningen». Formålet med å kreve dokumentasjon er at Stortingets administrasjon skal kunne etterprøve formålet med reisen og at reisen faktisk er gjennomført. Representanten kan dokumentere reisen med program, invitasjon, kontaktinformasjon eller lignende, se merknadene til forslaget § 13 andre ledd om tjenestereiser.

For å dokumentere at pendlerreiser har sammenheng med vervet, er det tilstrekkelig å skrive i reiseregningen at reise mellom hjemsted og Oslo er i forbindelse med pendling. I plenumsfrie perioder må det imidlertid fremgå av reiseregningen at oppholdet i Oslo er relatert til vervet.

I *andre ledd første punktum* videreføres den nåværende lovens § 8 tredje ledd om at representanten – for å få dekket reisekostnader – må levere reiseregning snarest mulig etter at reisen er gjennomført. Et hovedhensyn bak denne regelen er å sikre en best mulig flyt og effektivitet i reiseoppgjørene til representantene, men bestemmelsen har også til formål å gi grunnlag for riktig innberetning til skattemyndighetene, samt å ivareta mer overordnede budsjetthensyn. Skatteregelverket oppstiller krav til reiseregning ved utgiftsrefusjon, blant annet at det skal opplyses om reisens tid og sted samt dokumentasjon av utgifter. Det følger av statens reiseav-

taler at billigste reisemåte med offentlig kommunikasjon ikke trenger dokumentasjon.

Kravet i *andre ledd andre punktum* om at reiseregning skal leveres innen tre måneder er en innstramming sammenliknet med gjeldende rett. Kravet gjelder bare der Stortinget helt eller delvis har dekket kostnader direkte, for eksempel der Stortinget har dekket enkelte utlegg, slik som fly- og togreiser. Inntil utlegg som er betalt av Stortinget er dokumentert med innlevert reiseregning, har den enkelte representanten i realiteten utestående gjeld til Stortinget. Formålet med innstramningen er å sikre at direkte utlegg gjøres opp raskt, siden det kan være krevende å dokumentere og saksbehandle slike saker langt tilbake i tid. Dersom reiseregning for slike kostnader ikke leveres, kan Stortinget kreve trekk i fremtidige ytelser, jf. forslaget § 32. Straks dokumentasjon/reiseregning er registrert og godkjent, refunderes beløpet.

Tredje ledd slår fast at reiser etter en samlet vurdering skal foretas på den for Stortinget hurtigste, rimeligste og mest miljøvennlige måten så langt dette er forenlig med en effektiv og forsvarlig gjennomføring av reisen. Denne ordlyden er inspirert av ordlyden i statens reiseavtaler. Bestemmelsen innebærer at det ikke kun er kostnadseffektiviteten for Stortinget som vil være gjenstand for vurdering, men at det også kan tas hensyn til en effektiv og forsvarlig gjennomføring av reisen for representanten. Tredje ledd representerer også et rettslig grunnlag for at representantene kan ta miljøhensyn når de bestiller og gjennomfører reiser. I retningslinjer til bestemmelsen kan det gis utfyllende bestemmelser, for eksempel om at eventuelle merkostnader må stå i et rimelig forhold til miljøgevinsten. Retningslinjene kan også presisere at det kan tillates en høyere merkostnad dersom miljøgevinsten er høy. Hvis vektlegging av miljøhensyn gir merkostnader, må representanten etter *andre punktum* redegjøre for dette i reiseregningen.

Til § 13 Tjenestereiser

Tjenestereiser er i forslaget § 11 første ledd definert til å være «reiser som representantene gjennomfører som ledd i utøvelsen av vervet», og det er presisert at arbeidsreiser og pendlerreiser ikke regnes som tjenestereiser.

Bestemmelsen gir de overordnede reglene for dekning av reiseutgifter for representanter som foretar tjenestereiser i sammenheng med utøvelsen av stortingsvervet, innenlands og utenlands. Det presiseres i *første ledd* at utgifter som kan dekkes følger av bestemmelsene gitt i eller i medhold av loven. Presidentskapet har hjemmel i forslaget § 3 til å gi retningslinjer om reisedekning som utfyller lovens bestemmelser.

Tjenestereiser avgrenses mot reiser som hovedsakelig er av privat art eller som ikke har sammenheng med vervet som stortingsrepresentant. Det må foretas en

konkret vurdering av om en reise er en tjenestereise i hvert enkelt tilfelle. Reiser som ikke dekkes av Stortinget som tjenestereiser, kan eksempelvis være reiser i forbindelse med verv som representanten ikke har i kraft av å være stortingsrepresentant, slik som styreverv vedkommende har hatt siden før han eller hun ble stortingsrepresentant.

Hvis en tjenestereise skal dekkes av Stortinget, må representanten dokumentere at reisens formål og innhold i hovedsak er tjenesterelatert, jf. *andre ledd*. Administrasjonen foretar en helhetsvurdering av hvorvidt det er dokumentert at reisen er tjenesterelatert. Representanten kan for eksempel dokumentere formålet med reisen med program, invitasjon, e-post eller SMS, dersom dette er egnet til å beskrive tjenesteoppdraget.

Dersom det ikke er mulig å legge ved dokumentasjon, skal det oppgis kontaktperson og kontaktinformasjon. Der det helt unntaksvis ikke kan legges ved dokumentasjon om oppdraget, skal det redegjøres for årsaken til dette i reiseregningen. Dette kan for eksempel være aktuelt i situasjoner der oppdraget knytter seg til gradert informasjon eller er strengt konfidensielt. Stortingets administrasjon kontrollerer om reisen oppfyller vilkårene i lov og retningslinjer. Den enkelte representant bekrefter ved innsending av reiseregning at reisen er av en slik art at den gir rett til utgiftsdekning.

Tredje ledd viderefører at det på utenlandsreiser bare kan kreves dekning for legitimerede utgifter til overnatting. For å få dekket overnattingsutgifter i utlandet, må representanten vedlegge originalbilag fra overnattingsstedet eller reisebyrå. Hvis originalbilag har gått tapt, må det dokumenteres på annen måte hvilken utgift man har hatt.

I *fjerde ledd* videreføres dagens bestemmelse om at reiser utenlands skal være godkjent. I *første punktum* slås det fast at tjenestereiser utenlands i forbindelse med de faste parlamentarikerdelegasjonenes virksomheter, skal være godkjent av delegasjonslederen. I *andre punktum* fremkommer det at andre tjenestereiser utenlands skal være godkjent av Stortingets presidentskap. Den største kategorien av andre tjenestereiser utenlands, er komitéreiser. Det følger av Stortingets forretningsorden § 28 at komitéreiser forutsetter presidentskapets samtykke. En annen type reiser er der enkeltrepresentanter ønsker å reise alene eller i mindre grupper. Det følger imidlertid av lang og fast praksis at utenlandsreiser som ikke faller inn under Stortingets etablerte virksomhet, offisielle delegasjoner, komitéreiser eller delegasjonsreiser, i utgangspunktet ikke dekkes av Stortinget. Presidentskapet har unntaksvis og i særlige tilfeller gitt samtykke til dekning av utenlandsreiser der representanten er invitert i kraft av et særlig verv, og reisen/arrangementet er ansett som relevant for komiteen eller Stortinget. Eksempler på dette har særlig omfattet presidentskapets medlemmer og komitéledere.

I *femte ledd* første punktum videreføres bestemmelsen om at reiseutgifter til ledsagere som hovedregel ikke dekkes. Stortingets presidentskap kan etter søknad beslutte at slike utgifter likevel kan dekkes helt eller delvis når det er nødvendig at ledsageren er med. Etter dagens praksis kan presidentskapet innvilge søknad om dekning av reiseutgifter for ledsager, først og fremst til medlem av Stortingets presidentskap, når representanten har fått invitasjon, med ledsager, til å besøke en annen stat eller delta i møte i internasjonal regi. Dette kan også omfatte reiser i forbindelse med arrangement av større betydning utenlands eller innenlands, slik som middag med et statsoverhode eller regjering og Nobelmiddag. Videre når Stortinget eller et av Stortingets organer er vert for en gjest som er invitert med ledsager. Ledsager på tjenestereiser kan også være nødvendig for representanter med funksjonsnedsettelse som har behov for assistanse for å kunne gjennomføre reisen.

Det er kun faktiske utgifter som dekkes, og det gis ikke kompensasjon for tapt arbeidsinntekt for ledsager.

I *sjette ledd* videreføres bestemmelsen om at representanter som må ha barn under ett år med på reisen, kan få dekket nødvendige merutgifter til barnetilsyn eller reise- og oppholdsutgifter for én barnepasser. Det er en forutsetning at reisen er nødvendig for at representanten skal kunne utføre sine kjerneoppgaver som stortingsrepresentant. Stortingets presidentskap beslutter i så fall at slike utgifter dekkes. Dersom det foreligger særlige grunner, kan tilsvarende utgifter dekkes selv om barnet er over ett år. Tapt arbeidsinntekt for ledsager dekkes ikke.

Representantenes reiseutgifter for å delta i gravferd, det vil si begravelser eller bisettelser og minnestund, dekkes som tjenestereise, jf. *sjuende ledd*. Representantene må selv vurdere om deltakelse har tilknytning til vervet som stortingsrepresentant, og dette anses bekreftet ved innsending av reiseregning.

Dagens bestemmelse om at det kan gis forskudd på utgifter til tjenestereiser etter tilsvarende regler som for ansatte i staten, videreføres i *åttende ledd*. Stortingets administrasjon har myndighet til å innvilge slikt reise-forskudd.

Presidentskapets merknader er omtalt i punkt 4.3 under «Tjenestereiser».

Til § 14 Arbeidsreiser

Arbeidsreiser er i forslaget § 11 andre ledd definert til å være «representantenes reiser mellom hjemsted eller pendlerbolig og Stortinget».

Den nåværende lovens § 10 gjelder både arbeidsreiser og pendlerreiser. Disse to typene reiser reguleres i lovforslaget i to ulike bestemmelser, slik at dagens § 10 første, andre, femte og sjette ledd videreføres her. For pendlerreiser vises det til merknadene til forslaget § 17.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i innstillingens punkt 4.3 under «Arbeidsreiser».

Overskriften endres fra «utgifter i forbindelse med fravær fra hjemmet» til «arbeidsreiser» for å tydeliggjøre hva bestemmelsen regulerer.

I *første ledd* slås det fast at Stortinget anses som fast arbeidssted for representantene. Hovedregelen etter *andre punktum* er at utgifter til reiser mellom Stortinget og hjemsted eller en pendlerbolig ikke dekkes. Dette er privatreiser, som representantene må dekke selv.

Representanter som har sitt hjemsted mer enn 40 kilometer fra Stortinget, får dekket reisekostnader til og fra Stortinget ved tiltredelse og fratredelse og ved sesjonsåpning og sesjonsavslutning, jf. *andre ledd*.

I *tredje ledd* er det presisert at ved sykdom eller skade kan representantene få dekket særlige utgifter til transport til og fra Stortinget. For slik utgiftsdekning kreves det at sykdommen eller skaden er dokumentert. Dette vil først og fremst være aktuelt dersom representanten ville ha blitt sykmeldt dersom vedkommende ikke hadde fått slik transport. Bestemmelsen vil i hovedsak gjelde ved skader i støtte- og bevegelsesorganene (bruddskader), det vil si i situasjoner der representanten kan utøve sitt verv hvis for eksempel utgifter til drosje blir dekket. Det vil bare være aktuelt med dekning av utgifter som overstiger representantens ordinære utgifter til transport til og fra Stortinget. Stortingets presidentskap kan delegere beslutningsmyndighet til Stortingets administrasjon, jf. forslaget § 4.

I *fjerde ledd* videreføres bestemmelsen om at representantene, ved permisjon på grunn av sykdom, skade eller velferdsgrunner, kan få dekket reiseutgifter for én reise fra Stortinget eller pendlerbolig til hjemsted eller annet innenlands oppholdssted og derfra tilbake til Stortinget igjen. Annet innenlands oppholdssted kan være et behandlings- eller rekreasjonssted eller et annet sted representanten oppholder seg i forbindelse med permisjonen.

Det følger av forslaget § 3 at Stortingets presidentskap kan gi utfyllende retningslinjer om ytelsene som reguleres i loven. Av pedagogiske årsaker presiseres det likevel i *femte ledd* at det kan dekkes utgifter til andre arbeidsreiser enn unntakene som fremgår av loven, der det er fastsatt av presidentskapet i retningslinjer. I dag er det i retningslinjene gitt unntak fra hovedregelen slik at utgifter til arbeidsreiser likevel kan dekkes ved sene møter, hasteinnkalling til møter som ledd i den parlamentariske virksomheten eller når reisen skyldes ekstraordinære forhold i arbeidet.

I *sjette ledd* videreføres dagens bestemmelse om at ved bruk av egen bil dekkes kilometergodtgjøring etter satsene for tjenestereiser i staten.

Til § 15 *Familiereiser*

Familiereiser er i forslaget § 11 fjerde ledd definert til å være «reiser mellom hjemsted og Oslo for representantenes familiemedlemmer».

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 12 med enkelte mindre endringer.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i innstillingens punkt 4.3.

Overskriften endres fra «utgifter til besøksreiser for representantens familie» til «familiereiser». Formålet med familiereisene er at familie skal kunne besøke representanten i Oslo. Reise dekket til Oslo skal ikke inngå som en del av en privat reise til et annet sted innen- eller utenlands.

I bestemmelsens *første ledd første punktum* videreføres ordningen med at representanter kan få dekket utgifter til reise mellom representantens hjemsted og Oslo for husstandsmedlemmer. Hvem som regnes som husstandsmedlemmer, går frem av *første ledd andre punktum*. Av *første ledd tredje punktum* går det frem at også barn som har et annet bosted enn representanten, kan få dekket utgifter til reise mellom barnets hjemsted og Oslo. Aldersgrensen for barn det dekkes reiseutgifter for, endres fra «under 18 år» i den nåværende loven, til «kalenderåret barnet fyller 18 år». Aldersgrensen gjelder både for barn som er husstandsmedlemmer og egne barn med annet bosted. Endringen gjøres for å harmonisere aldersgrensen med øvrige aldersgrenser i loven.

I *andre ledd første punktum* videreføres bestemmelsen om at inntil to familiereiser per berettiget person per år dekkes. Kravet til avstand mellom representantens hjemsted og Oslo for rett til reisedekning er 40 kilometer. I *andre punktum* videreføres bestemmelsen om at representanter som har omsorg for barn alene, kan få dekket reiseutgifter for ledsager for barnet. Aldersgrensen for barnet endres fra «inntil det fyller tolv år» til «til og med kalenderåret barnet fyller tolv år».

I bestemmelsens *tredje ledd* endres perioden for beregning av møtetid for at innkalte vararepresentanter skal få rett til dekning av familiereiser fra «seks måneder eller mer i løpet av et kalenderår» til «seks måneder eller mer i løpet av tolv måneder». En slik periode ivaretar formålet med bestemmelsen bedre, da vilkår knyttet til kalenderår kan få uheldige utslag.

For alle reiser etter bestemmelsen dekkes bare direkte reiseutgifter, ikke utgifter til kost og overnatting.

Til kapittel 4 Ytelser til representanter som pendler

Til § 16 *Pendlerboliger*

Bestemmelsen regulerer vilkårene for tildeling av Stortingets pendlerboliger. *Første ledd* fastsetter hovedvilkåret, og angir at tildeling av pendlerbolig forutsetter at representanten har skattemessig bosted etter særegelen for stortingsrepresentanter mv. i skatteloven § 3-5. Det innebærer at representanten må oppfylle de ulike

kravene i skatteloven § 3-5 om minst 40 kilometers avstand til Stortinget, om «fullverdig bolig» og om å disponere boligen gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår. Vilkåret om skattemessig bosted innebærer også at den nærmere reguleringen i forskrift til skatteloven vil være avgjørende for om en representant vil kunne tildeles pendlerbolig, for eksempel når det gjelder adgangen til utleie av boligen på hjemstedet, og muligheten til å kunne tildeles pendlerbolig etter å ha flyttet ut av Oslo-området under stortingsperioden.

Vilkårene etter skatteloven § 3-5 må være oppfylt både når det søkes om pendlerbolig og i perioden pendlerboligen disponeres. Dersom en representant i løpet av perioden ikke lenger oppfyller vilkårene om skattemessig bosted, vil en tildelt pendlerbolig kunne trekkes tilbake. Se også her merknaden til § 32 om krav om tilbakebetaling av urettmessige ytelser. Hvorvidt vilkårene etter skatteloven § 3-5 er oppfylt, vil avgjøres av skattemyndighetene, og om nødvendig må den enkelte representant avklare eventuelle tvilsspørsmål knyttet til oppfyllelse av vilkårene med disse.

Det følger av *første punktum* at presidentskapet etter søknad «kan» tildele representanter pendlerbolig, og pendlerbolig vil som hovedregel bli tildelt når vilkårene er oppfylt. Vilkåret innebærer imidlertid at representanter ikke har et rettskrav på pendlerbolig. I særlige tilfeller vil en søknad kunne avslås selv om grunnvilkåret om skattemessig bosted er oppfylt, for eksempel der ordningens formål og omgåelseshensyn tilsier dette.

Andre ledd viderefører tidligere vilkår om at en representant som disponerer annen bolig innenfor avstandskravet, ikke kan tildeles pendlerbolig. I slike tilfeller vil ikke representanten ha et reelt behov for pendlerbolig. *Andre og tredje punktum* presiserer når en representant anses for å disponere en annen bolig. Dette til være tilfelle der en representant gjennom et eie- eller leieforhold står fritt til daglig å bruke hele eller deler av boligen. Også boformer som eksempelvis leie av rom i et bofellesskap vil dermed være til hinder for å kunne bli tildelt pendlerbolig. Hvis representantens bolig er leid ut når det søkes om pendlerbolig, kan representanten tildeles pendlerbolig, jf. *andre punktum*. Etter *fjerde punktum* kan presidentskapet i særlige tilfeller gjøre unntak fra kravet om at leieforholdet må være etablert på søknadstidspunktet. Denne unntaksadgangen er ment å fange opp særlige situasjoner, som at en representant etter å ha blitt tildelt pendlerbolig, arver en bolig som ligger innenfor avstandskravet.

Etter *tredje ledd* kan presidentskapet stille nærmere vilkår for disponering av pendlerbolig. Slike vilkår vil eksempelvis kunne omfatte krav til representantens rapportering av hvordan pendlerboligen er benyttet, forbud mot å låne ut eller leie ut pendlerboligen og regler om utflytting.

Til § 17 *Pendlerreiser*

Den nåværende lovens § 10 gjelder både pendlerreiser og arbeidsreiser. Disse to typene reiser skilles i to ulike bestemmelser slik at dagens § 10 tredje og fjerde ledd videreføres her. Avstandskravet mellom representantens hjemsted og Stortinget er 40 km i kjørelengde. For arbeidsreiser vises det til merknadene til § 14.

Første ledd regulerer pendlerreiser og viderefører stortingsgodtgjørelsesloven § 10 tredje ledd. Representanter som har sitt hjemsted mer enn 40 kilometers kjørelengde fra Stortinget, kan få dekket utgifter til reise til og fra Stortinget eller pendlerboligen og representantens hjemsted inntil én gang per uke. Det er bare reiseutgifter som dekkes. Det innebærer at det ikke dekkes utgifter til kost.

Det er et vilkår for å få dekket utgifter til pendlerreiser at representanten har pendlerbolig (fra Stortinget eller privat). Representanter som har sitt hjemsted mer enn 40 kilometer fra Stortinget, men som velger å ikke ha pendlerbolig har ikke krav på utgiftsdekning etter bestemmelsen. Disse representantenes reiser til Stortinget omfattes av § 14 om arbeidsreiser. Dette innebærer ingen realitetsendring av dagens praksis.

Etter *første ledd andre punktum* får representanter med barn under 18 år som bor på hjemstedet, dekket utgifter til inntil én ekstra hjemreise per uke. Den ekstra pendlerreisen dekkes til og med det kalenderåret barnet fyller 18 år.

Det er tatt inn et nytt *tredje punktum* som åpner for at det i særlige tilfeller kan gjøres unntak fra aldersgrensen. Eksempler på slike tilfeller kan være særlige omsorgsoppgaver eller alvorlig sykdom i hjemmet. Bestemmelsen tilrettelegger for at representanter med særlige behov kan være til stede i hjemmet, men også for at søknader om å få innvilget permisjon fra vervet kan unngås.

I første ledd *fjerde punktum* videreføres bestemmelsen om at innkalte vararepresentanter som er innkalt for en kortere periode enn en hel uke, ikke får dekket pendlerreiser.

Bestemmelsen om ytterlige en pendlereise i uker med helligdag på tirsdag onsdag eller torsdag videreføres i *andre ledd*. Representanter som allerede har rett til to pendlerreiser per uke på grunn av barn under 18 år, får ikke ytterligere pendlereise i uker med helligdag.

I *tredje ledd* videreføres at Stortingets presidentskap i særlige kan tilfeller utvide antall pendlerreiser per uke. Koronapandemien viste at det kan oppstå helt særegne situasjoner hvor det er behov for ytterligere fleksibilitet og utvidelse av antall pendlerreiser.

I *fjerde ledd* er det presisert at lovens bestemmelser om reisedekning også gjelder pendlerreiser så langt det passer. Det følger av § 14 (arbeidsreiser) sjette ledd at det ved bruk av egen bil dekkes kilometergodtgjøring etter satsene for tjenestereiser i staten.

Se punkt 5.3 for presidentskapets merknader til bestemmelsen.

Til § 18 *Utgifter til flytting*

Bestemmelsen viderefører og utvider den nåværende lovens § 11.

Bestemmelsens *første ledd* fastslår at representanter kan få dekket nødvendige utgifter til flytting. Det dekkes flytteutgifter én gang mellom hjemsted og pendlerbolig og én gang mellom pendlerbolig og hjemsted. Antallet flyttinger som dekkes gjelder den sammenhengende perioden en representant er innvalgt, og ikke per valgperiode. Det er ikke et vilkår at flyttingen skjer til en av Stortingets pendlerboliger.

At Stortingets pendlerboliger er møblerte, får følger for hvilke utgifter som kan anses «nødvendige». Det som dekkes, er utgifter til et normalt flyttevolum for pendlere. Utgifter til flytting fra kontoret på Stortinget dekkes ikke.

Bestemmelsen er utvidet geografisk slik at det ikke kun dekkes flytteutgifter til pendlerbolig i Oslo kommune. Pendlerboligen må ligge innenfor en avstand på 40 kilometers kjørelengde fra Stortinget.

Andre ledd slår fast at innkalte vararepresentanter ikke får dekket flyttekostnader.

I *tredje ledd* fremgår det at kostnader ved flytting mellom pendlerboliger som hovedregel ikke dekkes av Stortinget. Dersom representanten må bytte pendlerbolig etter krav fra Stortinget, for eksempel på grunn av rehabilitering, bekoster imidlertid Stortinget flytteutgifter.

Se punkt 5.3 for presidentskapets merknader til bestemmelsen.

Til kapittel 5 Andre ytelser

Til § 19 *Feriepenger til innkalte og fast møtende vararepresentanter*

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 14.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i innstillingens punkt 10.1.

Første ledd fastslår at innkalte vararepresentanter og fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget mellom 1. januar og 30. juni, får feriepenger på siste ordinære utbetalingsdag før Stortingets forhandlinger avbrytes i juni og at feriepengene gis etter satsene som gjelder for ansatte i staten. Feriepengene er for tiden tolv prosent av opptjent feriepenges grunnlag siste år. Feriepengene beregnes på grunnlag av den mottatte godtgjøringen i det foregående kalenderåret.

Stortinget vedtok 28. november 2023 på bakgrunn av Innst. 39 L (2023–2024) fra Stortingets presidentskap om lov om endringer i stortingsgodtgjørelsesloven (avvikling av ordningen med pendlerdiett og ordningen med feriepenger for avtroppende representanter) å

opphøve ordningen med feriepenger for faste stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget etter valg og fast møtende vararepresentanter som trer ut mellom 1. juli og 31. desember. Begrunnelsen for endringen var at disse representantene først mottok godtgjøring i tolv måneder og deretter feriepenger beregnet på grunnlag av godtgjøring for det samme året.

Andre ledd regulerer tilfeller der valgte stortingsrepresentanter trer ut av Stortinget utenom valg, eller innvilges permisjon ut valgperioden. Bestemmelsen brukes i praksis sjelden, men for slike tilfeller gjelder de samme regler som for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget.

Tredje ledd gjelder for innkalte vararepresentanter som etter beslutning av Stortingets presidentskap beholder godtgjøringen i perioden etter at Stortinget har avbrutt forhandlingene i juni, jf. forslaget § 7 andre ledd. Disse mottar først feriepenger i januar påfølgende år, ettersom de mottar alminnelig godtgjøring i denne perioden. Feriepenges grunnlaget beregnes på grunnlag av godtgjøringen utbetalt i siste kalenderår, inkludert eventuell fratreddesytelse.

Storingsrepresentanter som trer inn i regjeringen, har ifølge *fjerde ledd* ikke krav på feriepenger.

Til § 20 Sykepenges til fratrådte stortingsrepresentanter

Bestemmelsen er ny og *første ledd første punktum* gir Stortingets presidentskap hjemmel til å innvilge sykepenges til fratrådte stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som er sykmeldte på tidspunktet de trer ut av Stortinget etter valg. Av bestemmelsens *første ledd andre punktum* fremgår det at tilsvarende gjelder for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget i løpet av en valgperiode.

Bestemmelsen regulerer ikke forholdet mellom den fratrådte representanten og Nav. Stortinget skal, i likhet med det som gjelder for stortingsrepresentanter som er sykmeldt under vervet, heller ikke kreve refusjon fra Nav for fratrådte stortingsrepresentanter som gis rett til sykepenges fra Stortinget.

Bakgrunnen for bestemmelsen er at stortingsrepresentanter som er sykmeldt på tidspunktet de trer ut av Stortinget normalt ikke vil ha rett til sykepenges etter folketrygdloven. Det vises til nærmere redegjørelse i innstillingens punkt 8.1. Formålet med bestemmelsen er å være en sikkerhetsventil i slike tilfeller.

Det fremgår av bestemmelsens ordlyd at Stortingets presidentskap «kan» innvilge sykepenges. Det innebærer at bestemmelsen ikke gir representantene noe rettskrav på sykepenges selv om arbeidsuførheten er dokumentert, og det vil følgelig være opp til presidentskapets skjønn å vurdere om det er rimelig å innvilge sykepenges fra Stortinget.

Stortingets administrasjon forbereder søknader til presidentskapet, og må vurdere bestemmelsene om rett

til sykepenges i folketrygdloven og hovedtariffavtalene i staten når det vurderes hvorvidt sykepenges bør innvilges, hvor lenge ytelsen kan gis samt nivået på ytelsen.

I *andre ledd første punktum* fremgår det at sykepenges skal gis etter tilsvarende regler som for ansatte i staten så langt det passer. Folketrygdloven og hovedtariffavtalene i staten har bestemmelser om maksimalt antall dager sykepenges som kan innvilges. Etter hovedtariffavtalene gjelder rett til full lønn under sykdom i inntil 49 uker og fem kalenderdager, jf. hovedtariffavtalene § 18. Arbeidsgiverperioden på 16 kalenderdager kommer i tillegg. Når arbeidstakeren har hatt lønn under sykdom i til sammen 49 uker og fem kalenderdager i løpet av de siste tre årene, opphører retten til lønn under sykdom. I søknad til presidentskapet må det fremgå hvor mange dager representanten har mottatt ytelses fra Stortinget under sykdom.

En særskilt problemstilling når det gjelder beregning av antall sykedager for stortingsrepresentanter, knytter seg til den parlamentariske virksomheten. Etter praksis i Stortinget knyttes permisjoner til plenumsessjonene i Stortinget. Dette gjelder også for sykepermisjoner. I tidsrommet mellom den tredje fredagen i juni og den siste hverdagen i september er det i utgangspunktet ingen møter i plenum, og representantene søker normalt ikke om sykepermisjon i dette tidsrommet. Forhandlingene i Stortinget avbrytes etter Stortingets forretningsorden § 37 senest den tredje fredagen i juni, og i valgår avsluttes forhandlingene da. En representant som har hatt permisjon grunnet sykdom i vårsesjonen, anses normalt som representant med alle fullmakter når forhandlingene avbrytes eller avsluttes i juni. Siden representantene normalt ikke søker om permisjon gjennom sommeren, har Stortingets administrasjon ikke nødvendigvis informasjon om hvorvidt vedkommende representant er syk i perioden fra senest den tredje fredagen i juni og frem til den siste hverdagen i september. Dette er bakgrunnen for at disse dagene ikke skal telles med i antall sykepengedager.

Det fremgår av *andre ledd andre punktum* at eventuelle sykepenges fra folketrygden og arbeidsgiver skal trekkes fra sykepengene fra Stortinget. Stortingets administrasjon vil ha hjemmel i forslaget § 29 til å innhente opplysninger fra for eksempel Nav, Skatteetaten og arbeidsgiver for å kunne vurdere hvorvidt vilkårene er oppfylt, og vil dermed ha hjemmel til å innhente informasjon om vedkommende mottar sykepenges fra andre.

Det følger av *tredje ledd første punktum* at den fratrådte representanten må dokumentere arbeidsuførheten med legeerklæring. Sykepenges kan falle bort dersom arbeidsuførheten ikke blir tilfredsstillende dokumentert, jf. bestemmelsens *tredje ledd andre punktum*.

I tilfeller der presidentskapet innvilger sykepenges «inntil videre», vil det normalt være hensiktsmessig at

administrasjonen kan delegeres myndighet til å forlenge sykepengeperioden i det enkelte tilfellet.

Sykepenger skal gis istedenfor eventuell fratreddesytelse eller omstillingsytelse. Dersom den fratrådte stortingsrepresentanten blir frisk igjen, kan han eller hun søke om fratreddesytelse og/eller omstillingsytelse forutsatt at vilkårene for disse ytelsene er oppfylt.

Bestemmelsen gjelder ikke stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som blir langtids-sykmeldt etter at de har fratrådt. Disse kan ha rett til fratreddesytelse i tre måneder, men vil ikke oppfylle vilkåret for aktivitet når det gjelder eventuell omstillingsytelse i ytterligere seks måneder. Han eller hun vil da kunne ha rett til ytelser fra Nav.

Presidentskapets merknader til bestemmelsen er inntatt i punkt 8.3.

Til § 21 *Innkalte vararepresentanters utgifter til barnepass*

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 13.

Bestemmelsens *første punktum* gir en snever adgang for innkalte vararepresentanter til å få dekket reelle utgifter til barnepass. Eksempler på utgifter som kan dekkes er mindre reisekostnader og betaling til barnepasseren. Hva og hvor mye som skal dekkes, må avgjøres ut fra en rimelighetsvurdering i det enkelte tilfelle. *Andre punktum* presiserer at tapt arbeidsinntekt for barnepasseren ikke dekkes.

Til § 22 *Ytelser til etterlatte ved dødsfall*

Bestemmelsen viderefører første og andre ledd i § 19 i den nåværende loven med enkelte endringer.

Første ledd regulerer utbetaling av godtgjøring til etterlatte etter stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som dør i løpet av valgperioden. Formålet med bestemmelsen er å sikre etterlatte som ble økonomisk forsørget av representanten. Ektefelle eller samboer, eller barn under 18 år dersom representanten ikke hadde ektefelle eller samboer, har rett til å få utbetalt representantens godtgjøring for måneden representanten døde og de tre påfølgende månedene. Dette er en lovfesting av dagens praksis.

I *andre ledd* reguleres dekning av utgifter til gravferd og minnesamvær. Det er presisert at det dekkes faktiske utgifter på inntil 1 ganger folketrygdens grunnbeløp. Det er den som er ansvarlig for gravferden som kan kreve slik utgiftsdekning, jf. gravplassloven § 9. Eventuell dekning av slike utgifter gjennom Stortingets forsikringsordninger skal gå til fradrag i beløpet. Hvis Stortinget dekker slike utgifter direkte, er utgiftsdekningen skattepliktig.

Tredje ledd pålegger Stortinget å sørge for at stortingsrepresentanter har gruppelevsfor sikring tilsvarende som ansatte i staten. En gruppelevsfor sikring gir er-

statning til etterlatte hvis en representant dør. Det er i *andre og tredje punktum* presisert at tilsvarende gjelder for innkalte vararepresentanter for den perioden han eller hun er innkalt for, og for stortingsrepresentanter som er i regjering.

Til § 23 *Yrkesskadeforsikring og andre forsikringer*

Bestemmelsens første ledd viderefører den nåværende lovens § 19 fjerde ledd. Andre ledd er nytt.

Alle arbeidsgivere i Norge har plikt til å tegne yrkesskadeforsikring for sine ansatte, jf. yrkesskadeforsikringsloven. I tillegg er det for statens ansatte gitt regler om rettigheter ved yrkesskade i hovedtariffavtalene i staten. *Første ledd* sikrer at stortingsrepresentanter, slik som statsansatte, har rett til ytelser ved yrkesskade. Det er i *andre og tredje punktum* presisert at også innkalte vararepresentanter for den perioden han eller hun er innkalt for og stortingsrepresentanter som er i regjering, har rett til ytelser ved yrkesskade.

Andre ledd gir Stortinget hjemmel for å tegne andre forsikringer enn yrkesskadeforsikring, dersom dette er nødvendig for å sikre at representantene har en helhetlig forsikringspakke som er tilpasset de særegenhetene som er knyttet til å ha et verv som stortingsrepresentant.

Til § 24 *Dekning av reise- og overnattingsutgifter for innkalte vararepresentanter*

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 10 første ledd tredje punktum og andre ledd i en egen bestemmelse som regulerer reise og opphold for innkalte vararepresentanter.

I *første punktum* slås det fast at en innkalt vararepresentant får dekket utgifter for reise til og fra Stortinget dersom vedkommende har bosted mer enn 40 kilometer fra Stortinget. Bestemmelsen regulerer dekning av reiseutgifter ved innkallingens start og slutt. For pendlerreiser vises det til § 17.

Normalt går reisen mellom vararepresentantens hjemsted og Stortinget. Dersom vararepresentanten innkalles med kort frist, kan det også dekkes utgifter fra et annet sted enn hjemstedet. Dette gjelder også for eksempel studenter som bor et annet sted enn registrert hjemsted.

Innkalte vararepresentanter som bor mer enn 40 km i kjørelengde fra Stortinget kan enten få dekket overnatting på hotell eller få tilbud om overnatting i Stortingets hybelleiligheter. Det kan dekkes overnatting fra dagen før og til dagen etter innkallingsperioden hvis dette er nødvendig av hensyn til møtetidspunkt og reisevei.

I *andre punktum* videreføres dagens praksis med at det dekkes merutgifter til mat (kostgodtgjørelse) ved overnatting på hotell. Det gis trekkfri sats tilsvarende som for bolig uten kokemuligheter, som fastsettes årlig

av skattemyndighetene. Det skal gjøres fradrag for påspanderte måltider, også når måltider er inkludert i hotellprisen. Begrunnelsen for at vararepresentanter gis kompensasjon for merutgifter til mat ved overnatting på hotell er at de i slike tilfeller ikke kan tilberede mat og derved får økte kostnader. Bakgrunnen for at det ikke gis samme sats som for hotellovernatting, er at innkalte vararepresentanter har tilbud om å spise i stortingsrestauranten som har et bredt serveringstilbud, herunder middagsservering mandag til torsdag.

Innkalte vararepresentanter som overnatter i Stortingets hybelleiligheter, får ikke kompensasjon for merutgifter til mat, på lik linje som representanter med pendlerbolig. Hybelleiligheter og pendlerboliger er utstyrt med kjøkken, og representantene har derfor ikke tilsvarende merutgifter som ved overnatting på hotell.

Til kapittel 6 Fratredelsesyttelse og omstillingsyttelse

Til § 25 *Fratredelsesyttelse*

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 15, med ett tillegg og noen språklige endringer.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i innstillingens punkt 6.3.

Første ledd er nytt og fastslår at formålet med fratredelesyttelsen er å sikre inntekt for stortingsrepresentanter som ufrivillig blir stående uten inntekt i en overgangsperiode. Det betyr at fratredelesyttelsen skal være subsidier til annen arbeidsinntekt eller ytelses som skal kompensere for bortfall av denne (for eksempel inntekt under foreldrepermisjon). Det vil være utenfor formålet med ordningen å søke om fratredelesyttelse dersom man samtidig planlegger å slutte i arbeid for å ta ut full pensjon når perioden med fratredelesyttelse er avsluttet. *Første ledd* klargjør at en tidligere representant normalt ikke frivillig kan avstå fra annen inntekt for i stedet å få fratredelesyttelse. En tidligere representant vil for eksempel som hovedregel ikke frivillig kunne utsette oppstartsdato i ny jobb eller utsette gjeninntreden i en stilling han eller hun har permisjon fra. Samtidig er det ikke krav om å takke ja til ethvert jobbtilbud, påta seg å sitte i lønnede styrer/utvalg, eller ta oppdrag hvor det ville blitt betalt honorar. Etter en konkret rimelighetsvurdering er det unntaksvis mulig for en tidligere representant å få fratredelesyttelse mens han eller hun «områr seg», selv om vedkommende har et jobbtilbud eller en stilling å gå tilbake til. Et eksempel på dette kan være der representanten har behov for kompetanseheving før tiltredelse i ny eller tidligere stilling. Dette vil være særlig aktuelt der representanten har møtt på Stortinget i flere perioder eller der det har vært stor utvikling innenfor aktuelt fagområde mens vedkommende har vært representant. Det er en forutsetning at kompetansehevingen ikke dekkes av arbeidsgiver.

Etter *andre ledd første punktum* kan stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som etter

valg ikke fortsetter på Stortinget, søke om fratredelesyttelse i inntil tre måneder.

Bestemmelsen bruker formuleringen presidentskapet «kan» innvilge en søknad om fratredelesyttelse. Formuleringen gir ikke representanten krav på å få innvilget en søknad om fratredelesyttelse dersom lovens vilkår er oppfylt, men det skal mye til for å avslå en søknad. Ytelsen er ikke behovsprøvd mot formue, slik at det at en representant har formue, vil ikke være grunnlag for avslag. Derimot kan en søknad avslås dersom det vil virke urimelig å innvilge den, for eksempel dersom søkeren er tiltalt eller dømt for straffbare handlinger.

Det er ikke krav om at representantene dokumenterer at de aktivt søker arbeid eller hever sin kompetanse i perioden med fratredelesyttelse.

Det følger av *andre ledd andre punktum* at også fast møtende vararepresentanter og innkalte vararepresentanter som fratrer i valgperioden kan søke om fratredelesyttelse, men for innkalte vararepresentanter er det et vilkår om tolv måneders møtetid i én valgperiode. Etter *tredje punktum* kan Stortingets presidentskap i særlige tilfeller etter søknad beslutte at en innkalt vararepresentant skal få fratredelesyttelse i inntil én måned også ved kortere møtetid. Ved vurderingen kan presidentskapet blant annet legge vekt på møtetidens lengde og om det er ansatt vikar i den innkalte vararepresentantens stilling. Det kan for eksempel også være vararepresentanter som ikke har en stilling å gå tilbake til.

Etter *tredje ledd* tilsvarer ytelsen ordinær godtgjøring, men tilleggsgodtgjøring for verv etter § 8 og forhøyet godtgjøring til stortingspresidenten etter § 6 andre ledd inngår ikke i ytelsen. Dette innebærer at fratredelesyttelsen er lik for alle som har vært stortingsrepresentant i minst tolv måneder.

Fjerde ledd presiserer at fast møtende og innkalte vararepresentanter ikke kan få ytelsen for mer enn til sammen tre måneder i løpet av én og samme valgperiode.

Femte ledd må leses i sammenheng med den nye bestemmelsen om sykepenges til fratrådte stortingsrepresentanter i forslaget § 20. En representant som har mottatt sykepenges, men blir frisk i perioden han eller hun ville hatt rett til fratredelesyttelse, kan søke Stortingets presidentskap om fratredelesyttelse for den resterende perioden ytelsen ville blitt gitt dersom vilkårene for dette er oppfylt, jf. *første punktum*. Det følger av *andre punktum* at perioden med fratredelesyttelse forkortes med det antallet dager representanten har mottatt sykepenges. Dette innebærer at fratredelesyttelsen ikke kan forskyves i tid som følge av at vedkommende mottar sykepenges. Dersom en representant som har fratrådt etter valg blir frisk 15. oktober, kan vedkommende søke og få innvilget fratredelesyttelse fra sykepengene opphører og inntil 31. desember.

Fratredelsesytelsen bortfaller dersom mottakeren har bruttoinntekt fra stilling på minst 30 timer per uke. Ytelsen skal ellers avkortes mot annen inntekt, men først når inntekt opptjent i ytelsesperiodene samlet overstiger 0,1 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Det avkortes deretter krone for krone mot skattepliktige inntekter nevnt i § 27 andre og tredje ledd.

Stortingets administrasjon gjennomfører, med hjemmel i forslaget § 29, etterkontroll etter perioden med fratredelesytelse for å kontrollere at innrapportert inntekt samsvarer med faktisk inntekt. Hvis etterkontrollen viser at en tidligere representant har fått utbetalt for mye eller for lite, vil vedkommende få krav om tilbakebetaling eller mulighet til å få etterbetalt for lite utbetalt fratredelesytelse.

Fratredelsesytelse gir ikke grunnlag for opptjening av pensjon etter stortings- og regjeringspensjonsloven, jf. Innst. 89 L (2011–2012) punkt 2.3.2. Se nærmere om begrunnelsen for dette i Innst. 97 L (2011–2012) punkt 2.2.6. Fratredelesytelse gir imidlertid grunnlag for opptjening av alminnelige pensjonsrettigheter i folketrygden, på samme måte som personinntekt ellers.

Til § 26 Omstillingsytelse

Bestemmelsen viderefører den nåværende lovens § 16, med noen materielle og språklige endringer. Bestemmelsen endrer tittel fra «etterlønn» til «omstillingsytelse», for å tydeliggjøre at det er krav til aktivitet for å gjennomføre omstilling.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i innstillingens punkt 6.3.

Første ledd er nytt og fastslår at formålet med omstillingsytelsen er å sikre inntekt for stortingsrepresentanter som ved fratredele etter stortingsvalg ufrivillig blir stående uten inntekt i en overgangsperiode. Det vises til nærmere omtale av den tilsvarende bestemmelsen om fratredelesytelse i merknaden til forslaget § 25 første ledd.

For å kunne søke om omstillingsytelse er det etter *andre ledd* krav om at representanten eller den faste møtende vararepresentanten enten aktivt søker arbeid, starter egen virksomhet eller hever sin kompetanse. Det er også mulig å kombinere disse ved å for eksempel både studere og søke om nytt arbeid. For å motta ytelsen på grunnlag av å starte egen virksomhet eller kompetanseheving, kreves det at mottaker utøver en aktivitet som øker sannsynligheten for å komme i inntektsgivende arbeid. Disse vurderingskriteriene kan det være aktuelt å utdype nærmere i retningslinjer. Aktiv arbeidssøking kan for eksempel dokumenteres gjennom å vedlegge en bekreftelse på at jobbsøknad er mottatt hos en mulig arbeidsgiver, dokumentere dialog med et rekrutteringsbyrå eller andre aktører i arbeidslivet, eller meldekort til Nav. Kompetanseheving kan for eksempel dokumenteres ved opptak til utdanningsinstitusjon eller

kurs, eventuelt dokumentasjon på faktisk deltakelse. Arbeid i forbindelse med oppstart av egen virksomhet er et nytt grunnlag for å kunne motta omstillingsytelse sammenliknet med den tidligere etterlønsordningen, som tydelig var avgrenset mot etablering eller ny oppstart av egen virksomhet. Arbeidet med oppstart av virksomheten forutsettes å være representantens hovedbeskjeftigelse, og ha som mål å etablere en varig virksomhet. Både etablering av ny virksomhet og å starte opp igjen en tidligere etablert virksomhet omfattes. Derimot omfattes ikke overtakelse av en eksisterende aktiv virksomhet. Hvis det er flere som starter virksomhet sammen skal den som får omstillingsytelse, ha en eierandel på over 50 prosent, slik kravet er for mottakere av dagpenger som etablerer egen virksomhet. Arbeidet kan for eksempel dokumenteres ved arbeidsplaner, stiftelsesdokumenter, kontakt med relevante offentlige myndigheter og lignende.

Omstillingsytelsen er begrenset til maksimalt seks måneder.

Det følger av *tredje ledd første punktum* at det er et krav om ansiennitet for å motta ytelsen, ved å ha vært valgt inn eller møtt fast sammenhengende i minst to valgperioder. En valgperiode er fire år, og kravet om sammenhengende perioder viser til de to foregående valgperiodene. Perioder hvor man er valgt inn på Stortinget, men trådt ut av Stortinget fordi en er blitt utnevnt til regjeringsmedlem eller statssekretær eller ansatt som politisk rådgiver, medregnes, jf. Grunnloven § 62. Fast møtende vararepresentanter oppfyller ifølge *andre punktum* kravet om å ha møtt fast i minst to valgperioder dersom varaperioden begynner i forbindelse med utnevning av regjering i direkte sammenheng med et stortingsvalg. Etter *tredje punktum* kan kravet om ansiennitet fravikes i særlige tilfeller. Bestemmelsen vil kunne være aktuell for de som har vært fast møtende vararepresentanter, for eksempel dersom varaperioden begynner tidlig i stortingsperioden, men uten at endringen i regjeringens sammensetning skjer direkte i tilknytning til et regjeringsskifte i sammenheng med valget.

Fjerde ledd regulerer nivået på ytelsen. Ytelsen tilsvare ifølge *første punktum* 66 prosent av den månedlige godtgjøringen. Tilleggs godtgjøring for verv etter § 8 og forhøyet godtgjøring til stortingspresidenten etter § 6 andre ledd inngår ikke i ytelsen, jf. *andre punktum*.

I *femte ledd første punktum* fremgår det at en representant som har mottatt sykepenger etter § 20, men blir frisk i perioden vedkommende ville hatt rett til omstillingsytelse, kan søke Stortingets presidentskap om omstillingsytelse for den resterende perioden ytelsen ville blitt gitt dersom vilkårene for dette er oppfylt. Det følger av *andre punktum* at perioden med omstillingsytelse forkortes med det antallet dager representanten har mottatt sykepenger. Dette innebærer at omstillingsytel-

sen ikke kan forskyves i tid som følge av at vedkommende mottar sykepenger.

Omstillingsytelsen bortfaller dersom mottakeren har bruttoinntekt fra stilling på minst 30 timer per uke. Ytelsen skal ellers avkortes mot annen inntekt, men først når inntekt opptjent i ytelsesperiodene samlet overstiger 0,1 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Det avkortes deretter krone for krone mot skattepliktige inntekter nevnt i forslaget § 27 andre og tredje ledd.

Omstillingsytelse gir, slik som fratreddesytelse, ikke grunnlag for opptjening av pensjon etter stortings- og regjeringspensjonsloven, se nærmere omtale i merknad til § 25. Omstillingsytelse gir imidlertid grunnlag for opptjening av alminnelige pensjonsrettigheter i folketrygden, på samme måte som personinntekt ellers.

Til § 27 *Bortfall og avkorting*

Bestemmelsen regulerer bortfall og avkorting av fratreddesytelse og omstillingsytelse, og tilsvarende langt på vei den nåværende lovens § 18, men med enkelte endringer. Bestemmelsene gjenspeiler prinsippet om at ytelsene skal være subsidiære til annen arbeidsinntekt mv., eller ytelser som skal kompensere for bortfall av denne, jf. første ledd i forslaget til § 25 og § 26.

Første ledd regulerer bortfall av ytelsen i sin helhet. Fratreddesytelse og omstillingsytelse bortfaller dersom mottakeren opptjener bruttoinntekt fra stilling på minst 30 timer per uke. Dette innebærer at ytelsene bortfaller i sin helhet fra samme dato mottakeren begynner opptjening av arbeidsinntekt.

Dagens bestemmelse om at ytelsene også bortfaller dersom mottakeren tar ut 80 prosent pensjonsinntekt eller mer, videreføres ikke. Det vises til presidentskapets begrunnelse i punkt 6.3.

Andre ledd regulerer avkorting mot annen inntekt opptjent i ytelsesperioden dersom mottaker av ytelsene har inntekt som samlet overstiger 0,1 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Med «opptjener» menes at annen inntekt tidfestes til den perioden den er opptjent, ikke til utbetalingstidspunktet. Hvordan inntekt skal tidfestes, er ikke regulert uttrykkelig og tydelig i den nåværende loven.

I bokstavene a-c listes det opp hvilke skattepliktige inntekter opptjent i ytelsesperioden det skal avkortes mot. Listen er uttømmende. Begrepet «skattepliktige» inntekter skal forstås på samme måte som i skatteretten. Det gjør reglene klare og enklere å forstå, samt gjør det mulig å kontrollere avkortingen.

Etter *andre ledd bokstav a* skal det avkortes mot brutto arbeidsinntekt. Dette er en videreføring av den nåværende loven.

Det følger av *bokstav b* at det skal avkortes mot netto virksomhetsinntekt. I den nåværende loven er ordlyden «næringsinntekt», men endringen innebærer ingen realitetsendring. Virksomhetsinntekt fastsettes på

årsbasis, noe som kan by på utfordringer når det skal tidfestes hvor mye av den totale virksomhetsinntekten som skal tilskrives ytelsesperioden. Det videreføres at beregning av avkortingsbeløpet som hovedregel gjøres ved å fordele den totale netto inntekten i året på tolv måneder og deretter avkorte forholdsmessig for de månedene (eller del av en måned) den tidligere representanten mottar fratreddes- eller omstillingsytelse.

Denne beregningsmåten kan gi enkelte uheldige utslag, for eksempel for selvstendig næringsdrivende som utfører sesongavhengig arbeid eller sesongavhengige tjenester, og der opptjeningen ikke kan tilskrives ytelsesperioden. Dersom det vil virke særlig urimelig med en forholdsmessig fordeling av årlig virksomhetsinntekt, for eksempel der opptjeningstidspunktet klart er utenom ytelsesperioden, skal det normalt ikke avkortes mot denne delen av virksomhetsinntekten. Tilsvarende vil virksomhetsinntekt hvor opptjeningstidspunktet klart kan tilskrives ytelsesperioden, normalt avkortes hele denne delen av virksomhetsinntekten.

Det følger av *bokstav c* at ytelsene avkortes mot kapitalinntekter i form av netto leieinntekter fra fast eiendom og utbytte fra aksjer og andre selskapsandeler. Det er nytt at det er positivt avgrenset hvilke typer kapitalinntekter som det skal avkortes for. Det skal ikke avkortes mot andre typer kapitalinntekter.

Avkorting for netto leieinntekter er etter dagens lov praktisert slik at fradragsberettigede utgifter trekkes fra underveis, i den grad man har oversikt over det. Dersom ikke alle utgifter som kan trekkes fra har blitt trukket fra mens man har mottatt ytelsen, kan dette rettes opp i ettertid, gjennom at den berettigede får tilbakebetalt beløp som er avkortet for mye. I og med at bestemmelsen bruker begrepet «skattepliktig» inntekt, vil dette håndteres likt som det skattemessige, selv om avregning da noen ganger vil måtte håndteres dels underveis og dels i ettertid. Ny lov viderefører denne praksisen. Loven viderefører også dagens praksis med at leieinntekter som knytter seg til en bestemt måned avkortes mot ytelsen vedkommende måned. Utbytte fra aksjer og andre selskapsandeler vurderes imidlertid mot ytelsesperioden som helhet hvis utbyttet først er opptjent innenfor ytelsesperioden.

Tredje ledd innebærer at det skal avkortes mot brutto pensjonsinntekt som er utbetalt for ytelsesperioden. Ytelsen skal avkortes for den delen av pensjonen som gjelder ytelsesperioden, uavhengig av når pensjonen er utbetalt. I praksis innebærer det at dersom pensjon utbetales for en hel måned, men fratreddes- eller omstillingsytelse bare gis for en halv måned, skal halvparten av pensjonsinntekten avkortes. Dette er en videreføring av gjeldende rett.

Stortingets administrasjon gjennomfører med hjemmel i forslaget § 29 etterkontroll etter perioden med omstillingsytelse for å kontrollere at innrapportert

inntekt samsvarer med faktisk inntekt. Hvis etterkontrollen viser at en tidligere representant har fått utbetalt for mye eller for lite, vil vedkommende få krav om tilbakebetaling eller mulighet til å kreve etterbetalt for lite utbetalt ytelse.

I *fjerde ledd* er det presisert at feriepengene ikke avkortes ytelsen. Dette omfatter både feriepengene etter forslaget § 19 og eventuelle feriepengene fra andre arbeidsgivere.

I *femte ledd* videreføres reguleringen i dagens lov om at inntekt opptjent i utlandet eller i Norge fra internasjonal organisasjon, regnes som inntekt som skal avkortes, selv om inntekten er skattefri i Norge.

Det følger av *sjette ledd* at mottakere av fratrede- sytelse og omstillingsytelse umiddelbart må informere Stortinget dersom de blir kjent med at det er lagt til grunn for lav inntekt for vurdering av avkorting etter bestemmelsen. Den faktiske inntekten må dokumenteres. Dette er en videreføring av dagens retningslinjer om praktisering av fratrede- sytelse §§ 2 og 3 og retningslinjer om praktisering av etterlønn §§ 2 og 5.

Til kapittel 7 Administrative bestemmelser

Til § 28 Representantenes opplysningsplikt

Bestemmelsen er ny. Representantenes opplysningsplikt fremgikk tidligere kun av retningslinjene for fratrede- sytelse og etterlønn. Bestemmelsen regulerer opplysningsplikt for den som søker om, mottar og tidligere har mottatt ytelser fra Stortinget. Bestemmelsen gjelder alle ytelser fra Stortinget, ikke bare de som er regulert i loven. Dette gjelder for eksempel dekning av digitale nyhetsabonnementer. Representanter som oppgir uriktige eller ufullstendige opplysninger til Stortinget, kan i ytterste konsekvens straffefølges. Stortinget kan også kreve tilbakebetaling etter forslaget § 32.

Det følger av *første punktum* at den som søker om ytelser fra Stortinget skal legge frem de opplysningene som er nødvendige for at Stortinget kan vurdere om søkeren har rett til å motta den aktuelle ytelsen. Begrepet «ytelse» er definert i forslaget § 2 tredje ledd, men opplysningsplikten er ikke begrenset til ytelser som er regulert i loven. Plikten omfatter ikke bare opplysninger Stortinget ber om i forbindelse med søknaden, men også annen informasjon som kan være relevant for å kunne vurdere søknaden.

Andre punktum pålegger den som mottar en ytelse å informere Stortinget om forhold som kan ha betydning for om vilkårene for å motta ytelsen fortsatt er oppfylt. Det er ikke upraktisk at endrede faktiske forhold medfører at vilkårene for å motta ytelsen ikke lenger er oppfylt eller at ytelsen skal reduseres (eller økes). Dersom Stortinget ikke har bedt om opplysninger som er relevante for vurderingen, plikter representanten å gi opplysningene av eget tiltak. *Tredje punktum* presiserer at opplysningsplikten også gjelder den som tidligere har mottatt

ytelser fra Stortinget. Et eksempel kan være inntekter som skulle vært avkortet fratrede- sytelse eller omstillingsytelse, men som den tidligere representanten først blir kjent med (eller kommer på) etter ytelsesperioden.

Stortinget kan kreve tilbake ytelser som en representant har mottatt. Det følger av reglene i forslaget § 32. Et eventuelt krav om tilbakebetaling foreldes etter den alminnelige foreldelsesfristen i foreldelsesloven.

Til § 29 Innhenting av opplysninger fra andre enn representanten selv

Bestemmelsen viderefører og utvider dagens lov § 17. Etter § 17 har Stortingets administrasjon kun rett til å innhente opplysninger som er nødvendige for å kunne kontrollere at utbetaling av fratrede- sytelse og etterlønn skjer i henhold til reglene i loven. Bestemmelsen foreslås utvidet slik at den gir en generell hjemmel for innhenting av opplysninger til kontrollformål.

Innhenting av opplysninger fra offentlige organer og private aktører kan både være nødvendig for å kontrollere opplysninger i forkant av en tildeling (på søknadstidspunktet) og i etterkant av en tildeling (på kontrollstadiet). Dersom opplysninger som er innhentet med hjemmel i bestemmelsen viser at vilkårene for å motta en ytelse ikke har vært oppfylt, kan Stortinget vurdere reaksjoner med hjemmel i forslaget § 32.

Første ledd pålegger Stortingets administrasjon å samarbeide med representanten for å få saken opplyst, dersom det er mulig. Før det eventuelt innhentes opplysninger med hjemmel i andre ledd, skal representanten få mulighet til å legge frem de opplysningene Stortingets administrasjon trenger. Under enhver omstendighet skal representanten gjøres kjent med at opplysningene innhentes fra andre.

Andre ledd gir en hjemmel for Stortingets administrasjon til å innhente opplysninger fra nåværende og tidligere arbeidsgivere, pensjonsordninger, utdanningsinstitusjoner, finansinstitusjoner, regnskapsførere, folketrygdens organer, Folkeregisteret og skattemyndighetene. Innhentingshjemmelen er begrenset til opplysninger som er «nødvendige» for å kontrollere om vilkårene for å motta en ytelse er eller har vært oppfylt. Adgangen til å innhente opplysninger omfatter også taushetsbelagte opplysninger, jf. merknaden til tredje ledd. Begrensninger i adgangen til å overføre taushetsbelagte opplysninger kan følge av andre regler, som Grunnloven § 102, EMK artikkel 8, SP artikkel 17 og personvernforordningen. Dette må hensyntas i administrasjonens vurdering av om det er «nødvendig» å innhente opplysninger fra andre enn representanten. Det forutsettes at innhenting av opplysninger fra andre også er forholdsmessig for å oppfylle Stortingets kontrollformål.

Folkeregisteret, utdanningsinstitusjoner, finansinstitusjoner og regnskapsførere er nye pliktsubjekter i loven, og innhenting av opplysninger fra disse kan for ek-

sempel være aktuelt for å verifisere opplysninger om kompetanseheving eller om arbeid med oppstart av virksomhet for en tidligere representant som søker om omstillingsytelse etter § 26.

Etter *tredje ledd* skal den som blir pålagt å utlevere opplysninger etter andre ledd gjøre dette uten godtgjøring og uten hinder av taushetsplikt. Plikten til å utlevere opplysninger kan både omfatte opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13, og opplysninger som er underlagt en strengere taushetsplikt etter annen lovgivning. For å legge til rette for at også sistnevnte opplysninger kan utleveres, er det gitt regler om overført taushetsplikt i forslaget § 31 andre ledd.

Til § 30 *Behandling av personopplysninger*

Personvernforordningen artikkel 9 nr. 2 bokstav a-j oppstiller nærmere avgrensede unntak fra forbudet mot å behandle særlige kategorier av personopplysninger. Noen av unntakene krever i tillegg at det må foreligge ytterligere bestemmelser i unionsretten eller nasjonal rett som åpner for behandling av de aktuelle opplysningene. Artikkel 10 gjelder opplysninger om straffbare forhold og lovovertridelser. Behandling av slike opplysninger krever etter personvernforordningen særskilt grunnlag. Det foreslås derfor at det framgår eksplisitt av lovbestemmelsen at Stortinget kan behandle også denne typen personopplysninger der dette er nødvendig for saksbehandlingen knyttet til ytelsene i eller i medhold av loven. Nødvendighetskravet i personvernregelverket innebærer at det ikke skal innhentes eller behandles flere opplysninger enn det som trengs for formålet, og opplysningene må ha saklig sammenheng med formålet. Ansatte i Stortingets administrasjon har taushetsplikt etter forslaget § 31, slik at opplysningene ikke fritt kan deles videre.

Til § 31 *Taushetsplikt for ansatte i Stortingets administrasjon*

Bestemmelsen lovfester taushetsplikt for ansatte i Stortingets administrasjon, og supplerer dagens regulering av ansattes taushetsplikt ved instruks. Lovfestingen av taushetsplikten har sammenheng med at administrasjonens adgang til å innhente taushetsbelagte opplysninger om representantene for kontrollformål blir utvidet, jf. forslaget § 29 og merknadene til denne.

Bestemmelsens *første ledd* angir at ansatte i administrasjonen har taushetsplikt om opplysninger om personlige forhold og drifts- eller forretningshemmeligheter som omtalt i forvaltningsloven § 13. Den nærmere avgrensningen av hvilke opplysninger som er taushetsbelagt vil dermed følge av forvaltningsloven. Første ledd andre og tredje punktum tilsvarer forvaltningsloven § 13 tredje ledd, og utvider taushetsplikten til å gjelde også etter et avsluttet arbeidsforhold. Den forbyr

også bruk av taushetsbelagte opplysninger i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre. Siste punktum gjør reglene i forvaltningsloven §§ 13 a til 13 f gjeldende for Stortinget. Disse reglene regulerer adgangen til å bruke taushetsbelagte opplysninger, og gir også i noen grad adgang til å dele opplysningene med andre.

Bestemmelsens *andre ledd* inneholder en regel om såkalt overført taushetsplikt. Dersom taushetsbelagte opplysninger er mottatt fra et forvaltningsorgan som er underlagt strengere taushetsplikt enn den som følger av forvaltningsloven, innebærer bestemmelsen at den strengere taushetsplikten også vil gjelde for Stortingets administrasjon. Regelen har sammenheng med at Stortingets hjemmel til å innhente opplysninger utvides ved at flere virksomheter pålegges å utlevere opplysninger til Stortinget uten hinder av taushetsplikten, jf. forslaget § 29. Hvorvidt det vil gjelde en strengere taushetsplikt vil bero på den konkrete lovreguleringen avsenders opplysninger er underlagt. Eksempelvis vil Stortingets administrasjon ved overføring av opplysninger fra skattemyndighetene underlegges samme overførte taushetsplikt som den som gjelder for Finansdepartementet etter skatteforvaltningsloven kapittel 3 (§ 3-1, jf. § 3-11).

Tredje ledd angir at taushetsplikten etter første og andre ledd også omfatter personer som utfører tjeneste eller arbeid for Stortingets administrasjon, uten å ha et ansettelsesforhold. Reguleringen tilsvarer virkeområdet som følger av forvaltningsloven § 13 første ledd, der «enhver» som utfører tjeneste eller arbeid for organet omfattes av taushetsplikten. Som etter forvaltningsloven, forutsetter ikke lovpålagt taushetsplikt at den som utfører tjenesten eller arbeidet selv står i et kontraktsforhold til Stortinget. Også personer som får tilgang til taushetsbelagte opplysninger som del av arbeid eller tjeneste for en virksomhet som utfører et oppdrag for Stortinget, vil omfattes.

Til § 32 *Tilbakebetaling og trekk i fremtidige ytelser*

Bestemmelsen viderefører dagens lov § 20 med noen endringer og tillegg.

Første ledd regulerer krav om tilbakebetaling i tilfeller der en representant har fått en utbetaling eller en ytelse han eller hun ikke hadde krav på. Utbetalingen kan for eksempel være godtgjøring eller omstillingsytelse, eller refusjon av en reiseregning. *Første punktum* regulerer situasjonen der årsaken til at representanten har fått utbetalingen eller ytelsen er at Stortinget har gjort en feil. Hvis representanten forsto eller burde ha forstått at utbetalingen skyldtes en feil, er det hjemmel for å kreve tilbakebetaling. *Andre punktum* regulerer situasjonen der mottakeren selv har forårsaket feilutbetalingen ved å ha gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger. Også i disse tilfellene kan Stortinget kreve belø-

pet tilbake, men bare dersom representanten har opptrådt forsettlig eller uaktsomt.

Mens første ledd representerer en hjemmel for at Stortinget «kan» kreve tilbakebetaling, pålegger *andre ledd* Stortinget å kreve feilutbetalingen tilbake dersom representanten har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt. Andre ledder ny i loven, og utformet etter mønstre av bestemmelsen i folketrygdloven § 22-15 fjerde ledd. Hovedregelen er at feilutbetalinger skal kreves tilbake, men bestemmelsen åpner for å la være å fremsette krav dersom det foreligger særlige grunner til det. Relevante momenter i en vurdering av om særlige grunner taler mot å kreve tilbake, er blant annet graden av uaktsomhet, størrelsen på feilutbetalingen, hvor lang tid det har gått og om feilen også skyldes Stortingets administrasjon. Også deler av et feilutbetalt beløp kan kreves tilbake.

Tredje ledd begrenser muligheten til å kreve tilbake i de tilfellene mottakeren av beløpet eller ytelsen var i god tro. Hvis representanten var i god tro, er det etter *første punktum* kun det beløpet som var i behold da mottakeren ble kjent med feilen, som eventuelt kan kreves tilbake. *Andre punktum* oppstiller kriterier som skal inngå i vurderingen av om det skal fremsettes krav i god tro-tilfellene.

Fjerde ledd er ny i loven, og utformet etter mønster av folketrygdloven § 22-15 sjette ledd. Selv om vilkårene for å kreve tilbake etter første ledd er oppfylt, «kan» Stortinget velge å la være å kreve tilbake mindre beløp. Med mindre beløp menes beløp som utgjør mindre enn fire ganger rettsgebyret. Rettsgebyret er en måleenhet for beregning av betaling for visse tjenester i offentlig virksomhet. Bestemmelsen presiserer at dette ikke gjelder dersom mottakeren har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt, jf. også andre ledd.

I *femte ledd* er det presisert at regelen om tilbakebetaling også kommer til anvendelse dersom kravet ikke gjelder en feilutbetaling, men i stedet den økonomiske verdien av en naturaltelse.

Sjette ledd første punktum regulerer representanters utlegg, som er fakturert direkte til Stortinget og ikke dokumentert med reiseregning. Det er krav om å levere reiseregning for å få dekket reisekostnader, jf. forslaget § 12 andre ledd. Bestemmelsen utvider hvilke ytelser Stortinget kan gjøre trekk i sammenliknet med dagens lov, som kun nevner godtgjøring, fratredelsesytelse, etterlønn og feriepenger. Representanten har en frist på tre måneder for å dokumentere utlegg betalt direkte av Stortinget. Etter *andre punktum* har Stortinget plikt til å frafalle kravet eller betale tilbake når representanten har dokumentert utlegget.

Sjuende ledd regulerer hvordan Stortinget kan få dekket tilbakebetalingskrav etter første til femte ledd. Dette kan etter *første punktum* gjøres ved å avregne mot fremtidige ytelser. Det vil være mest praktisk å avregne

mot den faste godtgjøringen, men det kan også avregnes mot andre ytelser representanten eventuelt har, for eksempel fratredelsesytelse. Det følger av *andre punktum* at Stortinget kan kreve renter etter forsinkelsesrenteloven. Dette innebærer at reglene i forsinkelsesrenteloven må følges. Dersom det ikke er mulig å avregne mot fremtidige ytelser, kan kravet inndrives med tvang. Siden tvangsfullbyrdelse av krav krever at det finnes et tvangsgrunnlag, presiserer nytt *tredje punktum* at et krav om tilbakebetaling er tvangsgrunnlag for utlegg. Det innebærer at kravet kan inndrives av namsmyndigheten uten dom. Foreldelsesfristen på tre år begynner å løpe fra utbetaling finner sted. *Fjerde punktum* gir en mer utfyllende regulering av hvordan foreldelsen avbrytes ved avregning og virkningen av det, enn dagens bestemmelse.

Til kapittel 8 Overgangsbestemmelser og ikrafttredelse
Til § 33 Overgangsbestemmelser

Bestemmelsen regulerer rett til omstillingsytelse for representanter som trer ut av Stortinget etter valget i 2025. Bakgrunnen for bestemmelsen er innføring av krav om minst to valgperioders ansiennitet for å kunne søke om omstillingsytelse (dagens etterlønn) og reduksjon i lengden på omstillingsytelsen fra tolv til seks måneder. Overgangsbestemmelsen fastslår at disse innstrammingene ikke får virkning for representanter som trer ut av Stortinget etter valget i 2025.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i innstillingens punkt 16.

Til § 34 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft 1. oktober 2025, og lov 20. desember 2016 nr. 106 om godtgjørelse for stortingsrepresentanter (stortingsgodtgjørelsesloven) oppheves fra samme tidspunkt.

19. Forslag fra mindretall

Forslag fra tredje visepresident, Morten Wold, og femte visepresident, Ingrid Fiskaa:

Forslag 1

I forslag til representantytelseslov skal § 14 andre ledd lyde:

Representanter som har sitt hjemsted mer enn 50 kilometer fra Stortinget, får dekket reisekostnader til og fra Stortinget ved tiltredelse og fratredelse og ved sesjonsåpning og sesjonsavslutning.

Forslag 2

I forslag til representantytelseslov skal § 15 andre ledd første punktum lyde:

Representantene har krav på inntil to familiereiser i året per berettiget person for representanter som bor mer enn 50 kilometer fra Oslo.

Forslag 3

I forslag til representantytelseslov skal § 16 første ledd lyde:

Representanter som har skattemessig bosted minst 50 kilometer fra Stortinget, jf. skatteloven § 3-5, kan etter søknad tildeles pendlerbolig.

Forslag 4

I forslag til representantytelseslov skal § 17 første ledd første punktum lyde:

Representanter som har sitt hjemsted mer enn 50 kilometers kjørelengde fra Stortinget og har pendlerbolig, kan få dekket utgifter til reise til og fra Stortinget eller pendlerboligen og representantens hjemsted inntil én gang per uke.

Forslag 5

I forslag til representantytelseslov skal § 18 første ledd lyde:

Stortinget kan dekke nødvendige utgifter til én flytting fra hjemstedet til en pendlerbolig og én flytting fra pendlerbolig til hjemstedet. Pendlerboligen må ligge innenfor 50 kilometers kjørelengde fra Stortinget.

Forslag fra femte visepresident, Ingrid Fiskaa:

Forslag 6

I forslag til representantytelseslov skal § 10 fjerde ledd lyde:

Ved permisjon på grunn av sykdom eller skade, jf. andre ledd bokstav a, reduseres godtgjøringen etter tolv måneder til seks ganger grunnbeløpet i folketrygden, jf. folketrygdloven § 1-4. En representant som har hatt permisjon på grunn av sykdom eller skade i tolv måneder eller mer, må fungere i vervet i 26 uker før han eller hun igjen kan få full godtgjøring ved en ny permisjon på grunn av sykdom eller skade.

Forslag 7

Forslag til representantytelseslov § 26 *Omstillingsytelse* vedtas ikke. Forslagets § 27 blir § 26 osv.

Forslag 8

I forslag til representantytelseslov skal § 26 lyde:

§ 26 Bortfall og avkortning av ytelsen

Fratredelsesytelse bortfaller dersom mottakeren har bruttoinntekt fra stilling på minst 30 timer per uke.

Ytelsen skal ellers avkortes mot annen inntekt, men bare hvis inntekt opptjent i ytelsesperioden samlet oversiger 0,05 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Det avkortes krone for krone mot følgende skattepliktige inntekter opptjent i ytelsesperioden:

- a. brutto arbeidsinntekt,
- b. netto virksomhetsinntekt og
- c. kapitalinntekter i form av netto leieinntekter fra fast eiendom og utbytte fra aksjer og andre selskapsandeler.

Andre ledd gjelder tilsvarende for brutto pensjon som er utbetalt for ytelsesperioden.

Ytelsen skal ikke avkortes mot feriepengene.

Inntekt som opptjenes i utlandet eller i Norge fra internasjonal organisasjon, regnes som inntekt etter andre ledd selv om inntekten er skattefri i Norge.

Mottakere av fratreddelsesytelse som blir kjent med at det er lagt til grunn for lav inntekt, må umiddelbart informere Stortinget og dokumentere den faktiske inntekten.

20. Presidentskapets tilråding

Presidentskapets tilråding fremmes av et samlet presidentskap, med unntak av § 14 andre ledd, § 15 andre ledd første punktum, § 16 første ledd, 17 første ledd første punktum og § 18 første ledd, som fremmes av presidentskapets flertall, alle unntatt tredje visepresident Morten Wold og femte visepresident Ingrid Fiskaa, og §§ 26 og 27, som fremmes av presidentskapets flertall, alle unntatt femte visepresident Ingrid Fiskaa.

Presidentskapet har ellers ingen merknader, viser til ovenstående og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om godtgjøring og andre ytelser til stortingsrepresentanter (representantytelsesloven)

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Lovens formål

Loven skal bidra til å sikre at alle som er valgt inn på Stortinget, har mulighet til å utøve stortingsvervet på like vilkår, uavhengig av geografisk tilhørighet og livssituasjon. Loven skal legge til rette for at representantene får ytelser som kompenserer for kostnader og dekker behov som følger av vervet. Loven skal videre bidra til en god forvaltning av ytelsene.

§ 2 Definisjoner

Fast møtende vararepresentanter er representanter som møter for

- a. stortingsrepresentanter som er utnevnt til statsråder, statssekretærer eller politiske rådgivere i regjeringen

- b. stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget fordi de ikke lenger er valgbare etter Grunnloven § 62 første ledd.

Innkalte vararepresentanter er personer som møter for representanter som har fått innvilget permisjon.

Med ytelsers menes i denne loven utbetalinger, refusjoner og naturalytelser.

§ 3 Utfyllende retningslinjer

Stortingets presidentskap kan gi utfyllende retningslinjer om ytelsene som reguleres i loven.

§ 4 Delegering av beslutningsmyndighet

Stortingets presidentskap kan delegere sin beslutningsmyndighet etter loven til Stortingets direktør.

Kapittel 2 Godtgjøring

§ 5 Stortingets godtgjøringsutvalg

Stortingets presidentskap oppnevner en leder og to andre medlemmer til Stortingets godtgjøringsutvalg. Utvalget fungerer i fire år. Utvalget er beslutningsdyktig når alle medlemmene er til stede. Stortingets presidentskap kan fastsette nærmere retningslinjer for utvalgets virksomhet.

Stortingets godtgjøringsutvalg skal årlig vurdere nivået på godtgjøringene og legge sin tilråding frem for Stortingets presidentskap.

§ 6 Stortingsrepresentanters godtgjøring

Stortinget fastsetter godtgjøring for stortingsrepresentantene, statsministeren og regjeringens medlemmer. Godtgjøringen fastsettes som et årlig beløp.

Stortingets president har samme godtgjøring som statsministeren.

De andre stortingsrepresentantene har lik godtgjøring, med tilleggene som fremgår av § 8.

Den årlige godtgjøringen utbetales med en tolvtedel hver måned. Dette gjelder også for fast møtende vararepresentanter i den perioden de møter.

§ 7 Innkalte vararepresentanters godtgjøring

Innkalte vararepresentanter har samme godtgjøring som stortingsrepresentantene for de dagene eller periodene de er innkalt til å møte. Innkalte vararepresentanter får også godtgjøring for hver dag eller del av dag på mer enn seks timer som er nødvendig for reise til og fra Stortinget, og som faller utenom de dagene vararepresentanten møter i Stortinget.

Stortingets presidentskap kan etter søknad bestemme at vararepresentanter får beholde godtgjøringen i perioder de ikke er innkalt, i følgende tilfeller:

- a. i perioder uten møter i plenum når vararepresentanten møter for en representant som må antas å fortsette sitt fravær også etter den aktuelle perioden.

- b. ut kalenderåret etter siste innkallingsdag før jul hvis vararepresentanten har møtt minst to måneder i sesjonen og ikke har annen inntekt i den perioden han eller hun søker om å beholde godtgjøringen for.
- c. i andre særlige tilfeller.

Godtgjøringen blir utbetalt minst én gang per måned.

§ 8 Tilleggsgodtgjøring

Stortingets første visepresident har en tilleggsgodtgjøring på 14 prosent av den årlige godtgjøringen. De øvrige visepresidentene har en tilleggsgodtgjøring på sju prosent.

Lederne for Stortingets fagkomiteer har en tilleggsgodtgjøring på sju prosent av den årlige godtgjøringen. Den som fungerer som komitéleder ut over fem dager, har tilsvarende tilleggsgodtgjøring som komitélederen for den tiden fungeringen varer.

§ 9 Forskudd på godtgjøring

Stortingets presidentskap kan etter søknad bestemme at en representant i særskilte tilfeller kan få inntil to måneders godtgjøring utbetalt på forskudd. Villkårene for rett til forskudd og reglene for tilbakebetaling er de samme som for ansatte i staten.

§ 10 Godtgjøring ved permisjoner

Representanter som har permisjon fra Stortinget, beholder godtgjøringen i inntil 14 dager med mindre de gir avkall på den.

Stortingets presidentskap kan etter søknad bestemme at en representant får beholde godtgjøringen ut over 14 dager hvis representanten har fått permisjon

- a. på grunn sykdom eller skade. Representanten må fremlegge sykmelding enten sammen med permisjonssøknaden eller snarest mulig etter at permisjonen er innvilget. Dersom representanten ikke gjør dette, kan Stortingets presidentskap bestemme at godtgjøringen skal falle bort for den resterende delen av permisjonen.
- b. for å delta på reise som medlem av en delegasjon oppnevnt av Stortinget eller Stortingets presidentskap.
- c. for å delta i møter eller utføre andre oppdrag etter oppnevning av Kongen, Stortinget eller et departement.
- d. av velferdsgrunner. Godtgjøringen kan bare innvilges i særlige tilfeller og i en tidsavgrenset periode.

Ved svangerskapspermisjon, omsorgspermisjon, adopsjonspermisjon, fødselspermisjon, foreldrepermisjon og permisjon ved barns og barnepassers sykdom beholder representantene godtgjøringen etter tilsvarende regler som for ansatte i staten, så langt reglene passer. Dette gjelder også for innkalte vararepresentanter i den perioden innkallingen gjelder.

Kapittel 3 Dekning av utgifter til reiser

§ 11 Definisjon av reisetypene

Med tjenestereiser menes reiser som representantene gjennomfører som ledd i utøvelsen av vervet. Arbeidsreiser og pendlerreiser regnes ikke som tjenestereiser.

Med arbeidsreiser menes representantenes reiser mellom hjemsted eller pendlerbolig og Stortinget.

Med pendlerreiser menes reiser representanter som pendler, foretar mellom hjemsted og Stortinget eller pendlerbolig, jf. kapittel 4 om ytelser til representanter som pendler.

Med familiereiser menes reiser mellom hjemsted og Oslo for representantenes familiemedlemmer.

§ 12 Generelt om reiser

Alle reiser som skal dekkes av Stortinget, må ha sammenheng med utøvelsen av vervet som stortingsrepresentant. Representantene skal dokumentere at reisen har sammenheng med vervet.

For å få dekket reisekostnader må representantene levere reiseregning snarest mulig etter at reisen er gjennomført. Hvis Stortinget har dekket kostnader direkte, skal representantene levere reiseregning innen tre måneder.

Reisen skal etter en samlet vurdering foretas på den for Stortinget hurtigste, rimeligste og mest miljøvennlige måten så langt dette er forenlig med en effektiv og forsvarlig gjennomføring av reisen. Hvis vektlegging av miljøhensyn gir merkostnader, må representanten redegjøre for dette i reiseregningen.

§ 13 Tjenestereiser

Stortinget dekker utgiftene til representantenes tjenestereiser innenlands eller utenlands etter bestemmelsene i eller i medhold av denne loven.

Skal en tjenestereise dekkes av Stortinget, må representanten dokumentere at reisens formål og innhold i hovedsak er tjenesterelatert.

For utgifter til overnatting på tjenestereiser utenlands dekkes bare legitimerede utgifter.

Tjenestereiser utenlands i forbindelse med de faste parlamentarikerdelegasjonenes virksomhet skal være godkjent av delegasjonslederen. Alle andre tjenestereiser utenlands skal være godkjent av Stortingets presidentskap.

Stortinget dekker som hovedregel ikke reiseutgifter for ledsagere. Når det er nødvendig å ha med ledsager på reisen, kan Stortingets presidentskap likevel beslutte at ledsagers reiseutgifter skal dekkes helt eller delvis.

Når en representant må ha barn under ett år med på reisen, kan Stortingets presidentskap beslutte at nødvendige merutgifter til barnetilsyn eller reise- og oppholdsutgifter for én barnepasser skal dekkes. Dersom

det er særlige grunner til det, kan tilsvarende utgifter dekkes selv om barnet er over ett år.

Deltakelse ved gravferder anses som tjenestereiser hvis deltakelsen har tilknytning til vervet som stortingsrepresentant.

Stortinget kan gi forskudd til dekning av utgifter til tjenestereiser etter tilsvarende regler som for ansatte i staten.

§ 14 Arbeidsreiser

Stortinget anses som fast arbeidssted for representantene. Utgifter til reiser mellom Stortinget og hjemstedet eller en pendlerbolig dekkes som hovedregel ikke.

Representanter som har sitt hjemsted mer enn 40 kilometer fra Stortinget, får dekket reisekostnader til og fra Stortinget ved tiltredelse og fratredelse og ved sesjonsåpning og sesjonsavslutning.

Ved dokumentert sykdom eller skade kan representantene få dekket særlige utgifter til transport til og fra Stortinget.

Ved permisjon på grunn av sykdom eller skade eller permisjon av velferdsgrunner kan representantene få dekket utgifter til én reise fra Stortinget eller pendlerboligen til hjemstedet eller annet innenlands oppholdssted og derfra tilbake til Stortinget igjen.

Utgifter til andre arbeidsreiser kan dekkes i tilfeller der det er fastsatt av presidentskapet i retningslinjer.

Ved bruk av egen bil får representantene kilometergodtgjøring etter satsene for tjenestereiser i staten.

§ 15 Familiereiser

Representanter kan få dekket utgifter til reise mellom hjemstedet sitt og Oslo for medlemmer av husstanden. Som medlemmer av husstanden regnes ektefelle, samboer og hjemmeboende barn til og med det kalenderåret barnet fyller 18 år. I tillegg dekkes utgifter til reise for representantens egne barn som ikke er medlemmer av representantens husstand, mellom barnets hjemsted og Oslo til og med kalenderåret barnet fyller 18 år.

Representantene har krav på inntil to familiereiser i året per berettiget person for representanter som bor mer enn 40 kilometer fra Oslo. Representanter som har foreldreansvar for barn alene, kan i tillegg få dekket reiseutgifter til ledsager for barnet til og med det kalenderåret barnet fyller tolv år.

Innkalte vararepresentanter som har gjort tjeneste i til sammen seks måneder eller mer i løpet av tolv måneder, har rett til å få dekket familiereiser etter første og andre ledd.

Kapittel 4 Ytelser til representanter som pendler

§ 16 Pendlerboliger

Representanter som har skattemessig bosted minst 40 kilometer fra Stortinget, jf. skatteloven § 3-5, kan etter søknad tildeles pendlerbolig.

Representanter som disponerer annen bolig innenfor avstandskravet i første ledd, kan ikke tildeles pendlerbolig. En representant anses å disponere en bolig dersom han eller hun gjennom et eie- eller leieforhold står fritt til daglig å bruke hele eller deler av boligen. En representant anses ikke å disponere en bolig dersom den i sin helhet er leid ut og leieforholdet er etablert på søknadstidspunktet. Stortingets presidentskap kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra kravet om at leieforholdet må være etablert på søknadstidspunktet.

Stortingets presidentskap kan stille nærmere vilkår for disponering av pendlerbolig.

§ 17 Pendlerreiser

Representanter som har sitt hjemsted mer enn 40 kilometers kjørelengde fra Stortinget og har pendlerbolig, kan få dekket utgifter til reise til og fra Stortinget eller pendlerboligen og representantens hjemsted inntil én gang per uke. Representanter får dekket inntil én ekstra hjemreise per uke til og med kalenderåret barn i husstanden fyller 18 år. Frem til og med kalenderåret barnet fyller 20 år, kan det i særlige tilfeller gjøres unntak fra aldersgrensen. Vararepresentanter som er innkalt for en kortere periode enn en hel uke, får ikke dekket reiseutgifter etter dette leddet.

I uker med helligdag på tirsdag, onsdag eller torsdag, dekker Stortinget ytterligere én pendlerreise til og fra hjemstedet og Stortinget eller pendlerboligen. Stortinget dekker inntil to pendlerreiser i slike uker.

Presidentskapet kan i særlige tilfeller utvide antall pendlerreiser per uke.

Bestemmelsene i kapittel 3 gjelder så langt de passer.

§ 18 Utgifter til flytting

Stortinget kan dekke nødvendige utgifter til én flytting fra hjemstedet til en pendlerbolig og én flytting fra pendlerbolig til hjemstedet. Pendlerboligen må ligge innenfor 40 kilometers kjørelengde fra Stortinget.

Stortinget dekker ikke flyttekostnader for innkalte vararepresentanter.

Stortinget dekker ikke kostnader ved flytting mellom pendlerboliger, med mindre representanten må bytte pendlerbolig etter krav fra Stortinget.

Kapittel 5 Andre ytelser

§ 19 Feriepenger til innkalte og fast møtende vararepresentanter

Innkalte vararepresentanter og fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget mellom 1. januar og 30. juni, får feriepenger etter satsene i hovedtariffavtalene i staten på siste ordinære utbetalingsdag før Stortinget avbryter sine forhandlinger i juni. Feriepengene beregnes på grunnlag av godtgjøringen representantene mottok i det foregående kalenderåret.

For valgte stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget utenom valg, eller som har permisjon ut valgperioden, gjelder samme regler som for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget.

Innkalte vararepresentanter som etter beslutning av Stortingets presidentskap beholder godtgjøringen i perioden etter at Stortinget har avbrutt forhandlingene i juni, får ikke feriepenger på siste ordinære utbetalingsdag før Stortinget avbryter sine forhandlinger i juni. Disse får først feriepenger i januar det påfølgende året etter satsene fastsatt i hovedtariffavtalene i staten. Feriepengene beregnes på grunnlag av godtgjøringen utbetalt i siste kalenderår, inkludert eventuell fratredelsestytelse etter § 25.

Stortingsrepresentanter som trer inn i regjeringen, har ikke krav på feriepenger.

§ 20 Sykepenger til fratrådte stortingsrepresentanter

Stortingets presidentskap kan etter søknad innvilge sykepenger til stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som er sykmeldte på tidspunktet de trer ut av Stortinget etter valg. Det samme gjelder for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget.

Sykepenger gis etter tilsvarende regler som for ansatte i staten så langt reglene passer. Sykepenger fra folketrygden og arbeidsgiver skal trekkes fra sykepengene fra Stortinget.

Representantene må dokumentere arbeidsuførheten med legeerklæring. Sykepengene kan falle bort dersom arbeidsuførheten ikke blir tilfredsstillende dokumentert.

§ 21 Innkalte vararepresentanters utgifter til barnepass

Innkalte vararepresentanter kan i særlige tilfeller få dekket nødvendige og dokumenterte utgifter til barnepass. Tapt arbeidsinntekt for barnepasserer dekket ikke.

§ 22 Ytelser til etterlatte ved dødsfall

Hvis en stortingsrepresentant eller en fast møtende vararepresentant dør i løpet av valgperioden, skal ektefelle eller samboer, eller barn under 18 år dersom representanten ikke hadde ektefelle eller samboer, få utbetalt

representantens godtgjøring for måneden representanten døde, og de tre påfølgende månedene.

Hvis en stortingsrepresentant eller en fast møtende vararepresentant dør i løpet av valgperioden, dekkes inntil 1 ganger grunnbeløpet i folketrygden til gravferden og minnesamvær. Det samme gjelder hvis en innkalt vararepresentant dør på reise til eller fra Stortinget eller i perioden innkallingen gjelder.

En stortingsrepresentant eller en fast møtende vararepresentant skal ha gruppelivsforsikring tilsvarende som for ansatte i staten. En innkalt vararepresentant skal ha forsikring for den perioden innkallingen gjelder. Dette leddet gjelder også for stortingsrepresentanter som er i regjering.

§ 23 Yrkesskadeforsikring og andre forsikringer

En stortingsrepresentant eller en fast møtende vararepresentant har rett til ytelser ved yrkesskade tilsvarende som for ansatte i staten. En innkalt vararepresentant har samme rett for den perioden innkallingen gjelder. Dette leddet gjelder også for stortingsrepresentanter som er i regjering.

Stortinget kan tegne andre forsikringer for representantene enn det som følger av denne bestemmelsen.

§ 24 Dekning av reise- og overnattingsutgifter for innkalte vararepresentanter

Vararepresentanter som er innkalt til å møte og har sitt hjemsted mer enn 40 kilometer fra Stortinget, får dekket utgifter til reise til og fra Stortinget og til overnatting i innkallingsperioden. Ved overnatting på hotell dekkes også trekkfri sats for merutgifter til mat tilsvarende som for bolig uten kokemuligheter.

Kapittel 6 Fratredelsesytelse og omstillingsytelse

§ 25 Fratredelsesytelse

Formålet med ytelsen er å sikre inntekt for stortingsrepresentanter som ufrivillig blir stående uten inntekt i en overgangsperiode.

Stortingets presidentskap kan etter søknad fra stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som ikke fortsetter på Stortinget etter valg, innvilge fratredelsesytelse i inntil tre måneder. Det samme gjelder fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget i løpet av valgperioden, og innkalte vararepresentanter som har møtt sammenhengende i minst tolv måneder i én valgperiode. Stortingets presidentskap kan i særlige tilfeller etter søknad fra en innkalt vararepresentant innvilge fratredelsesytelse i inntil én måned også ved kortere møtetid.

Ytelsen tilsvarende ordinær godtgjøring etter § 6. Tilleggs godtgjøring og forhøyet godtgjøring til stortingspresidenten etter § 6 andre ledd og § 8 inngår ikke i ytelsen.

Fast møtende og innkalte vararepresentanter kan ikke få innvilget fratredelsesytelse for mer enn til sammen tre måneder i løpet av én og samme valgperiode.

En fratrådt stortingsrepresentant som tidligere har mottatt sykepenger etter § 20, kan søke Stortingets presidentskap om fratredelsesytelse. Perioden med fratredelsesytelse forkortes med det antallet dager representanten har mottatt sykepenger.

§ 26 Omstillingsytelse

Formålet med ytelsen er å sikre inntekt for stortingsrepresentanter som ufrivillig blir stående uten inntekt i en overgangsperiode.

Stortingets presidentskap kan etter søknad fra stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som etter valg ikke fortsetter på Stortinget, innvilge inntil seks måneders omstillingsytelse i tillegg til ytelsen etter § 25. Det er krav om å aktivt søke arbeid, starte egen virksomhet eller heve sin kompetanse.

For å få omstillingsytelse må representanten ha vært valgt inn eller møtt fast på Stortinget sammenhengende i minst to valgperioder. Fast møtende vararepresentanter oppfyller kravet om å ha møtt fast i minst to valgperioder dersom varaperioden begynte i forbindelse med utnevning av regjering i direkte sammenheng med et stortingsvalg. I særlige tilfeller kan kravet om ansiennitet fravikes.

Ytelsen tilsvarende 66 prosent av godtgjøringen etter § 6. Tilleggs godtgjøring og forhøyet godtgjøring etter § 6 andre ledd og § 8 inngår ikke i ytelsen.

En fratrådt stortingsrepresentant som tidligere har mottatt sykepenger etter § 20, kan søke Stortingets presidentskap om omstillingsytelse. Perioden med omstillingsytelse forkortes med det antallet dager representanten har mottatt sykepenger.

§ 27 Bortfall og avkorting av ytelsene

Fratredelsesytelse og omstillingsytelse bortfaller dersom mottakeren har bruttoinntekt fra stilling på minst 30 timer per uke.

Ytelsene skal ellers avkortes mot annen inntekt, men først når inntekt opptjent i ytelsesperiodene samlet overstiger 0,1 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Det avkortes deretter krone for krone mot følgende skattepliktige inntekter opptjent i ytelsesperioden:

- brutto arbeidsinntekt,
- netto virksomhetsinntekt og
- kapitalinntekter i form av netto leieinntekter fra fast eiendom og utbytte fra aksjer og andre selskapsandeler.

Andre ledd gjelder tilsvarende for brutto pensjon som er utbetalt for ytelsesperioden.

Ytelsene skal ikke avkortes mot feriepenger.

Inntekt som opptjenes i utlandet eller i Norge fra internasjonal organisasjon, regnes som inntekt etter andre ledd selv om inntekten er skattefri i Norge.

Mottakere av fratreddesytelse og omstillingsytelse som blir kjent med at det er lagt til grunn for lav inntekt, må umiddelbart informere Stortinget og dokumentere den faktiske inntekten.

Kapittel 7 Administrative bestemmelser

§ 28 Representantenes opplysningsplikt

Den som søker om ytelser fra Stortinget, skal legge frem de opplysningene som er nødvendige for at Stortinget skal kunne vurdere om han eller hun har rett til ytelsen. Den som mottar en ytelse, skal underrette Stortingets administrasjon om endringer som kan ha avgjørende betydning for hans eller hennes rett til å fortsette å motta ytelsen, eller som Stortingets administrasjon må kjenne til for å kunne kontrollere ytelsens størrelse. Opplysningsplikten gjelder også den som tidligere har mottatt ytelser fra Stortinget.

§ 29 Innhenting av opplysninger fra andre enn representanten selv

Opplysninger fra andre enn representanten skal om mulig innhentes i samråd med representanten selv, slik at han eller hun har kjennskap til innhentingene.

Stortingets administrasjon kan innhente de opplysningene som er nødvendige for å kontrollere om vilkårene for ytelser som er mottatt fra Stortinget, er eller har vært oppfylt i tilbakelagte perioder. Opplysningene kan innhentes fra nåværende og tidligere arbeidsgivere, pensjonsordninger, utdanningsinstitusjoner, finansinstitusjoner, regnskapsførere, folketrygdens organer, Folkeregisteret og skattemyndighetene.

Den som blir pålagt å utlevere opplysninger, skal utlevere dem uten godtgjøring og uten hinder av taushetsplikt.

§ 30 Behandling av personopplysninger

Stortinget kan behandle personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, når dette er nødvendig for å kunne utføre oppgaver i eller i medhold av loven her.

§ 31 Taushetsplikt for ansatte i Stortingets administrasjon

Ansatte i Stortingets administrasjon har taushetsplikt om opplysninger om personlige forhold og om drifts- eller forretningshemmeligheter som omtalt i forvaltningsloven § 13. Taushetsplikten gjelder også etter at den ansatte har avsluttet arbeidsforholdet. Han eller hun kan heller ikke benytte slike opplysninger i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre. Reglene i forvaltningsloven §§ 13 a til 13 f gjelder tilsvarende.

Dersom en ansatt mottar opplysninger som er underlagt strengere taushetsplikt enn det som følger av første ledd, gjelder de strengere reglene.

Taushetsplikten etter første og andre ledd påhviler også andre som utfører tjeneste eller arbeid for Stortingets administrasjon.

§ 32 Tilbakebetaling og trekk i fremtidige ytelser

Dersom en representant har fått en utbetaling som han eller hun ikke hadde krav på, og forsto eller burde ha forstått at utbetalingen skyldtes en feil, kan Stortinget kreve tilbake det han eller hun ikke hadde krav på. Det samme gjelder når mottakeren eller noen som har handlet på mottakerens vegne, har forårsaket feilutbetalingen ved forsettlig eller uaktsomt å ha gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger.

Stortinget skal fremsette krav om tilbakebetaling etter første ledd dersom mottakeren eller noen som handlet på mottakerens vegne, har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt, med mindre det finnes særlige grunner til å la være å fremsette krav.

Dersom mottakeren var i god tro, kan Stortinget ikke kreve tilbakebetalt mer enn det mottakeren hadde igjen av det utbetalte beløpet da han eller hun ble kjent med feilen. Ved vurderingen av om en utbetaling helt eller delvis skal kreves tilbake, skal det blant annet legges vekt på størrelsen på det feilutbetalte beløpet, hvor lang tid det er gått siden utbetalingen fant sted, og om mottakeren har innrettet seg i tillit til den.

Stortinget kan la være å kreve tilbakebetaling dersom det feilutbetalte beløpet utgjør mindre enn fire ganger rettsgebyret. Dette gjelder likevel ikke dersom mottakeren eller noen som opptrådte på mottakerens vegne, har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt.

Første til fjerde ledd gjelder tilsvarende dersom det som skal kreves tilbake, er verdien av en naturalytelse.

Stortinget kan kreve at en representant som ikke innen tre måneder har dokumentert utlegg betalt direkte av Stortinget, skal godtgjøre Stortinget for utlegget. Stortinget skal frafalle kravet eller tilbakebetale når dokumentasjon foreligger.

For å dekke krav etter første til fjerde ledd kan Stortinget avregne mot fremtidige ytelser. Det kan kreves renter etter forsinkelsesrenteloven. Kravet er tvangsgrunnlag for utlegg. Foreldelsesloven § 17 nr. 3 og § 21 nr. 1, 4 og 5 gjelder tilsvarende.

Kapittel 8 Overgangsbestemmelser og ikrafttredelse

§ 33 Overgangsbestemmelser

Representanter som ikke fortsetter på Stortinget etter valget i 2025, kan søke om omstillingsytelse etter § 26 selv om de ikke oppfyller kravet om minst to valgperioders ansiennitet i bestemmelsens tredje ledd første punktum. Tidsbegrensingen på seks måneder i § 26

andre ledd gjelder ikke for representanter som ikke fortsetter på Stortinget etter valget i 2025. Dersom vilkårene ellers er oppfylt, kan disse søke om å få omstillingsytelse i inntil tolv måneder.

§ 34 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft 1. oktober 2025.

Fra samme tidspunkt oppheves lov 20. desember 2016 nr. 106 om godtgjørelse for stortingsrepresentanter (stortingsgodtgjørelsesloven).

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 5. juni 2025

Masud Gharahkhani

Svein Harberg

Nils T. Bjørke

Morten Wold

Kari Henriksen

Ingrid Fiskaa

